Ontvangene Brie[ven]

van

Bonaire & Aruba.

over

Januarij & Februarij

1835

van N° 1. tot N° 23

Recd 8 Januari 1835

N°. 1. Aruba den 2e January 1835

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der persoonen aan dewelke over de maand December 1834 permis-sien ter Goudzoeking zijn verleend

Ik heb de eer te zijn.

De Kommandant van Aruba

J.F.W. Gravenhorst

Aan
Den HoogEdele Gestr. Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Bonaire, Aruba
&c &c &c

No. 1.

Ontvangen den 8 January 1835
van den Commandeur van Aruba
Geregd. Sub L A.
Folio 1. Boek No. 8.

3

Lyst der afgegevene permitten ter Goudwinning
op het eiland Aruba, gedurende de maand December 1834

No.	Namen
1	Michiel Hock
2	Jan Nicolaas Vanden Biest
3	Juan Faro
4	Johannes Kelly
5	Simon Thom. Paesch
6	Jan Wintendal
7	Jose Boekhoudt
8	Joh. Kromp L.Z.
9	Franc. Walter
10	Gregorius Martes
11	Joseph Dirkz
12	Daniel Dirksz
13	Pieter Dirksz
14	Johannes Martes
15	Jantje Boekhoudt
16	Antoin de Cuba
17	Martes Henriquez
18	Paulus Rafiné
19	Nicolaas Curiel
20	Pegie
21	Louis Lemonier

Afgesloten op Aruba den 31e December 1834
De Kommandeur van Aruba
J.F.W. Gravenhorst

Recd 8 January 1835

4

No. 2 Aruba den 2de January 1835.

Deze is strekkende om te berigten dat UwHoogEdelGestr. Missive ~~dd~~ 31e December 1834 No. 12 11/19 en de daarbij afgezondene bladen; bestaande in Zestig bladen voor twee afzonderlyke Registers van geboorte en Acht en twintig bladen mede voor twee afzonderlyke Registers van Overlijden voor gedurende het Jaar 1835 alhier ontvangen zijn.

Ik heb de eer te zyn

De Kommandr. van Aruba

J. J. M. Graevenhorst

Aan

Den HoogEdelGestr. Heer Gezaghebber van de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba

&c &c &c

~~No 2.~~

Ontvangen d: 8 January 1835
van den Commandeur van Aruba
Geregd. Sub L A.
folio 1. Boek No 8.

Recd 13 Janaury 1835

6

Bonaire den 12 Januarij 1835

No 1/1

Deze geleid aanvraag in duplo voor benoodigde Drie Duizend acht honderd en Zestig Ellen Cotetten, zoo voor de te goed hebbende kleding Stukken der Slaven over de laatste Zes Maanden a/p: als tot het aanmaken van 100 Zakken, als mede nog voor diverse benoodigdheden ten behoeve van den dienst alhier.

Ik heb de Eer met Verzekering van Hoogachting te Zijn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr onderd: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No 3.

Ontvangen den 13 January 1835
van den Kommandeur v Bonaire
Geregd Sub L B.
Foles B. boek No 8.

Aanvraag in duplo voor benoodigdheden ten behoeve van den dienst op het onderhorige Eiland Bonaire.

3560 Ellen Cotetten ten behoeve der Lands Slaven, Zynde hun te goedhebben de Kleding Stukken over de laatste Zes Maanden a/p:

300 ditos .. dito tot het aanmaken van 100 Zakken ten behoeve van den dienst van de Zoutpannen.

200 Pinten Rum ten behoeve der Slaven. —

200 Ponden Yzeren Staven houdende 1½ duim in het Vierkant, die„nende tot het aanmaken van Koevoeten, Pikken, Met„zelaars hamers &c.

24 Yzeren Potten van 4½ à 5 lb ten behoeve der Slaven, Alzoo de in den Jare 1833 opgezondene Potten door derzelver grootte bij het dikwijls verdragen naar de plaatsen alwaar de Slaven arbeiden moeten (het welk veeltijds zeer verdeeld geschied) allen gebroken Zijn en zij uit mangel daarvan hun kost niet kunnende bereiden, Soms gebrek lijden. —

12 Ledige Vaten dienende tot het aanmaken van Tobbens &c. — Wordt verzocht vooral geen Makreel Vaten te mogen hebben aangezien de duigen daarvan volstrekt niet deugen, en men weinig diensten daarvan heeft. maar wel van Rum, Vleesch ofte Spek vaten. —

Gedaan op Bonaire den 12e January 1835

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Recd 13 Januari 1835 9

Bonaire den 12e January 1835

No. 2/2

Onder geleide dezes ben ik zoo vrij Uw Hoog Ed. Gestr. te doen toekomen de Registers van Geborenen en Gestorvenen, gedurende den loop des Jaars 1834. benevens derzelver Alphabetisch Indice; en de Taxatie lijst der Landsgebouwen en Slaven alhier opgemaakt op en met ultº. December a.p.

Ik heb de Eer met hoogachting te zijn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

10

№ 4.
Ontvangen d: 13 January 1835
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd. Sub L B.
folio 15 boek № 8

11

№ 3

Aruba den 15e January 1835

L № 71

Bij deze heb ik de eer uw Hoog Edel Gestrenge te verzoeken mij te willen authoriseren om tot Subsidie van de kas dezes eilands voor eene som van twee duizend en Acht honderd Guldens (: ƒ 2800.–) te mogen trekken op de Koloniale kas te Curaçao; Zijnde die Som benoodigd ter afbetaling van pretenties tegen het Gouvernement tot ultimo December ll.–

De Kommandt van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edel Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & Onderhoorige Eilanden
&c &c &c

~~№ 5.~~

Ontvangen den 23 Jan. 1835
van den Kommandeur v. Aruba
Geregd. Lib. L. A
folio 1. Boeke № 8

Recd 23 Januari 1835.

13

№ 4.

Aruba den 15e January 1835

Zie brief van den Adm. der Finantien
№ 26 January 1835

Deze is strekkende om Uw Hoog Edel Gestr. te verzoeken, ten behoeve van dit eiland te willen doen afzenden voor den dienst van dit loopend Jaar

Twee Nederl. Zes kleeds Vlaggen
&
Twee Vlaggen Lijnen.–

Ik heb de eer te Zijn
De Kommandr. van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edel Gestr. Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

No. 6.
Ontvangen den 23 Jan. 1835
van den Commandeur v. Aruba
Geregd Sub L. A
folio 1. boek No. 8

Recd 25 Januari 1835

15

Bonaire den 24e January 1835

J No. 70

No. 5/3

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw HoogEd. Gestr. dat ik op authorisatie van den WelEd. Heer Administrateur der Finançien, blykens hierinliggende Reçus op order van den Heer G. Abinun de Lima, aan den bevelvoerder van de Engelsche Golet Ranger, genaamd William Kelly heb afgeleverd 75 Ezels en Ezelinnen. —

Ik heb overigens de Eer met hoogachting te Zyn

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. onderd. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao,
Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

~~No.~~ 7
Ontvangen den 25 Janu.y 1835.
van den Commmand.r van Bonaire
Gezegd Sub ~~L~~ B
folio 15. boek ~~No.~~ 8.

Kopij

Curacao den 14 January 1835

Welld: Heer!

Van het Gouvernement dezes Eilands gekocht hebbende een Vijf en Zeventig tal Ezels, meer of min om te Bonaire ontvangen te worden; Zoo verzoek ik UWelld. de aflevering derzelve voor mijn rekening te doen plaats hebben aan den bevelvoerder van dit Vaartuig, Zijnde de Engelsche Goleet Ranger, genaamd William Kelly. —

Hierdoor zal UWelld. ten hoogsten verpligten hem die zich met achting noemt. —

UWelld. D.W. Dienaar
(Was get.) Is. Abinun De Lima

Het addres luidde
Den Welld. Heer
Comm.r van Bonaire

Voor Kopij conform
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Recd 25 January 1835 18

Bonaire den 24e January 1835

Zie missive aan den Adm. der Finan. de dato
26 January 1835

N° 6/4

Deze geleid aanvraag in duplo voor Een Tros ordinaire Paarden Touwen, dienende zoo tot het vangen van Hoornbeesten en 's Ezels als ten behoeve van den dienst voor de Ezels bij het Transporteeren van het Zout, werkende als mede voor Twee Stuks Een Schepel maat, doordien de alhier hebbenden zeer versleeten zijn. —

Ik heb de Eer met hoogachting mij te noemen

Hoogedl. Gestr. Heer!

Uw Hoogedl. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogedl. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

N°. 8.

Ontvangen den 25 January 1835.
van den Commandeur v Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 15. boek N°. 8.

20

Aanvraag in duplo voor diverse benoodigdheden
ten behoeve van den dienst op het onderhoorige Eiland
Bonaire. —

Een Tros ordinaire Paarden Touwen, dienende Zoo
tot het Vangen van Hoornbeesten en Ezels als
ten behoeve van den dienst voor de Ezels bij het
Transporteren van Zout Werkende. —

Twee Stuks Een Schepel Maat ten behoeve van den
dienst, doordien de alhier hebbenden bereids
Zeer Versleten Zijn. —

Gedaan op Bonaire den 24e January 1835
De Kommandeur deezes Eilands

Claas Schotborgh

Rec 25 Januari 1835.

Bonaire den 24e January 1835

N.o 7/5

Het geeft mij genoegen Uw Hoogl.Ed. Gestr. hierbij te kunnen kennis geven dat beide landstuinen ~~in~~ in het Oost en West Divisie thans uit het Gras Zijn Schoongemaakt en veelbelovend uitzien, Zoo dat men nog de hoop kan koesteren om bij aanhoudenheid van Regens in deze en de aanstaande Maand, eenen redelyken goeden oogst te kunnen hebben

Ik heb overigens de Eere met verzekering van Hoogachting mij te onderschrijven. –

Hoog.Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoogl.Ed. Gestr. Geh. Dienaar;
De kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogl.Ed. Gestr. Heer Jonkheer
M.r J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao
Bonaire en Aruba &c.a &c.a &c.a

N.o 9.
Ontvangen den 25 January 1835
van den Commandeur v Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 15. [illegible] No 8.

Recd 28 January 1835 — 23 — 20.

No 5 — Aruba den 22e January 1835.

L N 106

In Antwoord op Uw HoogEd. Gestr. Missive van den 31e Decr. No 30 en het daarbij gezonden Rekwest van Moreno, Suarez heb ik de eer te berigten.

1e Dat er op eenige plekken op dit eiland brazilie-hout bestaat welks hoeveelheid niet groot is.—

2e Dat de kwaliteit van dat Verwhout niet van de beste is.— De stukken van eenige dikte zijn meestal van binnen hol of verdroogd.—

3e Dat de kosten tot het afkappen & transporteeren van meergemeld Verwhout zeer hoog zullen komen te staan, aangezien behalve de toezigts-kosten het dagloon van een werkman een gulden is en er van de plaatsen alwaar het brazilie-hout gevonden wordt naar de Ankerplaatsen geene wegen bestaan.—

4e Dat in vroegere tijd zoo wel door ons Gouvernement als door dat der Engelschen toen het eiland in deszelfs bezit was onderzoek naar gemelde houtsoort is gedaan geworden en dat zoo het schijnt noch de kwantiteit noch

de

Aan
Den HoogEdel Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Onderhoorige Eilanden
&c &c &c

de kwaliteit daarvan voldoende zijn be,
,vonden om de afkapping met eenig goed
gevolg te ondernemen.-
5e. Dat wij derhalven, voorenstaande posi,
,tiven in aanmerking nemende, van ge,
,voelen zijn dat in plaats van brazilie=
hout op kosten en voor rekening van het
Gouvernement te laten afkappen het meer
in het belang van het Gouvernement
zoude zijn de afkapping van dat houtsoort
aan particulieren toetestaan onder voor,
,waarde van een derde gedeelte van het
afgekapte, van alle overtolligheden
gezuiverde hout aftegeven aan het
Gouvernement even als zulks met het
kalk branden door particulieren op
's Lands gronden alhier plaats vindt..
Het aan het Gouvernement aftegeven
gedeelte hout zoude aan eene baai of
ankerplaats moeten geleverd worden,
van waar hetzelve het zij naar de
haven alhier, het zij naar Curaçao
zoude kunnen worden vervoerd, en, aan de
meestbiedende ten behoeve van 's lands
kas, worden verkocht.
Vertrouwende aan den last mij op,
,gedragen te hebben voldaan zoo zend
ik

ik Uw Hoog Ed. Gestr. hiernevens terug het
rekwest van Moreno, Simons, en heb de
eer te teekenen.-

De Kommandt. van Aruba
J.J.W. Gravenhorst

No. 10.

Ontvangen den 28 January 1835
van den Commandeur van Aruba
Geregd Sub L A.
folio 1. Boek No. 8

25

No. 6.

No 87

Aruba den 28e January 1835

Ik heb de eer Uw Hoogedl. Gestr. hier,
nevens in te zenden een Rekwest met
een bijlage van Louis Bazin, zich sedert
het jaar 1832 alhier bevindende, inhou,
dende verzoek ter bekoming van brie,
ven ter admissie van het burgerregt
in deze kolonie.

Gemelde persoon heeft zich gedurende
zijn verblijf alhier rustig, vreedzaam en
wel gedragen, zoo dat er aan de zijde van
dit bestuur geene redenen bestaan die,
welke hinderlijk zoude kunnen zijn
om aan hem te verleenen de aan Uw
Hoogedl. Gestr. bij voormeld rekwest ver,
zochte brieven ter admissie tot het burger,
regt in deze kolonie.

Ik heb de eer te zijn
De Kommandt. van Aruba

J. F. V. Gravenhorst

Aan
Den Hoogedel Gestr. Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao s Onderhoorige eilanden
&c &c. &c

~~No~~ 11.

Ontvangen den 30 Jan. 1835
van den Kommandeur van
Aruba
Geagd Sub ~~B~~ A.
folio 1 boek No. 8

Recd 4 Feb 1835

27

No. 7.

Aruba den 28. Janu^a 1835

~~No~~ 83

Deze is strekkende om uw HoogEd. Gestr. te verwittigen dat de telling van 's Lands Ezels op den 15. dezer heeft plaats gehad, en dat er in de bosschen in wezen gevonden zijn een honderd zeven & vijftig volwassen en vijf & twintig veulens, zijnde te zamen een honderd & twee & tachtig (: 182 :) Ezels.-

Ik heb de eer te zijn.-

De Kommand. van Aruba

J. J. v. Gravenhorst

Aan
Den HoogEdele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, & Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

No 12.
Ontvangen den 4 febr.y 1835
van den Commandeur van
Aruba.
Geregd Sub L A.
Folio 2. Boek No 8

29

No 8.-

Aruba den 2e February 1835

Dize is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand January dezes Jaars permitten ter Goudwinning zijn verleend

Ik heb de eer te zijn.-

De Kommandt van Aruba

J. F. v. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

30

No. 13.

Ontvangen d: 6 February 1835
van den Commandeur van Aruba
Geregd Sub L. A.
folio 2. boek No. 8.

31

Lijst der Afgegevene Permitten ter Goudwinning
Gedurende de maand January 1835.

No.	Namen	No.	Namen
1	Amable Solagnier	19	Johannes Henricus
2	Michel Solagnier	20	Hendk. Kock
3	Juan Leon - -	21	Paulus Werleman
4	Rimon Solagnier	22	Cleto Marselo
5	Francois Crisson	23	George Henriquez
6	George Capriles	24	Corns. Raven Jr.
7	Felix Capriles	25	Wm. Henriquez
8	José Martines	26	Nicolaas Curiel
9	Felipe Caraqueño	27	Pegié
10	Juan Bta. Beola	28	Jn. Hk. Henriquez
11	Anthy. Beola	29	Louis Evertsz
12	Ns. Penewar	30	Wm. Werleman
13	Louis Meinhardt	31	Adn. Werleman
14	Anthy. Erasmus	32	Pieter Lampe
15	Stephn. Martes	33	Jacobs. Croes
16	Joseph Lesport	34	Joh. van Eman
17	Jn. Hk. German	35	Jacob Kock
18	Sefoujo Anthony	36	Danl. Roos

Afgesloten op Aruba den 31e Jan. 1835
De Kommandr. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Reçd 16 febr 1835

32

N:o 9.

Aruba den 12: Feb:y 1835.

JH 102

Ik heb de eer UweHoogEd:e Gestr:e hiernevens intezenden een Rekwest van Louis Bazin wonende alhier, houdende verzoek om hem te willen verleenen admissie van inwoning in deze Kolonie.-

De Kommand:t van Aruba
J.F. v:d Graavenhorst

Aan
Den HoogEdele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao s Onderhoorige Eilanden
&c &c &c

33

No 14.

Ontvangen den 16 Febr.y 1835
van den Commandeur van
Aruba.
Geregd Sub L A
folio 2. boek No 8.

Recd 16 febr 1835 34

No 10.

Aruba den 12e Feb.y 1835.

J No 113

De Heer Beola dewelke sedert
de maand Mei 1821 op dit eiland, als
emigrant van de Overkust, woonachtig
is, voornemens zijnde om binnen kort dit
eiland te verlaten en zich naar S.t Jago
de Cuba ter woon te begeven, heeft zich
aan mij geaddresseerd met verzoek om
met zich te mogen mede nemen de
volgende hem in eigendom toekomende
Slaven. – als:
Florencio; Juan Benito, Maria Rama;
Rofina; Fermin; Ezechiel; Clementina,
Anthony; Frederik; Juans de Zuigeling –
Donatus Juana, gezamentlijk Twaalf. –
Ik heb de eer het verzoek van voornoemde
Beola bij deze ter kennis van Uw HoogEd.
Gestr. te brengen, Uw HoogEd Gestr. verzoe,
kende daarop te willen disponeeren. –
Ik heb de eer te zijn.

De Kommandr. van Aruba
J. F. W. Graavenhorst

Aan
Den HoogEdele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

No 15.
Ontvangen den 16 Febr.y 1835
vanden Commandeur van Aruba
Geregd Sub L A
folio 2 boek No 8.

Recd 16 febr 1835 36 20

No 11. Aruba den 12 February 1835

7 No 106

In Antwoord op Uw HoogEdle Gestr: Missive van den 30: Jany Jl: No 1-1/2 heb ik de eer te berigten, dat er Veertig a Vijftig tonnen brazilie hout zouden kunnen worden afgekapt, zonder nadeel aan dat houtgewas toetebrengen.

Ik heb de eer te zijn

De Kommand: Van Aruba
J.F. v. Gravenhorst

Aan
Den HoogEdele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Onderhorige Eilanden
&c. &c. &c.

No. 16.

Ontvangen den 16 Febr.y 1835
van den Commandeur van t Aruba
Geregd Sub L A
Folio 2. boek No. 8.

Reed 16 febr 1835

38 19

No. 12.

Aruba den 12e Februarij 1835

LA 101

In antwoord op Uw Hoog Ed. Gestr. dis,
,positie van den 5e dezer No. 83/3 heb ik
de eer te berigten:

1o. Dat de op den 15e der laatstledene
maand Januarij plaats gehad hebbende
telling van 's Lands ezels met alle
naauwkeurigheid volgens ingewon,
,nene berigten is geschied.-

2o. Dat in de maand Januarij l.l. in de
bosschen aanwezig bevonden zijn hon,
,derd zes s zestig volwassen ezels en
negen veulens, te zamen honderd
vijf s zeventig /175/ ezels.-

3o. Dat ingevolge rapporten van voornoemd
getal van 175 ezels in de maanden
April, Mei s Junij uit hoofde van
felle droogte s daaruit ontstane
pestziekte achttien ezels gestorven
zijn, en er derhalven over 1834 zijn
overgebleven honderd zeven s vijftig
/157/ ezels.-

4o. Dat sedert Januarij 1834 tot Januarij
1835 het voorenstaande getal van
157 ezels door vijf s twintig vermeerderd
is, uitmakende het getal van hon,
,derd twee s tachtig ezels het welk in
Januarij d.j. in de bosschen in wezen ge,
,vonden zijn.-

Ik acht het noodig Uw Hoog Ed. Gestr.
op

Aan
Den Hoog Edele Gestr. Heer
Gouverneur over de Kolonie
Curaçao s onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

Opmerkzaam te maken dat de omstandig-
heden die het sterven van achttien ezels
in het verleden jaar hebben veroorzaakt
ook niet gunstig hebben kunnen zijn
voor de vermeerdering van dat veesoort
door aanteeling.—

Ik heb de eer te zijn
De Kommand.r van Aruba
J.J.M. Gravenhorst

No 17.

Ontvangen den 16 feb 1835
van den Commandeur van
Aruba.
Geregd Lab L A
Folio 2. boek No 8.

Recd 19 feb 1835

40

Bonaire den 9e Februarij 1835

Lu missive dd 19 feb 1835 aan den
Commandeur

No 8/6 Tot het herhalen myner aanvraag in dato 27 December a.p. om ten minste 100 Ponden Buskruid mij, dewijl door de toenemende dieverijen dat Artikel thans onmisbaar is, ten einde in Staat te kunnen Zijn aan de wachters tot het bewaken der Landstuinen Schietgeweren af te geven, zoo om de dieven door het doen van herhaalde Schoten af te schrikken als om daar door de menigte der vogelen, welken ook aan de op het veld staande Tapoesen Mais, vele Schade toebrengen, te verjagen; genoodzaakt Ziende, Neem ik Eerbie„dig de Vrijheid Zulks hierbij te doen en Uw Hoogl. Edle Gestr. daarvoor, als mede „de voor diverse benoodigdheden inte sluiten aanvraag in duplo. —

Ik heb overigens de Eere mij met Hoogachting te noemen. —

Hoogld. Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr. onderd: Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh Jr

Den Hoogld. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao, Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

No 18.

Ontvangen den 19 febr. 1835
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd Sub L. B.
folio Boek No 6.

42

Aanvraag in duplo voor diverse benoodigdheden ten behoeve van den dienst op het onderhorig eiland Bonaire

100 Ponden Buskruid dienende ter bewaking van de Lands Tuinen; Zoo voor dieven als Vogels.

100 Pinten Lampolie ten behoeve van den dienst

1 Paar reeds te Curaçao beslagene Wielen, dienende voor Een ossekar zoo ten behoeve van den dienst bij de Land bouw als anderzins. — Wordt verzocht om indien mogelijk zij de Wielen door den Timmerman Schonewolf te doen maken, alzoo hij hetzelve zeer wel maakt dat men langen dienst daar van heeft.

1 Paar Beslag banden dienende tot het beslaan der Wielen eener ossekar. Zoo ten behoeve van den Landbouw als anderzins

100 Messen ten behoeve der Lands Slaven bij het Snyden der Tapoesen Mais in de Landstuinen

12 Murudos dienende zoo tot het kappen van Mais stokken als anderzins

Gedaan op Bonaire den 9. February 1835

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Reed 19 febr 1835

43

Bonaire den 10e February 1835

No. 14/7

Accuserende den ontvangst uwer HoogEd: Gestr: Dispositien dd. 20 December a/p: No. 672/65 en 673/66 en op de laatste derzelven antwoordende, durve ik vrijmoedig Uw HoogEd: Gestr: verzekeren dat ingeval er al, hier te lande door particulieren eenige Speculatien of Transactien, met de alhier, door aankomende Schippers van Amerikaansche of Vreemde Vaartuigen aangebragt wordende Muntspecien, het zij door het geven van opgeld of op welke wijze ook anders, worde gedaan of gemaakt, zulks alsdan volstrekt buiten mijn weten geschied, vermits mijnen pligt als Man van Eer (en waarbij nog, mijnen Eed mij verbind) mij niet anders gedogen dan Gouvernements belangen steeds in het oog te houden. —

Terwijl ik voor het overige trachten zal dat gem. Uw HoogEd: Gestr: dispositie zoo veel mogelijk zal worden nagekomen, blijf ik, in het vertrouwen hiermede voldaan te hebben, mij met verzekering van Hoogachting noemen. —

HoogEd: Gestr: Heer!

Uw HoogEd: Gestr: onderd: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No 19.
Ontvangen den 19 februarij 1835
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd. Sub L.B.
folio 15. boek No 8.

Reed 19 feb 1835

45

Bonaire den 10e February 1835

No 15/8

Ontvangen hebbende Uw HoogEd. Gestr. Dispositie gedagtekend 31e December a.p. No 698/67 houdende hoofdzakelijk te kennen geving Eerstelijk van niet te kunnen goed„keuren de door mij aan den thans buitengewonen opzigter Jan Schotborgh Cz. gedane uitbetaling tot ulto. October a.p. tegens f3..00 per dag, in Stede van de berekening tegen een inkomen van f800..00 'sjaars; en uitnoodiging om het te veel betaalde ten deze, aan de kas te doen restitueeren. Tweedens dat de 1 pCto. voor het overbrengen der Som groot f3000.00 van Bonaire naar Curaçao, als vracht geaccordeerd, te hoog is &c., met aanschrijving om in het vervolg bij het accorderen van vracht voor gelden hierop te attenderen. Neem ik eerbiedig de vrijheid Uw HoogEd. Gestr. ter kennis te brengen; dat het te veel door mij aan gen. opzigter betaalde, door hem in de kas is gerestitueerd en dat betreffende de geaccordeerde 1 pCto. voor vracht ter overbrenging van bovengem. Som, ik hetzelve voor niet minder dan daarvóór met Schipper Debrot heb kunnen overeenkomen. —

Met de verzekering van in het vervolg bij dergelijke gelegenheden, mijne uiterste pogingen te zullen aanwenden om de vracht voor gelden, zoo min als doenlijk zal zijn te accordeeren, heb ik de eere mij met alle onderdanigheid en Hoogachting te noemen. —

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. Geh. Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

46

No. 20.

Ontvangen d. 19 Febr. 1835.
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd. Sub. L B.
Folio 15 boek No. 8.

Reed 19 febr 1835

47

Bonaire den 18 February 1835

No. 16/9

Ik ben zoo vrij hierbij te erkennen den ontvangst uwer HoogEd. Gestr. Missives dd. 31 December a.p. No. 33 33/68 geleidende deze hier genummerde bladen voor twee afzonderlijke Registers van Geboorte en 12 bladen, mede voor twee afzonderlijke Registers van overlijden, alsmede dat van 7e en 15e January dezes No. 1/2 en 2/3 geleidende deze laatste twee afschriften der Instructien voor den buitengewonen opzigter Speciaal belast met het opzigt en de directie van de Zoutpannen den Landbouw en de Veeteelt op dit Eiland. En op dat van den 7e January, Uw HoogEd. Gestr. te berigten dat ik tot heden toe vruchtelooze pogingen heb aangewend om zoo de voortvluchtige Vrije persoon van Andries de la Trinidad als de beide Landsslaven Johs. Flora Janga en Bernard van Makaya, welken hun hebben schuldig gemaakt aan diefstal van 'sLands Koornen, magtig te worden, ten einde hun ingevolge Uw HoogEd. Gestr. aanschrijven af te zenden. — Mede op dien van 15e January dezes, Uw HoogEd. Gestr. bekend te maken, dat den buitengewonen opzigter ingevolge zijne ontvangene Instructie op den 27e January dezes (zijnde den dag der ontvangst van gem. brief, blijkens inliggende Proces verbaal den Eed in mijne handen heeft afge

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. I. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

„legd en in functie is getreden. Zijnde voorts op denzelfden dag den 1e en 2e opzigter met den inhoud van gemelde Instructie bekend gemaakt. —

Ik heb overigens de Eer met Hoogachting te Zyn. —

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderdanige Dienaar

De Kommandeur dezer Eilanden

Claas Schotborgh

No. 21.
Ontvangen den 19 February 1835
van den Commandeur van Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 15 Boek No 8.

Proces Verbaal

Op rekwisitie van den WelEd. Heer Kommandeur dezes Eilands,
op heden binnen het fort alhier verschenen zijnde, is mij door
gemelde Heer Kommandeur in handen gesteld eene Dispositie
van den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber dd 5e. dezer No. 20
bij welken ik provisioneel en tot wederopzegging toe, tot buiten
gewonen opzigter speciaal belast met het opzigt over de Zoutpan
nen den Landbouw en Veeteelt op dit Eiland aangesteld wordt,
alsmede eene Instructie ter mijner regeling. — Waarop ik na den
gemelden Instructie te hebben nagelezen, de volgende eed in han
den van gemelde Heer Kommandeur heb afgelegd.

„Dat Zweer ik, dat ik aan Zijn Majesteit den Koning
„ gehouw en getrouw zal zijn, dat ik in de mij opgedragene
„ betrekkingen van buiten gewonen opzigter, mij met alle
„ getrouwheid, naar het Reglement voor de Kolonie Cura
„ cao en onderhorige Eilanden mitsgaders naar mijne In
„ structie zal gedragen, dat gelijk ik ~~tot~~ het verkrijgen van
„ deze betrekking gene beloften of bedreigingen of eenige giften
„ of gaven heb aangewend, ik evenmin mij van de stipte vol
„ brenging mijner pligten door beloften of bedreigingen of door
„ het aannemen van giften of gaven zal laten aftrekken dat ik
„ de tot mijne bediening betrekkelijke aangelegenheden aan
„ niemand, zonder daartoe ambtshalven verpligt te zijn, zal open
„ baren; dat ik den Lande met opregtheid en trouw zal dienen en
„ dat ik voorts alles zal doen wat een goed en getrouw buitenge
„ wonen opzigter schuldig is en behoort te doen."

Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig

Bonaire den 27e. January 1835

J. Schotborgh

Bovengemelden eed is door den buiten gewonen opzigter Jan
Schotborgh ingevolge aanschrijving van den HoogEd. Gestr.

Heer Gezaghebber dd 15.n dezer ~~[illegible]~~ N.o 2.– 2/3, behoorlijk
in mijne handen afgelegd. – Ten blijke daarvan bevestige ik
deze op Bonaire datum utsupra

De kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Reed 19 febr 1835

51 24

Bonaire den 10e. February 1835.—

JH 122

N°. 17/10

Ik accuseer den ontvangst uwer Hoog Ed. Gestr. geachte Dispositien dd 3 en 15 Jan[ij] d.j. N°. 20/1 en 40/4 en op de eerste derzelven antwoordende dient dat den buitengewonen opzigter, als bij de mijne van den 10e. dezer N°. 16/9 is gemeld, op den 27e. January d.j. (zynde den dag der ontvangst van gem. dispositie) den eed ingevolge zyne Instructie in mijne handen heeft afgelegd.—

Dat betreffende het voortgaan met de gestaakte Werkzaamheden aan de tiene Zoutbakken op de plaats de Melkboom, daaraan ook voor alsnog niet kan worden begonnen; dewijl door den buitengewonen opzigter, bereids toen geeindigd was met het doen uitsappen van het Gras uit de Landstuinen, het grootste gedeelte der Slaven geemployeerd zyn geworden tot het aanleggen der Kruisdammen in de nieuwe Pannen, Vlyt, Nyverheid en Naarstigheid, waarmede ook op den 8e. dezer geeindigd en begonnen is om mede Kruisdammen in de oude Pan aantelèggen en maken ter bevordering der Zoutzetting, en dat men genoodzaakt zal zyn om alvorens met gem. gestaakte Werkzaamheden op de plaats de Melkboom aanvang te maken, eerst de Kruisdammen in de Pan Pedro killij, mede ter bevordering der Zoutzetting, aantemaken.—

Dat regarderende het graven eener Kanaal aan de Nieuwe en Oude Zoutpannen, van de Zouthoopen af, tot nagenoeg bij het Strand, ter Vervoering van het Zout in ponten of Schouwen; ik UwHoogEd. Gestr. kan berigten, dat bij het doen van nader onderzoek door mij en den buitengewonen opzigter, het aan ons is komen te blyken dat zulks wel kan bewerkstelligd worden, echter dat de begroting der Kosten niet zal kunnen worden opgegeven,

Den Hoog Ed: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier, Gez.
Zaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &C[a]. &C[a]. &C[a].

doordien er wel Vier Voeten beneden de oppervlakte van de Zee Zal moeten worden ge-
graven en men wettigt Vaste Klippen Zal kunnen aantreffen welken door Buskruid Zullen
moeten worden uitspringen. en dat er ook al Zware Pompen Zullen worden Vereischt

Dat, aangaande het toestaan aan de Ingezetenen van niet ontgonde Stukken Lands
ter bebouwing, onder de bepaling dat Zy om het derde Jaar nieuwe Stukken ontginnen en
het oude door hun twee Jaren lang bebouwde land onbebouwd moeten laten liggen,
ik Zulks aan een en ieder alhier op 28 January l.l. bij wyze van Circulaire heb doen
bekend maken, en dat daarop een aantal Ingezetenen hun bij mij hebben vervoegd
met Verzoek Uw HoogEd. Gestr. bekend te maken; dat hoe Zeer Zy genegen Zyn om aan het
verlangen van het Gouvernement te beantwoorden, Zy echter om de volgende redenen hun
daartoe buiten staat gesteld zien. Eerstelijk dat Zy ter verzekering hunner bewerkte
Vruchten tegens 's Lands in het Veld loopende Hoornvee, Paarden en Ezels, goede en
Sterke omheiningen om hun Tuintjes moeten aanmaken, hetwelk hun veel geld kosten
de is. Tweedens, dat Zy door de achtereenvolgende slechte Jaren, in de grootste armoede
verkerende hun buiten Staat gesteld vinden de kosten van Zulk eene omheining te kun-
nen bestryden. Dat Zy derhalven Uw HoogEd. Gestr. eerbiedig verzochten om aan hun te
vergunnen dat Zy de oude door hun reeds bewerkte Tuintjes, maar eerst om het Vierde
Jaar, van dit Jaar afgerekend, mogen verlaten en alsdan nieuwe Stukken Lands ont-
ginnen. Hieromtrent acht ik het mijnen pligt Uw HoogEd. Gestr. oopenhartig
mede te deelen dat de hierboven door de Ingezetenen aangevoerde redenen, Zuivere Waar-
heid zyn; Weshalven ik Zoo Vrij ben gem. hun Verzoek Uw HoogEd. Gestr. voortedragen ten
einde te handelen Zoo als Uw HEd. Gestr. best Zal oordeelen te behooren en mij Uw HoogEd.
Gestr. meening desaangaande mede te deelen. —

Dat opzigtelyk het doen Transporteeren der kabrieten op klein Bonaire het be-
letten van de Communicatie met gem. Eiland, en het ophalen in de nabyheid van het fort
alhier, met Zons ondergang van alle Booten en kanoos, bereids op den 18e October
a.p. alle kabrieten aldaar Zyn getransporteerd, en de Communicatie met dat Eiland
benevens het op wal halen in de nabyheid van het fort alhier van Boten en Kanoos
met Zons ondergang door middel der Waarschouwingen dd. 18 en 22 October a.p.
Wordt ten uitvoer gebragt. —

Mij voorts naar luidde der 6e en 7 afdelingen van vorengem. Uw HoogEd. Gestr.
dispositie zullende gedragen; heb ik de Eere met verzekering van Hoogachting mij te
onderschrijven.

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. Onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

No. 22.
Ontvangen den 19 feby. 1835
van den Commandeur v Bonaire
Geregd. Sub L B.
folio 15 boek No. 8.

Bonaire den 23 February 1835

No. 22/11

Door middel dezer breng ik Uw Hoogld. Gestr. ter kennis dat Kapt. Willcomb van de Americaansche Brik New packet, op gisteren alhier aangekomen zynde, aanzoek heeft gedaan om Zout en dat hy, naar den prys daarvan zich informeerende, zich heeft uitgelaten, dat daar hy dat Artikel op Roques à 32 Stuivers curaçaos en op Curaçao voor 75 Centen per vat kan bekomen, hy dan liefst naar Curaçao zoude zeilen, ten einde hetzelve aldaar aantekoopen.

Ik heb overigens de Eere met Hoogachting te zyn

Hoogld. Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr. onderd. Dienaar

De Kommand. dezes Eilands

Claus Schotborgh

Den Hoogld. Gestr. Heer Jonkhr. Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over Curaçao, Bonaire &
Aruba &c. &c. &c.

No. 23.
Ontvangen den 24 Febr. 1835
van de Commandeur v. Bonaire
Geregd Sub L B
folio 15 boek No. 8.

Ontvangene Brieven
van
Bonaire & Aruba.
over
Maart & April 1835.
van
No 24 tot No 50.

Recd 8 Maart 1835 71

N° 14.

Aruba den 2e Maart 1835

N° 143

Recd 1 Mt 1835 69

Recd 1 Mt 1835 55

Bonaire den 28e Februarij 1835

N° 129

N° 23/12

Deze is dienende ter geleide van authentieke kopij eener Verslag door den Jagtmeester aan mij op den 20e Jan. Jl. gedaan betrekkelijk de Beestialen welken gedurende den loop dezer Jaars ten Verkoop disponibel Zijn, van welkers getal ik op den 24e daaraanvolgende op Authorisatie van den Heere Administrateur der Finançien aan de order van den Heer J. A. De Lima heb afgeleverd 37 Ezels en 38 Ezelinnen. — Voorts acht ik het van mijnen pligt Uw HoogEd. kennis te geven dat ik daarna, den buitengewonen opzigter regarderende opgem. rapport onderhoudende, hij mij verklaarde hetzelve niet te kunnen bekrachtigen vooren alëer het aan hem bekend was, of het door den Jagtmeester opgegevene getal dier Vee-soorten ten Verkoop disponibel Zouden Zijn Zonder daar door de Teelt te benadeelen. — Ik heb de Eer met hoogachting te Zijn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. Geh. Dienaar

De Kommt. de Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonien Curaçao, Bonaire, Aruba &c. &c. &c.

No. 24.
Ontvangen den 11 Maart 1835.
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd. Sub L: B.
folio 15 boek No. 8.

57

Kopij

Rapport gedaan en overgeleverd
Aan den WelEd. Heer Claas Schotborgh
Kommandeur dezes onderhorige
Eiland Bonaire op heden
20e January 1835. —

WelEd. Heer!

Deze strekt UWelEd. kennis te geven dat naar mijne bevinding gedurende den loop dezes Jaars de volgende Beestialen ten verkoop disponibel zijn, zonder daardoor de Teelt te benadeelen; te weten

200 Ezels en Ezelinnen
150 Stuks Hoornvée

Ter zyde stond
Als getuigen bij de
Tekening
J. L. W. Junior

Ik heb de eer te zijn
De Jagtmeester
(W: get:) Dit is het merk van Pieter Christiaan

Voor Copy Conform
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Rec^d 1 M^t 1835

58

Bonaire den 28 February 1835

Zie missive aan de Controlleur der Finance dd. 2 Maart 1835

N°. 24/13

Ik ben zoo vrij uw Hoog Ed^l. Gestr. hierbij in te sluiten authentieke afschrift eener missive van den buitengewonen opzigter alhier aan mij, uit welkers inhoud Uw Hoog Ed^l. Gestr. wellicht ontwaren zal dat de aangevraagde kruid en messen voor eerst onmisbaar zijn ter voorkoming zoo van vertraging aan de werkzaamheden als van verlies voor het Gouvernement. — En daar het buiten mijn vermogen is, om aan het verlangen van gem^d. opzigter te kunnen voldoen, verzoek ik zeer eerbiedig dat Uw H. Ed. Gestr. zoodanige orders ter bespoediging der opzending dier artikelen gelieve daar te stellen, waardoor ik in staat kan worden gesteld om aan het verzoek van gem^d: opzigter te kunnen voldoen

Ik heb overigens de eere met hoogachting te zijn

Hoog Ed^l. Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed^l. Gestr: Onderd: Dienaar

De Komm^t. dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed^l. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

N° 25.

Ontvangen den 1e Maart 1835.
van den Kommandeur van Bonaire.
Geregd. Sub L.B.
folio 15 boek N° 8.

Kopij   Bonaire den 22e February 1835.—

WelEd.e Heer!

Daar ik uwelEd.e verschijdene malen rapport gemaakt
heb, dat de Mais in de lands tuinen op het veld staande,
veel schaden door de vogels geleden heeft en lijd, en
uwelEd.e voor kruid aanvraag gedaan heb, Zoo als uwelEd.e
weet dat bij alle planters op Curaçao gebruiklijk is, tot
het verjagen van vogels en afschrikken van dieven,
tot antwoord bekomen heb, dat uwelEd.e reeds lang aan
vraag voor kruid gedaan, en als nog niet ontvangen had,
heb ik terwijl er een gedeelte van de mais, die droog is,
en door de sterke wind omwaaijen, aanvraag voor 100 mes-
sen gedaan, dewijl de lands Slaven geene hebben, ten
einde dat gedeelte, met in het magazijn te brengen, voor
verlies te bevrijden, gehoopt met de eerste gelegenheid kruid
en messen te Zullen ontvangen en daar de Eensgezindheid
Zonder eene dier bijde artikelen aangekomen is en ik
daarvan ontstoken ben gebleven, om het verlies welk het
Gouvernement Zoo door vogels als anderzints, Zoude heb-
ben voortekomen, Zoo acht ik van mijne plicht uwelEd.e ..

Den WelEd.e Heere
Kommandeur van dit
onderhoorig Eiland

per

per dezes nogmaals te verzoeken mij, met het aanschaffen van ten minsten 10 ponden kruid en de 100 messen in de mogelykheid te stellen van mijne plicht, zoo als ik wensch, te kunnen kwyten —

Ik heb de Eer met hoogachting te zijn —
De buitengewone opzigter
(W:g:t) Jan Schotborgh

Voor kopij conform
De kommandeur dezes eilands
Claas Schotborgh

Recd 1 Ap 1835 62

No 130 Bonaire den 28e February 1835

No 26/14

Inliggende Authentieke afschrift eener rapport van den buitengewo-
„nen opzigter aan mij zoo betrekkelyk de Jagt van Hoornbeesten als an-
derzins gedaan, ben ik zoo vrij uw Hoogedle Gestr. in te sluiten, uit wel-
„kers inhoude uw Hoogedle Gestr. Eerstelyk zal ontwaren de redenen
om welken men gene Hoornvee ten verkoop heeft kunnen bemagtigen
niettegenstaande alle pogingen daartoe zijn aangewend. Tweedens
het door gemd. buitengewonen opzigter aan mij voorgedragene om door
het aanleggen van verscheidene koeralen op goede weilanden te tracht-
ten zoo vele dier veesoorten magtig te worden en temmen als met mo-
„gelykheid zoude kunnen gevangen worden, ten einde bij voorkomen
de gelegenheden van verkoop wanneer er gene der in het wildloopenden
kon worden bemagtigd als dan uit de tammen te kunnen verkoopen.
Derdens, het te kennen geven zyner gevoelens tegarderende de fokkerij
van Paarden en Muilezels alhier met verzoek aan mij om uw Hoog

Den Hoogedle Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier Ge-
zaghebber over de Kolonie Curacao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

Ed: Gestr: des aanjaande te onderhouden voorte dragen voor eerst eend goede Hengst aante koopen en herwaards overtezenden ten einde men binnen weinige Jaren goede en tot de Jagt geschikte Paarden zou de kunnen bekomen. — Ik moet derhalven UW Hoogd: Gestr Verzoeken mij omtrent het aan leggen van Verscheidene Koeralen, om zoo als gemeld is, zoo vele Hoornbeesten te vangen en te temmen als met mogelijkheid zoude kunnen gevangen worden; uw Hoogd: Gestr: mening mede te deelen. —

En daar ik zoo regardeerende het aanteelen van Paarden en Mail Ezels alhier mede in hetzelfde gevoelens, met den buitengewonen op-Ziter Verkeer en ook het Verzoek van geïnd: buitengewonen opziegter betreffende het aankoopen en overzenden eener goede Hengst ter bevordering der kleine Fokkerij van Paarden alhier noodzakelijk ten behoeve van den dienst, acht Zoo Verzoek ik dat UW Hoogd: Zoo op het een als ander regard gelieve te slaan en dien ten gevolge het gedaan Verzoek toestemmen

Hebbende voorts de Eere mij met hoogachting te noemen

Hoogd: Gestr: Heer!

UW Hoogd: Gestr: Onderd: Dienaar
De Komm: dezes Eilands
Claas Schotborgh

No. 26.
Ontvangen den 1e Maart 1835
van den Commandeur v Bonaire.
Geregd. Sub LB
folio 16 boek No 8

Kopie

Bonaire den 28e February 1835

Weled. Heer!

Ingevolge UwelEd. order van den 13e dezer om de Jagt te laten doen, ten einde de Slager die aangekomen was tot aankoopen van Hoornbeesten, hetzelve te kunnen afleveren, heb ik dadelyk den Jagtmeester zulks aangezegd en gelast om zyn best te doen dat er gevangen wordt. Daarop heb ik op bekomen Rapport van gem. Jagtmeester, op den 19e dezer, na al de Werkzaamheden nagegaan en de noodige orders te hebben gegeven, naar de Rinkon gereden, aldaar gekomen zynde, en van den Slager die beneden was, vernomen hebbende dat hy in den Nacht van den 22e met de Gysberta naar Curacao terug keren zou, heb ik, terwyl op den 21 dezer geene Hoornbeest gevangen was, den Jagtmeester gelast om de Jagt en Wachtent aan de putten te laten blyven doen, tot het vangen van ossen ter temming voor den dienst, en UwelEd. van myne verrigtingen kennis gegeven. +

Op den 22e van gem. Slager vernomen hebbende dat de Gysbertha naar de Eilanden zeilen zoude en dat hy dus gaarne wenschte in dien tusschen tyd beesten te kunnen bekomen, ben ik op den 23e met UwelEd. voorkennis vergezeld (by UwelEd. ordonantie myner assistentie) van den 1e Opziegter weder naar de Rinkon gereden, om aldaar de Jagt zelfs by te wonen en de Bosschen door te kruisen ten einde de reden om welken den Jagtmeester geene dier veesoorten gevangen had, te kunnen weten.

Den WelEd. Heere Kommandeur
van dit onderhorig Eiland

Op den avond van den 23e heb ik met eenige Jagers de Wach-
ten aan eene, den 1e Opzigter aan eene tweede en den Jagt
meester aan eene derde put gehouden, en ondervonden dat
gene Vee van dat Soort aan de putten gekomen Zijn; Waarop
ik den 24e vergezeld van den 1e Opzigter den Jagtmeester en
eenige Jagers de bosschen ben ingegaan, ten einde de Jagt
en Wachten te doen plaats hebben waar Zulks geschieden
kon, en niettegenstaande daarmede is aangehouden tot op
den 25e, is er slechts Een Bul gevangen, echter is er gezien
dat er Wel Hoornbeesten in de bosschen Zijn, doch dat, daar,
door de fijne regens, Zij op de klippen in de Bosschen overal
Water ter verkoeling hunner dorst kunnen bekomen Zij
derhalven niet aan de Putten komen om te drenken. des
niettemin heb ik, Zoo met het doen der Jagt bij dag als
Wachten des nachts blijven aanhouden. En daar alle
mijne pogingen vruchteloos waren, doordien gene dier Vee
Soorten van de gebergtens af, nog aan de Putten kwamen
heb ik te Zamen met den 1e Opzigter en den Jagtmeester
best gedacht op te zijden en UwelEd. hiervan rapport te doen.
Permitteer mij inmiddels UwelEd. voortedragen of het
(daar het niet de eerste Maal is dat er, te meer bij Zulke ge
legentheden, de Jagt op Hoornvee is gedaan Zonder geene te
kunnen magtig worden) dan niet best Zoude Zijn te trachten,
door het aanleggen van Verscheidene koralen op goede Weilan-
den, Zoo vele dier Veesoorten magtig te worden en temmen als
met mogelijkheid kan worden gevangen op dat UwelEd. bij ge
legenheid van verkoop, wanneer er gene der in het Wild loo-
pende kan worden bemagtigd, alsdan uit de Tammen Zoude
kunnen verkoopen? — Voorts moet ik nog UwelEd. berig-
ten dat ik, ingevolge ik de Bosschen of Weilanden gezien
heb, van gevoelen ben, dat het aan het Gouvernement grote
voordelen Zoude aanbrengen om alhier te lande eene Teelt
van Paarden en Muilezels te doen plaats hebben, aange-
zien de weinige Merrijs die hier Zijn, en Zeer wel uit
Zien, Zulks niet alleen ten overvloede bewijst, maar Zelfs
nog dat er alleen eene goede Hengst daartoe ontbreekt,
dewijl die welken hier Zijn niet deugen en naar het mij
voorkomt van slechten aard en tot het rijden niet dien-
stig Zijn. Het Zoude derhalven (onder verbetering)
naar mijn inZien niet ondienstig Zijn den HoogEd.
Gestr. Heer Gezaghebber desaangaande te onderhouden en
teffens voor te dragen om voor eerst Eene goede Hengst aan
te koopen en herwaarts overtezenden ten einde men binnen
weinige Jaren goede en tot de Jagt geschikte Paarden Zoude
kunnen bekomen.

Ik heb de eer met hoogachting te Zijn —

Den buitengewonen Opzigter

(w. get.) Jn. Schotborgh Cz

Voor kopij conform

De kommr. dezes Eilands

Claas Schotborgh

Rec'd 1 M' 1835

66

Bonaire 28 Februarij 1835

N°. 27/15

Deze geleid mijne verantwoording stukken over het 1e. kwart. ap: volgens lijst

Ik heb de eer met de verzekering van Hoogachting mij te noemen —

Hoogld. Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr. ond. Dienaar
De Kommandeur dezes eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogld. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No 27.
Ontvangen den 1e Maart 1835.
Van den Commandeur van Bonaire
Geregd. Sub L. B.
folio 16 brek 108

68

Lyst der Stukken tot de Verantwoording over het Vierde kwartaal 1834 behorend
Journaal.
Generaal Inventaris en Zandsfeen lyst der Landssla[ven]
Staat van Magazynen
Kas Rekening
Administratie Rekening
Staat van 's Landt Tamme Beestalen
Verantwoording van Medicijnen
Aanvraag van den Chir: voor benoodigde Medicamenten &ca
Lyst der Ingeklaarde } Vaartuigen
do. der Uitgeklaarde }
do. der aangekomene } Passagieren
dito der Vertrokkene }
Staat van Fort en Ammunitie
Staat van bevolking in quadruplo
Generaal Register van Geborenen en overledenen in quadruplo
Lyst der Huisen en gebouwen
dito van in de Nederlandsche Westindische Kolonie Bonaire overledene Personen in de Nederlanden Geboren
do. of Monsterrol der Ambtenaren
do. van Geborenen en overledenen onder de Lands Slaven. —
Bonaire den 28e Feb. 1835
De Kommt. dezer Eilands
Claas Schotborgh

R. 1 Mt. 1835

69

Zie missive aan den Administrateur van Financien ttt. 2 Maart 1835 —

Bonaire den 28e. Februarij 1835

No. 29/16

Deze is dienende Uw Hoog Ed. Gestr. Kennis te geven dat blykens inleggende Ceel van schipper Ct. B. Debrot in deszelfs Golet Gysberta voor Gouvernements rekening is ingescheept een lading Brand hout. — Ik heb de Eer met hoogachting te Zyn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar
De Komm. dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

N° 28.
Ontvangen den 1° Maart 1835.
van den Kommandeur van Bonaire.
Geregd. Sub L. B.
folio 16 boek N° 8.

Recd 8 Maart 1835

71

N° 14.

Aruba den 2e Maart 1835

N° 143

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand February dezes Jaars, permitten ter Goudwinning zijn verleend.

Ik heb de eer te zijn

De Kommand^r van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den HoogEdele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

72

No. 29
Ontvangen den 8e Maart 1835.
van den Commandeur van Aruba.
Geregd. sub L. A.
folio 2. boek No 8.

Lijst der afgegevene Permitten ter Goudwinning gedurende de maand February 1835.

No.	Namen	No.	Namen
1	Jacobus Arendsz	29	Louis Meinhardt
2	Francisco Gonzales	30	Johs. Martes
3	José Paÿfflas	31	Cornr. Croeze
4	Rasje Ras	32	Michel Solagnier
5	Jantje Boekhoudt	33	Juan Leon
6	Nicolaas Boekhoudt	34	Amable Solagnier
7	Lourens Boekhoudt	35	Rimon Solagnier
8	Jan Wm. Suares	36	Juan Lopes
9	Constanti. Suares	37	Matthias Tromp
10	José Suares	38	Joseph Dirksz
11	Guillmo. Carlos	39	Jacob Guyot
12	Martes Paula	40	Johs. Kelly
13	Jan Hendk. Kock	41	Balantin Martes
14	Juan Sito Martines	42	Pieter Paÿfflas
15	Felipe Caraguenas	43	William Kelly
16	Juan Besento Beola	44	Anth. van der Biest
17	José Martinas	45	Jacob Herring
18	Anthi. Yarzagaray	46	Antoin Currie
19	Daniel Dirksz	47	Jose Franco. Comerencia
20	Anthi. Erasmus	48	Casper Kock
21	Johs. Hansz Raven	49	Casper Vrolijk
22	Hendk. Craneveldt	50	Esteban Gonzales
23	Dirk Paesch	51	Jan Hk. van der Biest
24	Pedro Paula Martien	52	Johs. Emia. Paesch
25	Felix Capriles	53	Fenio van Schonewolff
26	George Capriles	54	Benino Carjama
27	Martes Angela		
28	Theunis Howertsz		

Afgesloten op Aruba den 28e February 1835
De Kommandr. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Recd 11 Maart 1835

74

Bonaire den 10e Maart 1835

beantwoord by missive van den Maart 1835 No

No. 30/16

Den 2e Opzigter Zich by missive aan my, geleidende eene aan
uw Hoogedo. Gestr. benevens 3 Stuks bylagen No. 1 a 3 geadresseerd heb
bende met Verzoek deeze aan uw Hoogedo. Gestr. te doen toekomen,
kan ik niet nalaten uw Hoogedo. Gestr. hetzelve hierinte Sluiten,
en te gelyk uw Hoogedo. Gestr. te Verklaren dat Zyne, Opzigters,
hoge Jaren gepaard met eene Ziekelyk ligchaams gestel, hem ten eene
male ongeschikt en buiten Staat Stelt Zyne dienstpligten naar
behoren waartenemen; Zoo dat ik volstrekt geene diensten, welk
tot voordeel van het Gouvernement Zouden kunnen Strekken, van
hem heb, het geen my in de Noodzakelykheid Stelt uw Hoogedo.
Gestr. Eerbiediglyk te Verzoeken desaangaande Zoodanige dis-
posetie te nemen als uw Hoogedo. Gestr. best Zal oordelen te
behoren, ten einde my eene andere geschikt persoon ter plaats
vulling toe te Schikken. — Mede ben ik nog Zoo Vry uw Hoogedo.

Den Hoog Edo. Gestr Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao, Bo
naire en Aruba &c. &c. &c.

75

Gestr. in te sluiten eene Rekwest mij door den Ingezeten Cornelis Brijn in handen gesteld met verzoek het zelve Uw Hoogedl. Gestr. te doen geworden, omtrent welke ik Uw Hoogedl. verzoek eenig regard gelieve te slaan

Hebbende voorts de eere mij met hoogachting te noemen

Hoogedl. Gestr. Heer!

Uw Hoogedl. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommt. des voorm. Eilands
Claas Schotborgh

No. 30.
Ontvangen d: 11 Maart 1835.
van den Command: v Bonaire
Geregt. Sub L B.
folio 16. Vaek No. 8.

Recd 18 Maart 1835

76

Bonaire den 17e Maart 1835.

No. 33/18

Door middel dezes geef ik Uw Hoogld. Gestr. Kennis dat door mij uit de Nederlandsche Goleт Gertruida gevoerd door Schipper Matthias Levy, in ontvangst is genomen Een duizend en drie Schepels Maïs, door de Wel Ed. Heren Leveranciers à Costy aan dit Bestuur opgezonden en dat daar voor bewijs van ontvangst aan de Belanghebbenden is afgezonden.

Ik heb de eere met hoogachting te Zijn. —

Hoogld. Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr. onderd: Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogld. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

No. 31.

Ontvangen d' 18e Maart 1835
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd Sub LB.
folio 16 Boek No. 8.

Recd 25 Maart 1835

78

Bonaire den 21e Maart 1835

No. 35/19

Bij de mijne van den 10e Februarij ll. No. 18/11 heb ik Uw HoogEd. Gestr. kennis gegeven dat op den 8e te voren, de beide Weggeloopene Lands Slaven met namen Jan van Martha Regina Frans en Bentura van Maria Josephia uit het Bosch aangekomen en door mij op den 9e daaraanvolgende aan het Werk zijn gesteld. Thans moet ik Uw HoogEd. Gestr. melden dat eene hunner, met name, Bentura van Maria Josephia, zonder de minste redenen daartoe te hebben, tot den 5e dezes des middags gewerkt hebbende zich geabsenteerd heeft en Sedert absent is gebleven, het geen mij in het vermoeden brengt, dat hij zich bij de nog absent zijnde Slaven Fabias van Tina Sociana, Johannes Flora Janga en Bernard van Makaja heeft vervoegd om, waarschijnlijk, te zamen beter 's Lands in het Wild loopende Hoornvee te kunnen Stelen en Slagten om hun leven op te houden. — Ik heb, zoo veel in mijn Vermogen was, getragt om, zoo door Waarschouwingen, uitlovingen van premiën, als door het uitzenden van Vrijen en Slaven ter opsporing, hun magtig te worden, doch moet Uw HoogEd. Gestr. verklaren dat alle mijne pogingen vruchteloos zijn geweest en zal zijn, terwijl meest alle de Vrijen en Slaven op de Rinkon wonende hun zijn toegedaan, met hun heulen en hun nimmer (al moetten zij hun in de Negerij of ergens anders tegen komen) zullen opvatten of aanbrengen, dewijl het anders bijna onbegrijpelijk

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

is, dat onder Zoo veele Slaven en Vrijen lieden Welken aldaar inwooning hebben,
niet eene Zoude kunnen Zijn, die hun niet eens gewaar Zijn geworden of het ge
ringste van hun Weten. En daar Zulks niet dan tot slecht Voorbeeld voor
de andere Slaven is, Vermits men hun, dit voortdurende, op het laatst niet Zou
„de kunnen of durven Weigeren of Zij Zouden hun Boschwaards begeven en ab,
„sent blyven. Zoo neem ik de Vryheid Uw Hoogedo. Gestr. (onder Verbetering)
te betuigen dat, naar myne opinie het eenigst middel Welk daartoe, moge
„lijk met Vrucht, Zoude kunnen worden aangewend, hierin Zoude bestaan, namelijk
door middel eener Waarschouwing te doen bekend maken dat Zoo Zij binnen den
tijd van acht dagen na de afkondiging niet uit het Bosch kwamen, hunne Huisen
Zullen afgebroken, hun goederen ten profijte van den Lande aangehaald worden en
dat Zij voorts gedeprivéérd Zullen blijven van de Verdere inwoning op de Rinkon.
En ingeval Zij (onverhoopt in gebreke mogte blyven daaraan te Voldoen, alsdan
Werkelyk tot de Executie daarvan overtegaan, tot afschrik van de andere Slaven
Echter aan Uw Hoogedo. Gestr. verlichter oordeel overlatende om Zoodanige ande
„re maatregelen desaangaande te beramen en my medetedeelen als Uw Hoogedo.
Zal oordeelen te behoren, heb ik de Eere met hoogachting te Zyn

Hoogedo. Gestr. Heer!

Uw Hoogedo. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur deezes Eilands

Claas Schotborgh

No. 32.
Ontvangen den 25 Maart 1835
van den Commandeur van Bonaire
Geregd. Sub L B.
folio 16 boek No 8.

Recd 25 Maart 1835

80

Bonaire den 23e Maart 1835.

No. 39/20

Deze is dienende UEd Hoogedl. Gestr. kennis te geven dat ik op den 7e dezer rapport van den buitengewonen opzigter bekomen hebbende dat de Maïs in de Landstuinen niet langer op het veld konden blijven staan van hem heb gelast om met de Slaven op den 9e daaraanvolgende een begin te maken met het inzamelen van hetzelve in de Landstuin in het O.D. waarmede dan ook op dien datum is aangevangen en gecontinueerd tot op den 12e dezer en wat daaruit is ingezameld eene hoop Maïs welk door hem buitengewonen opzigter en den 1e opzigter is gecalculeerd op pl. m. 705 Schepels. Voorts dat op den 16e daaraanvolgende is begonnen en den 18e geëindigt met het inzamelen van het Maïs in de Landtuin in het W.D. zijnde het daaruit ingezamelde, met Zaad en al mede gecalculeerd op pl. m. 227 Schepels. en dat ingevolge rapport van gem. buitengewonen opzigter en den 1e opzigter nog een weinig Maïs in gemelde Tuin in het W.D. op het veld is blijven staan

Den Hoogedl. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

welken te groen zijn om te kunnen worden ingezameld. Bedragen de dus de beide ingevoegste partyen een getal van pl. m. 932 Sche-pels Mais. —

Ik heb de Eere met hoogachting te zijn. —

Hoogedl. Gestr. Heer!

Uw Hoogedl. Gestr: onderd: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

No. 33.

Ontvangen den 25 Maart 1835
van den Commandeur v. Bonaire.
Geregd Sub £ B.
folio 16. boek No. 8.

5

Recd 25 Maart 1835

82

Bonaire den 24e. Maart 1835.

N. 180

No. 41/21

Door middel dezer geef ik uw Hoogld. Gestr. kennis dat ik op den 19e.
ll. van den buitengewonen opzigter rapport bekomen hebbende dat het Zout
uit de Pan Pedro Killij moest worden vergaderd, de Ingezetenen heb doen
oproepen en aan hun de noodige gereedschappen tot dien einde heb afgege-
ven en dat met die Werkzaamheden op Gisteren den 23e. is aangevangen.
Voorts geef ik uw Hoogld. Gestr. nog kennis dat, daar het Zout in de on-
de Pan als noch niet in dien Staat is dat hetzelve zoude kunnen worden
vergaderd, ik aan den Buitengewonen opzigter heb gelast om met de Sla-
ven (afzonderlijk) mede het Zout uit Pedro Killij te doen vergaderen
ten einde hetzelve spoediger (ter voorkoming van verlies welk men
daaraan zoude kunnen hebben bij zware regen) in te zamelen. —
In het vertrouwen dat mijne verrigtingen in deze Uw Hld. Gestr. goed-
keuring zal wegdragen, heb ik de eere met hoogachting te zijn: —

Hoogld. Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr. ond. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoogld. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Bonaire & Aruba
&c. &c. &c.

83

N° 34.

Ontvangen d. 25 Maart 1835

van den Commandeur v. Bonaire

Geregd Sub L B.

folio 16, boek N° 8.

Recd 25 Maart 1835

84

Bonaire den 24e Maart 1835

N° 42/22

Daar de Werkzaamheden tot het inzamelen van het Zout bereids heeft aanvang genomen, zoo zie ik mij, ter bestrijding dier kosten genoodzaakt Uw Hoogedl. Gestr. te verzoeken om de kas alhier te subsidiëeren met de Som van Twee duizend Guldens en Uw Hoogedl. Gestr., niet alleen daarvoor, insluiten aanvrage in duplo, maar teffens voor Twee honderd Pinten Rum ten behoeve der Slaven aldaar werkende en heb voorts de eere met verzekering van Hoogachting mij te noemen

Hoogedl. Gestr. Heer!

Uw Hoogedl. Gestr. onderd. Dienaar
De Commandeur dezes Eilands

Claas Scholtborgh

Den Hoogedl. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c.
&c.

~~N. 35.~~

Ontvangen den 25 Maart 1835
van den Commandeur v Bonaire
Geregd. Sub L B.
folio 16 boek ~~Alt. 8.~~

Aanvraag in duplo voor benoodigdheden ten behoe-
ve van den dienst op het onderhoorig Eiland Bonaire

Twee duizend Guldens, Strekkende ter bestrijding der kos-
ten bij het Vergaderen van Zout uit de San
Pedro Killij

Twee honderd Pinten Rum ten behoeve der Slaven van
de Zoutpannen Werkende

Gedaan op Bonaire den 24e Maart 1835.
De Kommandeur dezer Eilanden

Claas Schotborgh

Aanvraag in detail van benoodigdheden ten behoeve van den dienst op het onderhorig Eiland Bonaire

Twee duizend Guldens, Strekkende ter bestrijding der kosten by het vergaderen van Zout uit de Pan Pedro Killy. —

Twee honderd Pinten Rum ter behoeve der Slaven aan de Zoutpannen werkende

Gedaan op Bonaire den 24e. Maart 1835
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

88

Bonaire den 25e. Maart 1835

No. 44/29

Van den buitengewonen opzigter rapport ontvangen hebbende betrekkelijk den staat der kabrieten koraal op klein Bonaire, kan ik niet nalaten Uw Hoogedl. Gestr. authentiek afschrift daarvan hierin te sluiten, uit welk Uw Hoogedl. Gestr. 1ste zal ontwaren dat, alhoewel er op den 18e. October des afgeloopen Jaars, op dat Eiland een getal van 100 Stuks dier Vee soort zijn getransporteerd, en sedert dien tijd 65 zijn aangeteeld, thans slechts 117 daarvan aanwezig zijn, het geen mij mede in staat stelde ge-boeken met gemelden opzigter doet verkeeren, namelijk, dat het Gouvernement geen voordeel heeft of hebben zal met het houden eener Tamme Kabrieten koraal aldaar, doordien de Wachters naar alle waarschijnlijkheid de Lammeren gedurig opgesloten houden, om door dien weg meer der melk van de geiten te kunnen bekomen, te meer daar zij weten dat door de afgelegenheid dier plaatse, hij opzigter hun zoo dikwijls als wel anders zoude kunnen doen, niet kan overvallen en nagaan. — 2de den

voordragt

Den Hoogedl. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &ca. &ca. &ca.

voordragt van den gemelden opzigter om, of de kabrieten aldaar in het Wilde
te laten loopen en de drie Wachters maar aan het Werk te emploijeren, of, om
denzelven weder herwaards te doen Transporteren, ten einde hem opzegter
in de gelegenheid te stellen om dezelven beter te kunnen nagaan. Hier
omtrent moet ik Uw Hoogld. Gestr. (onder Verbetering) verklaren, dat
ik dan eerder van gevoelen zoude zijn om dezelven alhier te doen Transpor-
teeren en in de Environs van het fort aantehouden, dan wel om hun op dat
eiland in het Wild te laten loopen, dewijl (niettegenstaande door mij al-
les is en wordt aangewend, om zoo door het doen ophalen, met Zonsondergang,
van Booten en Kanoos in de nabijheid van het fort, als door het beletten
van alle Communicatien met dat eiland) het aan mij is voorgekomen
dat de ligging en gesteldheid van dat Eiland zodanig is, dat men van
de Rhee altoos (bij dag zelfs) uit Visschen gaande, buiten denzelve
zoude kunnen aanlanden en aldaar alles wat men wilde verrigten, zon-
der van hier te kunnen worden gezien of bespeurd. Echter aan Uw
Hoogld. Gestr. verlichter oordeel overlatende om desaangaande zoo-
danige andere Schikkingen te maken en mij medetedeelen als
Uw Hoogld. Gestr. best zal goedvinden te behooren, heb ik de

Eere met alle onderdanigheid en hoogachting mij te onderschrijven. —

Hoogld: Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr. DWDienaar;
De kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

No. 36.

Ontvangen den 25 Maart 1835
van den Command: v. Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 16 boek No. 8.

90

Kopy

Bonaire den 20e Maart 1835

Welld. Heer!

Ik acht het van mynen pligt UWelld. te berig-
„ten dat naar myn inzien het Gouvernement geen
voordeel met het houden eener Tamme kabriten
kuraal op klein Bonaire heeft of hebben zal, ter-
wijl op den 18e October des afgeloopen Jaars, van
de twee soorten 100 Stuks dier Veesoort aldaar zyn
getransporteerd geworden, en er op heden, alhoewel
er 65 aangeteeld zyn, slechts 117 daarvan aan-
wezig zyn. – Ik heb sedert ik het buitengewo-
„ne opzigt op my genomen heb, alles aangewend
om, door bedreigingen der Wachters, de Vermeer-
dering derzelven te bevorderen en als het ware het
sterven van dat Veesoort te doen ophouden; doch
ik moet UWelld. rondborstig verklaren, dat de
afgelegenheid dier plaats my verhinderd om zoo
dikwijls ik wel wensch aldaar my te begeven, ten
einde de Wachters (die naar ik vermeen, de Lam-
„meren in de koeraal opgesloten houden, om door
dien weg, meerder melk van de Geiten te beko-
„men) te overvallen en behoorlyk nategaan.

Den Welld. Heer
Commandeur der Zes Eilanden

91

Weshalven ik mij de Vryheid veroorloof
Uwel Ed. hierby voortedragen om de Kabriten
aldaar in het Veld te laten loopen en de drie
Wachters maar aan het Werk te brengen en
Voorts Strenge orders omtrent de Botten en
Kanoos daar te Stellen. — Of om die Kabrieten
Weder herwaards te doen transporteeren ten
einde mij in de gelegenheid te Stellen om het
Zelve beter te kunnen nagaan. — Ik heb
de Eer enz. met hoogachting te Zijn (onderstond
Den buitengewone Opzigter (w. get.) J. Schot
borgh

Voor Kopy conform
De Kommandeur der Bov. Eilanden
Claas Schotborgh

92

Zeemorsen aan den Administrateur ter Marine

Afl 30 Maart 1835

Bonaire den 26e Maart 1835

No. 46/24

Ik zie mij genoodzaakt uw Hoogl.Ed. Gestr. in te sluiten aanvraag in duplo voor benoodigde Yzeren Staven, strekkende zoo ter Vervaardigingen van benoodigde Ploegijzers als tot Banden voor Kruiwagens als mede voor benoodigdheden ten behoeve van den dienst.

Ik heb de Eer met hoogachting te Zijn

Hoogl.Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoogl.Ed. Gestr. ond. Dienaar
De Kommandeur dezer Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogl.Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

N°. 37.

Ontvangen d' 30 Maart 1835
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 16. boek N° 8.

94

Aanvraag in dupl° voor diverse benoo-
digheden ten behoeve van den dienst op het
onderhorig Eiland Bonaire

4 Platte yzeren Staven van 4½ a 5 duim breed
en 1 duim dikte, dienende ter vervaardiging
van Ploegyzers.

4 Vierkante of ronde Yzeren Staven 1½ duim dik
ter vervaardiging van Bouten voor kruisstu-
gens.

2 Avegaars Boren van ¾ duim } voor den Tim-
2 Disels - - - - - - - } merman

Gedaan op Bonaire den 26e. Maart 1835
De Kommandeur dezes Eilands

Cl. as Schotborgh

Recd 19 febr 1835 95

A 115

Bonaire den 10 February 1835

No. 18/11

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw HoogEd. Gestr dat de beide Lands Slaven Jan van Martha Regina Frans en Bentura van Maria Josephia, welken voortvluchtig zijn geweest, ter zake zij hun onder de hoofden der onlangs alhier plaats gehad hebbende hal-starrigheid der Slaven bevonden op eergisteren uit het Bosch bij mij zijn aangekomen en door mij op gisteren aan het Werk zijn besteld geworden

Ik heb overigens de Eere met Hoogachting te Zijn.

HoogEd: Gestr: Heer!

Uw HoogEd: Gestr;
Onderd: Dienaar
De Komm. der bovengem: Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

96

No. 38.
Ontvangen den 19 febr. 1835
van den Commandeur van Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 16 boeks No 8.

Recd 8 April 1835

97

No 15.

Aruba den 30 Maart 1835

No 222

Deze is strekkende om ter kennisse van Uw Hoog Edl. Gestr. te brengen dat Hoogst deszelfs dispositie van den 17e February ll No 106/8 alhier is ontvangen en dat alhoewel de Vergunning daarin vervat bij publicatie is bekend gemaakt, niemand zich als nog geneigd betoond heeft om onder de in voormelde dispositie voorgeschreven voorwaarden, alhier braziliehout te kappen.-

Ik heb de eer te zijn
De Kommandr. van Aruba
J F W Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao s Onderhoorige Eilanden
&c &c &c

98

No. 39.

Ontvangen den 8 April 1835.
van den Commandeur van
Aruba
Gecopd Sub L.A.
folio 3. boek No. 8

Recd 8 April 1835 99

No. 16.   Aruba den 30e Maart 1835

J. No. 228

Ten gevolge van Uw Hoog Edl. Gestrenges dispositie ~~dd~~ 17e februarij ~~lt~~ No. 107/9 heb ik de eer te berigten.

Dat de publicatie van het Gouvernement Generaal ~~dd~~ 25e July 1831 houdende in„voering van het reglement op het burger„regt in de Nederlandsche West-indische kolonien alhier op den 19e October 1831 is afgekondigd.-

Dat de resolutie van het Gouvernement Generaal ~~dd~~ 12e Mei 1832 No. 432/389 waarbij nadere inlichting is gegeven ten aanzien van de toepassing van het 15de Artikel in verband met het 18e Artikel des voor„melde reglements op het burgeregt alhier niet bekend is.-

Dat het mij onbekend is welke af„wijking met betrekking tot de wetsbe„palingen op het burgeregt aan den kant van den kommandeur alhier heeft plaats gehad.-

Voorts heb ik de eer Uw Hoog Edl. Gestr. hierbij in te zenden eene lijst van de namen der vreemdelingen dewelke op dit eiland woonachtig zijn, waarvan de tijd van aankomst alhier op voorzeide lijst is bekend gesteld.-

Ik heb de eer te zijn
De Kommandr. van Aruba
J.F.A. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edl. Gestr. Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao's Onderhoorige Eilanden

100

No. 40.
Ontvangen den 8 April 1835.
van den Commandeur van Aruba
Geregd Sub L A.
folio 3. boek No. 8.

101

Naamlijst der Vreemdelingen dewelke op dit eiland zich bevinden, met Vermelding van de tijd wanneer dezelve op het eiland zijn aangekomen te weten. –

Ramon Yrausquin, van de Overkust aangekomen in het Jaar 1821. – Getrouwd op Curaçao, met zijn vrouw aangekomen den 26e April 1823.

Estevan Beola, zijn familie van de overkust in het Jaar 1821. – aangekomen.

Manuel Maria Montero de Zabula in het Jaar 1822 aangekomen, alhier getrouwd den 21e April 1830. –

Simon Gomes in het 1825 van Curaçao aangekomen, alhier Getrouwd den 28e Junij 1826. –

Dewedüwe Francz Büttin in het Jaar 1832. Van Puerto Cabello aangekomen. –

Aruba den 30e Maart 1835

De Kommandr. van Aruba

J. J. W. Gravenhorst

Recd 8 April 1835

102

N°. 17.

Aruba den 30e. Maart 1835

N° 225

Uit aanmerking dat de Ambte,
,naren dezes eilands in de laatste acht
maanden gene betaling van trakte,
,ment ontvangen hebben aangezien
de kas alhier daartoe als nog niet
in staat is gesteld, zoo vind ik mij
genoodzaakt Uw Hoog Ed: Gestrenge
aandacht interoepen op mijne aan,
,vraag gedaan bij missive ddo 15e. Janua,
,rij d: j: N°. 3, waarop Uw Hoog Ed: Gestre
dispositie ddo 26e. Januarij d: j: N°. 71/1
is gevolg.—

Ik heb de eere te zijn
De Kommandt. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, & Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

No. 41.
Ontvangen den 8 April 1835
van den Commandeur v. Aruba
Geregd Sub № 41
folio 3. boek ~~77~~ 8.

Recd 8 April 1835

104

No. 18.

Aruba den 30e Maart 1835

De Heer Joseph van Jacob Henriquez in de Curacaosche Almanak voor dit Jaar aangevoerd zijnde als Geautori,seerde van de Weeskamer der Neder,landsche Portugesche Israelitische gemeente alhier; en bedoelde Heer in die kwaliteit alhier niet bekend staande, zoo verzoek ik UwHoogEdGestr. daar omtrent de noodige inlichting te mogen ontvangen.-

Ik heb de eer te zijn
De Kommandt van Aruba
J. J. W. Gravenhorst

Aan
Den HoogEdele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Onderhoorige Eilanden
&c &c &c

No. 42.
Ontvangen den 8 April 1835
van den Commandeur van
Aruba.
Geregd Sub L. A.
folio 3. boek No. 8.

Recd 8 April 1835

106

No. 19

Aruba den 1e April 1835

No. 223

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand Maart dezes Jaars, permitten ter Goudwinning zijn verleend.

Ik heb de eer te zijn

De Kommandt. van Aruba

J. F. W. 's Gravenhorst

Aan
Den HoogEdele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao en Onderhoorige Eilanden
&c &c &c

107

No. 43.

Ontvangen den 8 April 1835.
van den Commandeur van Aruba
Geregd Sub L.A.
folio 3. Colktt 8.

108

Lijst der Afgegevene Permitten ter Goudwinning gedurende de maand Maart 1835

No.	Namen	No.	Namen
1	Anthony Vrolijk	41	Carlos Henriquez
2	Frankie Kelly	42	Jantje Boekhoudt
3	Nicolaas Puertos	43	Jose Paijllas
4	Nicolaas Curiel	44	Joh. Marten Boekhoudt
5	Pegie	45	Anth. Erasmus
6	Nicolaas Erasmus	46	Jan Hiel
7	Jacob van Loon	47	Nicolaas Tromp A.Z.
8	Gerard Evertsz	48	Jan Marten Tromp
9	Lourens Evertsz	49	Juan Faro
10	Benito Eman	50	Nicolaas Castro
11	Nicolaas Rierra	51	Anth. Henriquez
12	Marten Ras	52	Jan Wm. Sillans
13	Bernard Maduro	53	Nc. Chr. Guijot
14	Hendrik Ras	54	Jan Struysbergh
15	Lermit Davis	55	Jan Jacobsz
16	Juan Pears	56	Wm. Henriquez
17	Philip Leon	57	Juan Sito Martinez
18	Jean Thiel	58	Franc. Caraquiano
19	Isaak Thiel	59	Juan Besente Beola
20	Elias Danl. Tromp	60	Jose Martinez
21	Gerard Pichotte	61	And. Henriquez
22	St. Jago Pichotte	62	Ambrosio Brete
23	Marten Martijn	63	Domingo Lemerel
24	Michiel Hock	64	Wm. De Cuba
25	Joseph Laporte	65	Christoffel van Leisam
26	Jacobus Frendsz	66	B. D. Kock P. Z.
27	Rasje Ras	67	Jan Hend. Specht
28	Cornl. Dorkuze	68	Albertus Zuant
29	Wm. Werleman	69	Juan Lopez
30	Borchard Specht	70	Matth. Tromp
31	Michiel Geerman	71	Gilles Pospas
32	Nicolaas Ras	72	Pieter Payllas
33	Thomas Kelly	73	Johannes Mostes
34	Guill. Kelly	74	Jose Quevedo
35	Jan Fran. Kelly	75	Guillermo Cailes
36	Marten Ruiz	76	Lourens Evertsz
37	Cornl. Sicars	77	Anth. van der Biest
38	Joph. Poppe	78	Domingo Silvester
39	Felie Maché	79	Johannes van Eman
40	Jacob Hock	80	Jacobus Croes

Afgesloten op Aruba den 31e Maart 1835
De Kommand. van Aruba
J.F.W. Gravenhorst

Recd 8 April 1835

109

N:o 20.

Aruba den 1e April 1835

N:o 224

Ik heb de eer UweHoogEd:e Gestrenge hiernevens intezenden een door De Weduwe Butten aan hoogstdezelve gepresenteerd Request, dewelke ik aan UweHoogEd:e Gestr: Gunstige dispositie aanbeveel.—

De Kommand: van Aruba
J.F.W. Gravenhorst

Aan
Den HoogEd:e Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Onderhoorige Eilanden
&c &c &c

~~No 44~~

Ontvangen den 8 April 1835
van den Commandeur van
Aruba.
Geregd Sub L. A.
folio 3. Cert No 8.

Recd 8 April 1835

111

No 21.

Aruba den 6e April 1835

IN 228

Ik heb de eer ter kennisse van UwE
Hoog Ed. Gestr. te brengen dat de perso-
,nen van Benito slaaf van Moses Curiel,
José Rumaldo, Pedro Albertsz, Anna
Laurencia Flanegin, Maria Martha
Albertsz die zich alhier schuldig heb-
,ben gemaakt aan de misdaad van huis-
,braak, diefstal, blykens hiernevens-
,gaande Notulen, Interrogatorien
gehouden in het Collegie van het Vrede
geregt alhier op den 23e, 24e, 25e Maart ll,
krachtens het 30ste Artikel van het regle-
,ment van Administratie, bestuur op
dit eiland, aan boord de nederl. Golet
Dorothea Schipper Jacobus de Lange zyn
ingescheept om naar Curaçao te worden
overgebragt.

Voor passage, onderhoud van de vyf be-
,doelde personen gedurende de reis zal
den Schipper volgens overeenkomst
Veertig Guldens in rekening mogen brengen.

Ik heb de eer te zyn
De Kommand. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edele Gestr. Heer
Gouverneur over de Kolonie
Curaçao, Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

№ 45.

Ontvangen den 8 April 1835.
van den Commandeur van Aruba
Geregd. Sub L A.
folio 3. Lek № 8

Recd 13 April 1835

113

Bonaire den 30. Maart 1835

№ 232

№ 48/25

Ontvangen hebbende het Addres door M: H: Julião namens zynen Zoon R: H: Julião aan Uw Hoog Ed: Gestr: ingediend en mij ingevolge be„ „slūit van 3. dezer № 6 door Uw Hoog Ed: Gestr: in handen gesteld ten einde te dienen van berigt en Consideratiën, Specīaal ten opzigte het gedrag van des Addresants zoon den bovengem R: H: Julião en wel of hetzelve al of te niet tot het nemen eener gunstige Dispositie op deszelfs verzoek zoude kunnen aanleiding geven. ben ik, alvorens daartoe overtegaan, zoo vrij, Uw Hoog Ed. Gestr: te informeeren, dat ik wel in de Maand Aug. des afgeloopen Jaars, en daarna nog weder bij herhaling, aan des Addresants Zoon gem: R: H: Ju„ „lião per Missive heb te kennen gegeven, dat daar ingevolge bepaling bij het 9. Art. van het Reglement van Administratie en Bestuur voor dit Eiland, den tijd zyner vertrek van hier bereids voor lange verstreken was, hij derhalven zorgen moest, met de eerst zich opdoende gelegenheid dit Eiland te verlaten; Maar geenzins aan hem heb gezegt dat hij om alhier te blyven, Burger moest worden, gelijk den Addresant bij deszelfs Ad„ „dres heeft goedgevonden ter nedeer te Schrijven. — En overgaande tot berigt, kan ik Uw Hoog Ed. Gestr. niet anders verklaren dan, dat al,

Den Hoog Ed. Gestr Heer Jonkheer
Mr. I. T. Rammelman Elsevier Gezag
hebber over de Kolonie Curaçao, Bonai
re & Aruba &c. &c. &c.

„hoewel het te vooren onbedacht en ligtzinnig handeldrijven van gem:ⁿ
R. H. Julias alhier, veel heeft bijgedragen tot aanmoediging der
toegenomene dieverijen zoo van 'slands kabrieten als van dat der In
„gezetenen; hij echter sedert zyn aankomst alhier, tot heden zich
zeer stil en bescheiden heeft gedragen zoo dat er volstrekt geen
kwaad gerucht van hem is vernomen of gehoord. —

Vertrouwende hiermede voldaan te hebben heb ik de eer met hoog
„achting te zyn. —

Hoogld: Gestr: Heer!

Uw Hoogld:ᵉ Gestr: onderd: Dienaar
De kommandeur dezes eilands. —
Claas Schotborgh

Ontvangen d: 13 April 1835
van den Commandeur v Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 16 boek ~~N~~ 8.

~~N~~ 46.

Reed 13 April 1835

115

Bonaire den 30e Maart 1835.

No 49/26

Ten einde aan het 63e Artikel myner Instructie te voldoen, ben ik zoo vrij Uwe Hoog Ed: Gestr te berigten

1e Dat den oogst van Mais en andere voortbrengselen van den Landbouw over dit Jaar niet zeer voordelig is geweest en dat in het Generaal het ingeöogste Mais bij de Ingezetenen volgens rapport van de Dn Mn Slechts op 600 Makotten kan worden gerekend. –

2e Dat gebrek van goede na regens in Januarij en Februarij IJ: veel hebben bygedragen om den oogst uit vele Tuinen alhier ongunstig te doen zijn, even gelijk in andere Tuinen eene vernieling door Wurmen aan de halmen of Tepocen heeft plaats gehad.

3e Dat men niet rekenen kan wanneer de regentijd of zoogenaamde Plantregen is begonnen doordien men over het algemeen van September af tot in het laatst van November alhier geplant heeft, waarna men tot in het begin van Januarij IJ: niet dan zeer zelden en dat nogal verdeeld, regen vlagen heeft gehad. –

4e Dat de Sterfte onder het Vee der Ingezetenen (door derzelver gering getal) niet beduidend is geweest, gelijk zulks (in vergelijk met de vorige Jaaren) onder 's Lands Vee mede niet groot is geweest; doch de heerschende ziekte onbekend. –

5e Dat de Plantgronden of Tuinen nog voorzien zijn van gras tot voeding van het Vee. –

6e Dat de Slaven in het algemeen wel behandeld worden. Voorts dat er omtrent den Landbouw en Veeteelt niets belangrijks meer te melden valt. –

Den Hoog Edn Gestr Heer Jonkheer
Mr I: J: Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &ca &ca &ca

Vertrouwende hiermede voldaan te hebben, heb ik de eere met hoogachting mij te
onderschrijven. —

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: onderd: Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands. —

Claas Schotborgh

~~No.~~ 47.
Ontvangen d: 13 April 1835
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd. Sub L B.
Folio 16 - bolk No. 8.

Recd 13 April 1834 117

No. 233

Bonaire 5e. April 1835.

No. 31/27

Dat aan de order van den Heer J. P. Brandao Jr. ingevolge Authorisatie van den Heer Administrateur der Finançien bij missive ~~dd~~ 26e. Maart Jl. No. 49/5 is afgeleverd eene Veertig tal Ezels, blijkens inleggend reçu van Schipper Pierre Bal-„liache, wordt uw Hoogedo. Gestr. door dezen ter kennis gebragt. —

Terwijl ik overigens de eere heb met alle hoogachting mij te noemen. —

Hoogedo. Gestr. Heer!

Uw Hoogedo. Gestr. onderd. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands.
Claas Schotborgh

Den Hoogedo. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier, Ge-„zaghebber over de Kolonie Curaçao, Bo-„naire & Aruba &c. &c. &c.

No. 48.

Ontvangen den 13 April 1835
van den Command: van Bonaire
Geregd Sub L Bd
folio 16 boek No 8.

Recd 13 April 1835

119

Bonaire den 12 April 1835.

Beantwoord bij missive van den 13 April 1835

No. 52/28

Sedert 7e Maart des Jaars 1829 in het Magazijn hebbende 240 Voeten Yzeren ketting, welk ter dier tijd, door de Vrije lieden op mijne order, tegens betaling van 28 kannen Mais en 2 kannen Rum, uit de monding van de Lak (alwaar de zelve waarschijnlijk door de Zee met het overblijfzel eener Verongelukt Vaartuig was aangekomen) mij aangebragt; acht ik het mijnen pligt Uw Hoog Ed. Gestrenge informeren dat, deels door hare ligging in de Zee, en ten anderen door de lengte des tijds harer ligging in het Magazijn, hetzelve niet dan als oud yzer kan worden beschouwd en gebezigd om daaruit kleine Bouten &c. te Vervaardigen. En daar ik zoo tot het doen aanmaken van onderscheidene kleine Bouten, Zadels Spijkers &c. thans veel oud ijzer benoodigd heb, waarom ik anders genoodzaakt zoude zijn Uw Hoog Ed. Gestr. aanvraagte moeten doen, het welk het Gouvernement op onkosten zoude brengen: Zoo Veroorloof ik mij, ter voorkoming daarvan, de Vrijheid Uw Hoog Ed. Gestr. te verzoeken mij toe te staan om, bij dergelijke Vereischtens, van gem. ketting gebruik te mogen maken. —

Uw Hoog Ed. Gestr. gunstige rescriptie hierop inwachtende, ben ik nog zoo vrij Uw Hoog Ed. Gestr. in te sluiten aanvraag in duplo voor Een Tros Touwerk volgens bijgaande Stuk tot Monster, dienende hetzelve ten behoeve van den dienst bij het vangen en opbrengen van Wilde Ezels ten Verkoop. terwijl de laatst ontvangene ge

bezigd

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

" bezig worden bij de Vangst en Temming der Wilde Hoornbeesten; en heb ove-
rigens de Eere met de Verzekering van Hoogachting mij te noemen. —

Hoogld: Gestr: Heer!

Uw Hoogldr: Gestr: Bereidwillige Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

No. 49.

Ontvangen den 13 April 1835.
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd. Sub L. B.
Folio 16 boek No. 8.

121

Aanvraag in duplo voor benoodigdheden ten behoeve van den dienst op het onderhorig Eiland Bonaire

Een Tros Touwerk volgens bijgaande Stuk tot Monster, dienende hetzelve ten behoeve van den dienst bij het Vangen van Ezels ten Verkoop terwijl de bereids ontvangene; gebruikt word tot het vangen en Temmen van Hoornbeesten

Gedaan op Bonaire den 12e. April 1835
De Kommt. dezes Eilands

Klaas Schotborgh

Recd 25 April 1835

122

N:o 22. Aruba den 13:e April 1835

Ten gevolge van uw Hoog Ed. Gestr. dispositie ~~dd~~ 8:e dezer N:o 225/12 heb ik de eer ter kennisse van uw Hoog Ed:e Gestr: te brengen dat ik op heden een stel Wissel= brieven groot duizend Guldens Ned. Cour. (: ƒ1000 –:) te betalen op Vyftien dagen na Zigt op den Koloniale Ontvanger te Curaçao heb afgegeven.-

De Kommand:t van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Aan

Den Hoog Edel Gestr: Heer

Gezaghebber over de Kolonie

Curaçao & Onderhorige Eilanden

&c &c &c

123

No. 50.

Ontvangen den 25 April 1835
van den Commandeur v. Aruba
Geregd Sub L. A.
folio 4. boek No. 8

Ontvangene Brieven
van
Bonaire & Aruba
over Mei & Juny 1831
van
~~No~~ 51 tot ~~No~~ 78.

L^a. B. —

126

Kopij

Proces Verbaal

Op heden den 15^e April des Jaars Een duizend acht honderd vijf en dertig. Compareerde voor mij Claas Schotborgh Kommandeur van het onderhorig Eiland Bonaire. —

Recd 7 May 1835

124

Bonaire den 17^e April 1835

voor informatie.

No. 53/29

Ik ben zoo vrij uw HoogEd. Gestr. te berigten dat ik op den 15^e dezer op bekomen rapport ~~dat~~ in den morgenstond te drie ure, de Nederlandsche Bark Gertruida gevoerd door Schipper Danl. Hend^k. Wouters van de Eilanden D'avis alhier was aangekomen mede bringende het Lijk van den aldaar verdronkene Casper Gijsels Debrot; deszelfs Boot No. 20 en al het Bootsvolk en op nadere informatie dat gem^e. Persoon, zijnde nog levendig uit de Zee getrokken, als geen drenkeling konde worden beschouwd, den Lands Chirurgijn heb gelast om vergezeld van den 1^e opzigter en den Beed^d. Klerk het Lijk te gaan inspecteren en mij van zijne bevinding Schriftelijk rapport in te zenden. Van welk rapport ik Uw HoogEd. Gestr. afschrift onder L^a. A, hier in Sluite. — Voorts dat ik na bekomen rapport van gem^e. Chirurgijn, de Personen van Matthijs Martijn, Jonas Semeler en Hernando Slaaf van de weduwe Coenraad Juhl, als Bootsgezellen gevaren hebbende met de opgemelde Boot No. 20 (behorende aan den overledene) voor mij heb doen Compareren en van hunne getuigenissen, welken zij Beed^t. hebben, Proces Verbaal doen opmaken; van dewelke ik de Vrijheid neem Uw HoogEd. Gestr. het afschrift onder L^a. B mede in te Sluiten — In het vertrouwen dat mijne verrigting in dit geval Uw HoogEd. Gestr. genoegen zal wegdragen heb ik de Eere mij met hoogachting te noemen

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer Mr. J. J. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

125

No 51.

Ontvangen den 7 Mei 1835
van den Kommand: van Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 17 boek No 8.

L: B. —

126

Kopij

Proces Verbaal

Op heden den 15e April des Jaars Een duizend acht
honderd vijf en dertig. Compareerde voor mij Claas
Schotborgh Kommandeur van het onderhorig Eiland
Bonaire. —

Den Persoon van Matthijs Martijn Ingezeten alhier
en in kwaliteit als Bootgezel gevaren hebbende met de
Boot No 20 toebehorende aan Wijlen den Heer Casper
Gysels Debrot Burger alhier. — Dewelke verklaarde
dat den overledene C: G: Debrot aan de Eilanden Davis
visschende op den 14e dezer des morgens te zeven uur, met
zijne genoemde Boot en Bootsvolk, de Schildpadsnetten,
die uitgezet waren, zullende gaan nazien, door zijne
beschonkenheid daar in niet kunnende slagen, daarop
aan Boord van de Nederlandsche Goleet Eensgezind
„heid, die toen aldaar voor anker lag, was gevaren, en al
„daar komende, om drank vragende, en hetzelve niet
kunnende bekomen, aan hem en de overige Bootsvolk
had gezegt; „ Laten Wij ons maar met Zeilen gaan amu
„ seeren". — Dat daarop terwijl zij met Zeilen doende wa
„ ren en hij Comparant benevens Hernando van Juhl, den
Giek uitvierden, zij door Jonas Semeler werden gewaar
„ Schouwd dat gen: Heer C: G: Debrot overboord en in Zee
gevallen was. — Dat zij ogenbliklijk daarop de Zeilen ge
„ streken en achterwaards geroeid hebbende, hem Heer De
brot hulp hebben toegebragt en hem uit de Zee getrokken hebben;
Dat hij Heer Debrot toen nog in leven echter in eene deplorabele

toestand was, alleen deze Naam Gods aanroepende, Zij hem aan Boord de Nederlandsche Golet Eensgezindheid gebragt hadden, alwaar door Schipper H.J.F. van Grieken aan hem Heer Debrot alle mogelyke hulp is toegebragt, doch dat dit alles vruchteloos is geweest, vermits hij bykans te 12 ure des middags is komen te overlyden. —

Verders Compareerde nog ten zelve dage den Persoon van Jonas Semeler Ingezeten alhier, mede als Bootsgezel gevaren hebbende met den hiervorengemelde Boot No. 20 toebehorende aan den meergem[el]de Heer C: G: Debrot. — Dewelke verklaarde in Substantie als hiervoren en boven is gemeld, met uitzondering alleen, dat hij Heer Debrot aan hun had gezegt: „ Laten Wij met de Boot van Van Grieken eens om „ best gaan Zeilen:" en dat toen Zij hiermede bezig waren en den Giek uitvieren zouden den gem: Heer Debrot hun daarmede helpende, bij dien gelegenheid was overboord geraakt. —

Voorts Compareerde nog ten zelve dage, Hernando Slaaf van de wed: Coenraad Juhl mede als Bootsgezel gevaren hebbende met bovengem: Boot No. 20 toebehorende aan den Heer Casper Gysels Debrot. — Dewelke verklaarde. Dat terwijl in den Nacht van den 13e. dezer ongeveer te 12 ure de Nederlandsche Golet Eensgezindheid aan het Eiland Groot Isle Davis (alwaar Zij hun bevonden) ten anker kwam, den Heer Debrot Zich met hun in Zyne Boot naar boord van gem: vaartuig begeven had en dat Zij aldaar hebben vertoefd tot des morgens even voor Zons opgang. Dat Zij toen met hem Heer Debrot, de Schildpadsnetten, die uitgezet waren zullende gaan nazien, hij Heer Debrot die in het hoofd had en aan het roer zat, zonder iets aan hun te zeggen weder den koers naar boord van voorengem: Golet had genomen en dat aldaar aangekomen zynde, hij Heer Debrot aan boord was geklopt en om drank had gevraagd: doch dat hij zulks niet kunnende bekomen, weder in Zyne Boot was gekomen en aan hun had gezegt: „ Laten wij om best gaan Zeilen met de Boot van „ van Grieken". Dat toen Zij om de Noord in Zee staken, Jonas Semeler hun op dat oogenblik, gewaarschouwd had, dat den Heer Debrot overboord was geraakt. — Dat Zij daarop weder bijgedraaid, de Zeilen gestreken en achterwaards roeijende hem Heer Debrot nog in leven echter in deplorabele toestand zynde uit de Zee hadden getrokken en aan boord van gem: Golet Eensgezindheid gebragt hebben, alwaar gem: Schipper van Grieken, zoo veel zulks mogelyk was, aan hem Heer Debrot, alle hulp had toegebragt; doch vruchteloos, vermits hij bykans te 11 ure des middags is komen te overlyden. —

Nog verklaarde hij Comparant, dat hij, toen hem den toestand van den Heer Debrot gevaarlyk voorkwam, te zamen met eene der Schepelingen van de gem: Golet Eensgezindheid in de Boot naar wal was gevaren, om tot meerdere gerustheid den Heer Philip Fred.k Crane, die zich aldaar bevond, af te halen, doch dat toen hij met gem: Heer Crane van wal aankwam, hij gem: Golet bijkans onder Zeil had gevonden, hebbende het lyk van gem: Heer Debrot aan boord, ten einde hetzelve aan deszelfs Broeder Isaac Debrot Jr. (die aan eene andere Kaai ofte wel op klein Isle Davis visschende was af te leveren. —

Dat Vorengen^e. Heer P. F. Crane met Voorm^e. Gotet afgekomen en toen Weder met haar geretourneerd Was naar de plaats Van Waar hij was afgehaald. —

Het geen hier Voren en boven geschreven Staat aan de Comparanten ieder afzonderlijk, Zoo verre Zulks ieder hunner betrof. duidelijk Voorgelezen en in de Inlandsche Taal geinterpreteerd hebbende, hebben Zij Verklaard Zulks niet alleen te Zijn hunne gegevene getuigenis maar tegelijk Zuivere Waarheid te Zijn en dien ten gevolge hetzelve ook ieder afzonderlijk met Solemneele Eede bekrachtigd

Ten blijke daarvan bevestige ik deze op Bonaire datum als hier Voren. (was geteekend) De Kommandeur dezes Eiland Claas Schotborgh

Voor Kopij Conform
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Kopij

Op last Van den Welld: Heer Commandeur dezes Eilands, heb ik ondergeteekende Lands Chirurgijn geinspec„teerd het Lijk Van den Heer Casper Gysels Debrot het welk met eene Boot Van de Eilanden alhier gebragt is, en bevon„den dat hetzelve geen drenkeling Was, nochdat er eenen dode„lijken Slag of Stoot er aan Was, maar dat ZynEd. Waar„schijnlijk aan de gevolgen Van eene berverte Was omgeko„men. En om dat dit Waarheid is, teken ik deze op Bo„naire den 15^e. April 1835 (was geteekend) J. M. Prince Lands Chirurg^n.

Voor Kopij conform
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Recd 7 Mey 1835

129

Bonaire den 21e April 1835

No. 56/30

Erkennende den ontvangst Uwer Hoog Ed: Gestr: missive dd 2 dezer No. 7 – 7/12
moet ik in antwoord daarop Uw Hoog Ed: Gestr: betuigen dat ik met leed wezen uit den
inhoud derzelve ontwaar dat het Uw Hoog Ed: Gestr: Schijnt voorgekomen te zijn even als
of ik insteerde om de huizen der vrijelieden op de Rinkon inwonende af te breken, inge„
val de Weggeloopene Slaven mogten weigeren binnen zekere te bepalenen tijd hun weder
aan het Werk te begeven, Neen Hoog Ed: Gestr: Heer! zulks is nimmer mijne be„
doeling geweest, gelijk ik onder Correctie de vrijheid neem Uw Hoog Ed: Gestr: gun„
stige regard nogmaals te verzoeken op het volgende bij de mijne van den 21e Maart
dj: No. 35/19 voorgesteld als „door middel eener Waarschouwing te doen bekend maken
„dat zoo Zij binnen de acht dagen tijds na de afkondiging, niet uit het Bosch kwa
„men, hunne huizen zouden afgebroken, hunne goederen aangehaald worden en
„Zij voorts van de verdere inwoning aldaar op de Rinkon gedepriveerd zouden
„blijven, en ingeval Zij (onverhoopt) in gebreke mogten blijven daaraan te voldoen, als
„dan tot de werkelijke Executie daarvan overtegaan tot afschrik voor de andere Slaven".
Ik vertrouw derhalven Hoog Ed: Gest: Heer! dat ofschoon deze gezegde niet duidelijk
genoeg mogt schijnen, echter uit de woorden „ingeval Zij niet uit het Bosch kwamen
„hunne huizen zouden afgebroken worden" niet anders kan worden verstaan daar
mede bedoeld te worden, dan de huizen der Weggeloopene Slaven, maar geenzins die
der Vrijen. —
Veroorloof mij nog de vrijheid Uw Hoog Ed: Gestr: attentie lastig te zijn met het volgen„
de, regarderende de aanwijzing van nieuw te ontginnene gronden aan de Vrijen op de
Rinkon woonende; te weten. — Bij Uw Hoog Ed: Gestr: Missive dd 7 Jan: dj: No. 1/2

Den Hoog Ed: Gestr Heer Jonkheer
Mr. I: I: Rammelman Elsevier, Gezag„
hebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire
& Aruba &c. &c. &c.

wordt ik, desaangaande, verwezen tot de 4e afdeling uwer Hoogld. Gestr. Dispositie
dd. 3 Jan. 4. dj. no. 20 hetwelk (als Uw HoogEd. Gestr. vertrouwde) het beste middel
zoude zijn, mij aangewezen, om de Vrijelieden zonder drangmiddelen van de Rin
kon te verwijderen. – En daarna wordt mij bij Lª C uwer Hoogld. Gestr. Dis„
„positie van 24e Feb. dj. No. 122/7, te kennengegeven „Dat in het verzoek der Ingeze„
„„tenen niet kan worden getreden; maar dat aan hun welken bereids gronden ter be„
„„planting zijn afgestaan in het bezit daarvan gelaten wordt, onder dien verstande
„ nogtans, dat zij al dadelijk beginnen met het prepareren en omheinen van Zoo„
„„danige gronden, als hun door mij zullen worden aangewezen, ten einde met het
„ Jaar 1836 door hun te kunnen worden beplant: Voorts, dat zij die thans op de
„ door hun gebruikt wordende gronden huisjes hebben opgerigt in dezelve kunnen blijven
„ woonen. Terwijl aan de Ingezetenen die op of nabij de Rinkon woonachtig zijn
„ in den omtrek daarvan, en aan hun die hunne woningen nader bij het dorp heb„
„„ben aldaar ter plaatse, stukken gronds ter bebouwing zullen moeten worden
„ aangewezen." – Vervolgens wordt mij, bij het laatste gedeelte uwer Hoogld. Gestr.
in den hoofde dezes gemelde Missive, te kennen gegeven dat de aanwijzing van
nieuw te ontginnene gronden het beste middel zal zijn, om de Vrijelieden eene
andere verblijfplaats buiten de Rinkon te doen verkrijgen, ten einde daardoor
eene te grote aanraking tusschen hun en de Slaven voortekomen, en tot welk
middel Uw HoogEd. Gestr. mij wederom verwijst. –
En aangezien deze verordeningen mij onduidelijk voorkomen, neem ik de
vrijheid Uw Hoogld. Gestr. eerbiedig te smeken mij desaangaande inte
„lichten. –

Mij nog van de gelegenheid bedienende geef ik Uw Hoogld. Gestr.
kennis dat de Neger Slaaf Jan van Martha Regina Frans die op den 7e Fe„
bruarij ll: uit het Bosch was aangekomen en sedert, tot op den middag van den 6e„
dezer gewerkt hebbende zich weder geabsenteerd heeft, en als nog blijft aanhouden
absent te zijn. –

Hebbende overigens de Eere met hoogachting mij te noemen.

Hoogld. Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr. onderd. Dienaar;

De Kommandeur dezes Eilands,

Klaas Schotborgh

No. 52.
Ontvangen den 7 Mei 1835.
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd. Sub. L B.
folio 17 boek No. 8.

Recd 7 May 1835

131

Bonaire den 28 April 1835

No. 269

No. 36/31

Door middel dezes geef ik Uw Hoogedr. Gestr. kennis dat door mij op den 22e. dezer aan Joan Marcunier tegen kontante betaling in Bankbiljetten is verkocht en geleverd **acht** Vaten Zout uit de oude partij op Pedro Kelly. Voorts dat op den 25e. dezer aan Ch. B. Debrot mede tegen kontante betaling in Bankbiljetten is verkocht en geleverd 32 Ezels en Ezelinnen.

Ik heb de Eer met hoogachting te Zijn.

Hoogedr. Gestr. Heer!
Uw Hoogedr. Gestr. onderd. Dienaar;
De kommandeur dezes Eilandt
Claas Schotborgh

Den Hoogedr. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

№ 53.

Ontvangen den 7 Mei 1835
van den Command: v. Bonaire
Geregd Lub L B
Folio 17 boek № 8.

Recd 7 May 1835

133

Bonaire den 29e April 1835

№ 26 / ingekomen ... 11 April 1835

№ 57/32

Bij de missive van den 24e Maart l: l: heb ik Uw Hoog Ed: Gestr: kennis gegeven dat bereids de werkzaamheden tot het vergaderen van zout had aanvang genomen en dat ter bestrijding dier kosten, ik mij genoodzaakt zag Uw Hoog Ed: te verzoeken de kas te subsidiëren met de som van ƒ 2000„00. –

Thans ben ik zoo vrij Uw Hoog Ed: Gestr te berigten dat op gisteren geëindigd is met het vergaderen en in ontvang nemen van zout uit de onderscheidene pannen alhier, en dat uit dezelve zijn vergaderd als volgt.

Door wien vergaderd	Pan Vlijt vaten	Pan op Pedro Killij vaten	Oude Pan vaten	Generaal Totaal vaten
Door de Slaven pl: m:	3000	600	12000	15,600
Door de Ingezetenen	.	22,259	.	22,259
Totaal....	3000	22,859	12,000	37,859

37859
24,000
61,859
486
62345

Weshalven ik mij wederom genoodzaakt zie om buiten de bereids aangevraagde enge accordeerde, doch als nog niet ontvangene subsidie ter somme van ƒ 2000„00 Uw Hoog Ed: Gestr: in te stuiten aanvraag in duplo voor de som van ƒ 2500„00 ten einde mij in staat te stellen om daarmede en met de alhier in kas hebbende, de ingezetenen hun arbeids loon te kunnen uitreiken. – Ik heb overigens de eer met alle hoogachting te zijn. –

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: onderd: Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

134

~~No.~~ 54.

Ontvangen den 7 Mei 1835

van den Commandeur v. Bonaire

Geregd Sub ~~L~~ B.

folios 17 ~~boek~~ ~~No.~~ 8

Aanvraag in duplo voor benoodigde Gelden ten behoeve van den dienst op het onderhorig Eiland Bonaire

Twee duizend en Vijf honderd Guldens, Strekken dezelve mede tot het betalen van de Arbeids loon der Ingezetenen bij het Vergaderen van Zout. —

Gedaan op Bonaire 29e April 1835

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

62315
75
311725
436415
4675275

Aanvraag in duplo voor benoodigde Gelden
ten behoeve van den dienst op het onderhorig Eiland
Bonaire. —

Twee duizend en Vijf honderd Guldens, Strek„
„kende dezelve mede tot het betalen van de Ar„
„beidsloon der Ingezetenen bij het Vergaderen
van Zout. —

Gedaan op Bonaire den 29e April 1835
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Recd 7 elbey 1835 137

Bonaire den 29e April 1835

No. 58/33

Ik bedien mij van deze gelegenheid om Uw HoogEdo. Gestr. hierbij kennis te geven dat het weinig op het veld overgeblevene groene Mais, bij de mijne van 24e. Maart ll. No. 39/20 gemeld, is ingeöogst en dat het zelve gecalculeerd is pl: m: 10 Schepels te kunnen zijn. —

Met de verzekering van hoogachting heb ik de Eer te Zijn. —

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEdo. Gestr. onderd. Dienaar
De Komman.t dezes Eilands.

Claas Schotborgh Jr.

Den HoogEdo. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

138

~~No~~ 55.

Ontvangen den 7 Mei 1835.
van den Commandeur van
Bonaire —
Geregd Sub ~~L~~ B.
folio 17 boek ~~No~~ 8.
6

Recd 7 May 1835

139

Bonaire den 30e April 1835

No 272
6

No. 59/34

Ten einde aan de 2e afdeling uwer Hoog Ed. Gestr: dispositie dd. 24e Febij ll. No. 122/7 betrekkelijk het doen onderzoeken of de Stenen bedding welken men, bij het graven ener kanaal, van de oude pan af tot na genoeg bij het Strand, mogt aantreffen, al dan niet, met koevoeten zoude kunnen worden weggeruimd; te voldoen, ben ik met leedwezen zoo vrij Uw Hoog Ed. Gestr: te berigten dat bij nadere onderzoek is gebleken, dat van de plein, aan de oude Pan (bij de alhier in Commissie geweest zijnde Heeren bekend), af tot bij de nieuwe Pannen (het welk ruim drie vierde deel der lengte van de te graven kanaal uitmaakt) eene Stenen bedding of plaat is, welke niet, dan door hetzelve te doen uitspringen met Buskruid, zal kunnen worden weggeruimd —

Terwijl ik, Uw Hoog Ed. Gestr: nadere mening desaangaande inwachtende ben, heb ik de Eere met de Verzekering van hoogachting te zijn. —

Hoog Ed. Gest: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr: onderd: Dienaar,
De Kommandeur dezer Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

140

Ontvangen den 7. Mei 1835. –
van den Commandeur v Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 17 boek No 8.

Rec. d 7 Mei 1835

141

Bonaire den 5e Mei 1835

No 268

No 60/35

De Ambtenaren alhier hun bij mij vervoegd, en mij verzocht hebbende Uw Hoogl Ed. Gestr: bekend te maken met de ongunstige omstandigheid, waarin zij verkeren door het gemis hunner bereids Vier Maanden te goed hebbende Tractement en teffens Uw Hoog. Ed. Gestr: te verzoeken de goedheid te hebben desaangaande gunstig te disponeeren opdat zij dien bekomende, in staat zouden kunnen worden gesteld om daarmede met hunne Crediteuren het te kunnen Schikken. Neem ik de Vrijheid Uw Hoogl Ed. Gestr: zulks door middel dezes niet alleen ter kennis te brengen; maar teffens Eerbiediglijk te verzoeken hierop gunstig regard te slaan en dientengevolge zoodanige dispositie te nemen dat aan hun de bereids te goed hebbende Tractementen worde uitgereikt te meer dewijl het aan mij niet onbekend is, de gesteldheid van dit Eiland alsmede de ongunstige omstandigheid waarin de meeste hunner verkeeren, als moetende zij hun alle behoeftens op krediet (en dat zeer duur) aanschaffen, het geen anders het geval niet zoude zijn indien zij dien met kontante van Curaçao konden doen aankoopen. — Met de verzekering van hoogachting heb ik de eere mij met hoogachting. —

Hoogl Ed. Gestr: Heer!

Uw Hoogl Ed. Gestr: ond. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoogl Ed. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

~~No. 57.~~

Ontvangen den 7 Mei 1835
van den Commandeur van Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 17 boek ~~No~~ 8.

Recd 8 May 1835

143

No. 23.

Aruba den 1e Mei 1835.

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand April d.j. permitten ter Goudwinning zijn verleend.

Ik heb de eer te zijn
De Kommand. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Bonaire en Aruba
HE HS HE

N° 58.
Ontvangen den 8e Mei 1835
van den Commandeur van Aruba
Geregd. Sub L° A.
folio 4 boek No 8.

Lijst der Afgegevene Permitten ter Goudwinning gedurende de maand April 1835

N°	Namen	N°	Namen
1	Thomas Semerel	16	Wm Werleman
2	Amable Solagnier	17	Felipe Caragueño
3	Michel Solagnier	18	Juan Tito Martines
4	Juan Leon	19	Estevan Gonzales
5	Nr Erasmus	20	Juan Benito Beola
6	Jacob van Loon	21	José Martinez
7	Gs Evertz	22	Frankie Kelly
8	George Capriles	23	Paulus Werleman
9	George Capriles Jr	24	Jan Kelly
10	Felix Capriles	25	Jose Paula
11	Piere Capriles	26	Stephn Martes
12	Jan Jacobsz	27	Johs van Eman
13	Jantje Boekhoudt	28	Jacs Croes
14	Thomas Ras	29	Pieter Lampe
15	Adn Werleman		

Afgesloten op Aruba den 30e April 1835
De Kommandr van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Recd 8 ... 1835

146

N.º 24.

Aruba den 4.e Mei 1835

Ten gevolge van Uw Hoog Ed.e Gestr.e
dispositie ~~dd~~ 8.e April ll. N.º 225/12 heb
ik de eer ter kennisse van Uw Hoog Ed.
Gestr.e te brengen dat ik op heden twee
stellen Wisselbrieven groot Duizend
Guldens Ned.e Cour.t (: ƒ 1000 –) te betalen
op vijftien dagen nazigt, op den Kolo-
nialen Ontvanger te Curaçao heb afgegeven.

De Kommandant van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edele Gestr.e Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

147

~~No~~ 59.

Ontvangen den 8 Mei 1835
van den Commandeur van
Aruba
Geregd Sub L A
folio 4 boek No 8.

Reçu 9 May 1835

148

Bonaire den 8e Mei 1835

Zie antwoord

No 61/36

Bij het arrivement van de Golet Abeona, alhier op den 7e dezes, heb ik mij voorgesteld om de door den Chirurgijn aangevraagde Medicijnen, en de door Uw Hoogedl. Gestr. geaccordeerde Subsidie ter Som van ƒ 2000..00 te zullen ontvangen, echter moet ik Uw Hoogedl. Gestr. betuigen dat ik met leedwezen het tegen overgestelde heb moeten ondervinden, en dat alleen den Heer Administrateur der Finacien bij deszelfs Missive dd 4e Mei No 81/7 onder anderen zegt „ zullende de Medi„cijnen &a met de eerst volgende gelegenheid volgen:" Weshalven ik, als ken„nis dragende dat bereids voor lange de Medicijnen in gereedheid waren, ter ver„zending, mij genoodzaakt zie Uw Hoogedl. Gestr. hiervan kennis te doen dragen, met eerbiedig verzoek om desaangaande zodanige dispositie te nemen, als strekken kan om in het vervolg in de behoefte zoo van het een als ander te voorzien ten einde alle schade en vertragingen der werkzaamheden welke anders, uit mangel daarvan, mogt resulteeren voorte komen

Met de verzekering van Hoogachting heb ik de eere te zijn

Hoogedl. Gestr. Heer!

Uw Hoogedl. Gestr. onderd. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands

Klaas Schotborgh

Den Hoogedl. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao
Bonaire en Aruba &a &a &a

149

~~No~~ 60.

Ontvangen den 9 Mei 1835
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd. Lib ~~L~~ B.
folio 17 boek ~~No~~ 8

Reád 9 Mey 1835

voor informatie

150

Bonaire den 8.e Mei 1835

No. 62/37

Ik erken hierbij den ontvangst uwer HoogEd. Gestr. dispositien dd 13 en 18.e April l.l. No. 234/15 en 244/16 alsmede dat uwer HoogEd. Gestr. missivens van 13.e April en 2.e Mei l.l. No. 9 - 9/14 en 10 - 10/17 en op de laatste derzelve antwoordende breng ik Uw HoogEd. Gestr. ter kennis dat alhoewel Sedert de laatste afzending van Gras of Hoi, alle aangewende pogingen tot het bekomen van dien vruchteloos is geweest, aangezien meest alle Ingezetenen beduigd hebben dat hetzelve niet te bekomen was, ik echter weder door middel eener waarschouwing dd 2.e dezer een en ieder alhier heb doen bekend maken bereid te zijn dien voor Gouvernements rekening in ontvang te nemen.

Ik heb overigens de eere met hoogachting te zijn.

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. onderd. Dienaar,
De Komm.r dezes Eilands
Klaas Schotborgh

Den HoogEd.e Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

151

~~No.~~ B.

Ontvangen den 9 Mei 1835.
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd. Sub Lt B.
folio 17. tweede No. 8.

Recd 9 May 1835

Bonaire den 8e. Mei 1835

Voor informatie

No. 64/1

Ik heb de eer hierbij te accuseeren den ontvangst van UWelEd. missive gedagteekend 14e. April ll. No. 14/1 geleidende eene door den Hoog Ed. Gestr. Heer Gezaghebber genomene dispositie in dato 13e. April ll. No. 234 betreffende R. H. Juliao, — en daarop antwoordende dient dat door de ongesteldheid van gem. Juliao ik buiten staat gesteld ben om aan UWelEd. verzoek te kunnen voldoen. —

Ik heb de eer te zijn. —

De Kommandeur van dit eiland

Claas Schotborgh

Den WelEd. Heer Jonkheer
J. J. Rammelman Elsevier Jr.
Koloniale Secretaris

~~No.~~ 62.

Ontvangen den 9 Mei 1835.
van den Kommand: van Bonaire
Geregd. Sub L. B.
folio 17 bark No. 8.

Recd 9 Mey 1835

154

Beantwoord

Bonaire den 8e Mei 1835

N.o 65/38

Daar ik bij het nagaan mijner Instructie niet ontwaar wrde dat er eenige Verordeningen bestaat opzichtelijk het overleveren van het Bestuur dezes Eilands aan den eenen of anderen Ambtenaar, ingeval ik het zij door Ziekte als anderzins mij genoodzaakt mogt Zien dit Eiland te moeten Verlaten. Zoo neem ik de Vrijheid Uw Hoogled. Gestr. eerbiedig te Verzoeken mij desaangaande in te lichten en het overigens de Eere met hoog achting, te Zijn

Hoogled. Gestr. Heer!

Uw Hoogled. Gestr. ond. Dienaar,
De Komm.t dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogled. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 63.
Ontvangen ~~den~~ 9 Mei 1835
van den Command: v Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 17 hoek No. 8

Recd 16 May 1835

156

voor informatie

Bonaire den 15e Mei 1835

No. 66/39

Door middel dezes brang ik UHoogEd. Gestr: ter kennis dat ik uit de Nederl: Golet Comett gevoerd door Schipper C. Jansen in ontvang heb genomen 690 Schepels Maïs door de WelEd. Heeren Leveranciers à Costy van het Bestuur opgezonden en dat daarvoor bewys van ontvangst aan de Belanghebbenden is afgezonden.

Ik heb overigens de Eere met hoogachting te zijn

HoogEd. Gestr. Heer!

UEd HoogEd. Gestr: ond. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Scholtborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. I. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

~~No.~~ 64.

Ontvangen den 16 Mei 1835
van den Commandeur v. Aruba
Gereg. Lab L B.
folio 17. boek ~~No.~~ 8.

No. 26/2 Aruba den 20 Mei 1835.

Per Schipper G. Quant voerende de Nederl. Golet Dorothea zal UwelEd. Ontvangen de Som van Negen en ~~twintig~~ twintig Guldens vijf en tachtig Centen (f 29,85 c), zijnde twee en twintig Guldens vijftig Centen voor drie huwelijken alhier gesolemniseerd, waarvan de duplicaten der acten van Solemnisatie onder geleide dezes wordt ingezonden; en Zeven Guldens vijf en dertig Centen van Derwaarde Buitten voor de onder geleide van UwelEd. Missive ~~dd~~ 9 April No. 12/3 alhier ingezondene Documenten.

Ik heb de eer te zijn.

De Kommandr. van Aruba

J. F. W. Graevenhorst

Aan
Den WelEdele Heer
Koloniale Secretaris
te Curaçao

159

No. 63.

Ontvangen den 20 Mei 1835
van den Commandeur van
Aruba. —
Geregd Sub L.A.
folio 4 boek No. 6.

Recd 27 Mey 1835

160

Bonaire den 20 Mei 1833

No. 72/40

Ontvangen hebbende eene Missive van den Chirurgijn I. M. Prince, neem
ik de Vrijheid Uw HoogEd. Gestr. authentieke afschrift daarvan hier inte Slui
ten; Eerbiedig lijk verzoekende dat uw HoogEd. Gestr. daarop regard gevende,
Zoodanige Dispositie gelieve te nemen als strekken kan om in het Vervolg
in de behoefte desaangaande te Voorzien; te meer dewijl er op dit Eiland gene
Winkels of Apotheek bestaat, alwaar men Zoo voor de Ambtenaren als Wel
Voor de Slaven (Zulks Vereischt Wordende) eenige Geneesmiddelen Zoude kunnen
bekomen of doen aankoopen) ten einde alle Vertragingen der Werkzaamhe
den Welken door het gemis daarvan, mogte plaats hebben, voorte komen, aangezien
het in de rede opgesloten ligt; dat de Slaven uit gebrek van Medicijnen gene
tijdige hulp Verkrijgende, langer in het Hospitaal moeten blijven leggen
dan Zij Wel anders doen Zouden het geen niet dan tot nadeel der Werkzaam
heden van het Gouvernement moet Verstrekken. —

Ik heb de Eere met hoogachting te Zijn

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. ondere Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezag hebber over de Kolonie Cura
çao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

N.o 66.
Ontvangen 27 Mei 1835
van den Commandeur van t Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 17. aacte No 8.

162

Kopij

Bonaire den 19.e Mei 1835

Welled: Heer!

Ik acht het van mijnen pligt te zijn Uwelled: hierbij bekend te maken, dat al de voorhanden geweest zijnde Medicij=nen bijna verbruikt zijn; zoodat ik mij daarvan ontbloot vind, vooral van de tal ken die bij eene gevaarlijke ziekte hoogst noodig zijn; En daar ik als nog gene Medicijnen van het Hoofdbestuur (aan wien reeds sedert January ll: daarvoor aanvraag het gedaan) ontvangen heb; Zoo verzoek ik allereerbiedigst dat Uwelled: mij buiten de verantwoordelijkheid stel of houde voor het geen zoo aan de Ambtenaren als de Lands Slaven mogte komen te gebeuren bij verder gemis der benoodigde Medicijnen en heb overigens de eer met hoogachting te zijn. Welled: Heer!

Uwelled: DW.Dienaar
(was get.) J. M. Prince
Lands Chirurg.

Het addres luidde
Aan den WelEd: Heere
Commandeur dezes
Eilands

Voor kopij conform
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

163

Recd 27 Mey 1835

164

Bonaire den 26e Mei 1835

Zie missive in dato 29 Mei 1835 aan den Contrôleur der Finantien.

No. 74/41

Ik acht het mijnen pligt te zijn UwelHoogEd. Gestr. te moeten berigten dat ik mij genoodzaakt heb bevonden om, de mij onlangs door den Heer Administrateur der Finançien toegezondene paar Beslagbanden voor Wielen van osssen Karren weder te moeten te rug zenden vermits zij mij niet kunnen dienen, als zijnde te kort ofte klein in den omtrek, ook maar 2 duimen breed (en alleen dienen kunnen voor Ezels Karren) maar en tegen de Wielen voor welken zij moesten gebezigd worden 17 Voeten in den omtrek en 3 duimen breed houden. — En daar ik bij de mijne van den 26e Maart ll. No. 46/24 Uw HoogEd. Gestr. heb ingesloten aanvrage voor 4 platte ijzeren Staven van 4½ a 5 duim breed, een 1 duim dik ter Vervaardiging van Ploegijzers, en dezelve voor als nog niet heb ontvangen, zoo zie ik mij (als geene meerdere ploegijzers hebbende dan 4, welken bereids zoodanig door den Smid alhier zijn uitgezekt, dat hetzelve niet meer zal kunnen worden uitgerekt) gedrongen de genoemde aanvrage te herhalen en teffens aante vragen diverse benoodigdheden ten behoeve van den dienst alhier. Permitteer mij UwHoogEd. Gestr. Eerbiedig te verzoeken om mij (ingeval zoodanige platte Staven niet te bekomen zijn) alsdan 6 goede ploegijzers te doen toekomen, dewijl ik anders ge

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier. Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

„ noodzaakt zal zijn om uit mangel daarvan, met het plagen der
nieuw ontginde gronden te moeten staken. —

Ik heb overigens de eer met hoogachting te zijn

Hoog Edel Gestr. Heer!

Uw Hoogedl. Gestr. onderd. Dienaar;

De Kommandeur dezer Eilands,

Claas Schotborgh

No. 67.
Ontvangen den 27 Maei 1835
van den Kommandeur v. Bonaire
Geregd. Sub L B.
folio 17 boek No. 8

166.

Aanvraag in duplo voor benoodigdheden ten behoeve
van den dienst op het onderhorige Eiland Bonaire

4 Platte IJzeren Staven 4½ à 5 duim breed en 1 duim dik
ter vervaardiging van Ploegijzers, ofte ingeval zoo,
danige Staven niet te bekomen mogte zijn als dan
in deszelfs plaats 6 goede ploegijzers, ter beploeging
der nieuw ontginde gronden.
100 Ponden half versleten Touwwerk dienende zoo tot kabel
garen ter vervaardiging van Ezels Zadels matten
als tot werk ter kalfatering der Booten en kano's
12 Ledige Spek of Vleesch vaten dienende tot het aanma,
ken van Galei vaten en Tobbens ten behoeve van
den dienst. —
15 Huiden dienende tot Sandalen voor de Slaven
50 Ponden Lasijzers Spijkers ten behoeve van den dienst
Gedaan op Bonaire den 26e. Mei 1835
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Bonaire den 26e Mei 1835

N° 75/42

Ik ben zoo vrij UwHoogEd. Gestr. in te lichten [illegible] van Schipper
Pierre Balliache van de Fransche Golet Active voor 50 Ezels aan
hem, op authorisatie van den Heer Administrateur der Financien en
op verzoek van den Heer J. P. Brandão Jr. geleverd. Met welke af
levering dan ook, op 3 Stuks na, het getal der veesoort, welk over
dit Jaar als ten Verkoop disponibel, is opgegeven, uitgeleverd zyn; ge
lyk daarvan, bij de missive van den 15e dezer N° 40/41, aan den Heer Admi
„nistrateur der Financien is kennis gegeven. Ik heb echter (in aanmer„
king nemende de aanhoudende droogte) op aanzoek van Jucundo
Garces (tegen kontante betaling in [illegible]), aan hem verkocht en ge
„leverd 12 Stuks Ezels.

Mede geef ik UwHoogEd. Gestr. kennis dat ik aan den Heer Admini
strateur der Financien in antwoord [illegible] deszelfs missive van den 16e dezer
N° 93/9 (houdende kennis geving dat door ZynWelEd. aan den Heer Ch.
B. Debrot, tegens kontante betaling alhier op Bonaire, is afgestaan
ene Zestigtal Ezels min ofte meer, ingeval er na de aflevering van
de parthy aan den Heer Brandão, alsdan nog van die Veesoort mogt
disponibel Zyn) heb bekend gemaakt, dat ik, uit aanmerking

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier, Ge
Zaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

168

der aanhoudende droogte, trachten Zal, om aan gem: Heer Debrot zoo veel als daarvan zonder de Teelt te benadeelen, Zal kunnen worden afgeleverd te doen afleveren onder dezen mits, dat het uittelevereene getal deze Veesoort als dan uit dat getal, welk daarvan in het navolgende Jaar zoude kunnen worden verkocht afgetrokken zal moeten worden

Laatstelijk sluit ik hiernog in Recu van Schipper P. M. Dammers, voor eene lading Brandhout, Een paar Yzeren Beslag Banden en een Vat Gras (voor welke beide laatsten f 1. 50 voor vracht à costy zal moeten worden betaald) welken in deszelfs Bodem de Nederlandsche Goelet Abeona voor Gouvernements rekening wordt afgezonden en voorts nog eene declaratoir voor de Ambtenaren (by het nawegen van het gras geassisteerd) gehad hebbende

Ik heb de eer met hoogachting te Zyn

Hoogedl: Gestr: Heer !

Uw Hoogedl: Gestr: Geh: Dienaar,

De Kommandeur dezes Eilands

Isaac Schotborgh

No. 68.

Ontvangen den 27 Mei 1835
van den Commandant van Bonaire
Geregd. Sub L. B
folio 17. boek No. 8

169.

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands aan boord van mijn onder heb-
bende Bodem de Nederlandsche Golet Albeona, om hetzelve bij mijne
aankomst te Curaçao, aan het Hoog Bestuur aldaar af te leveren
Een lading Brandhout, Een paar yzeren Beslag banden en Een
vat Gras, mits mij te Curaçao betalende voor de vracht der pr.
Banden Een Gulden en voor het vat met Gras 50 C. — Hiervan
drie eensluidende geteekend op Bonaire den 26e Mei 1835. —

P. M. Dammers

Zeg Een lading Brandhout
Een paar yzeren Beslag banden
Een vat Gras of Mos

Op vordering van den WelEd. Heer Kommandeur dezes onderhoirge Eilands
Verklaren Wij ondergeteekendens Ambtenaren alhier, dat den gemelden
Heer Kommandeur in ons bijzijn heeft doen nawegen Een Vat met Gras of Mos
en dat hetzelve het gewigt heeft opgeleverd van Eenen Zeventig Ponden Bru„
,to, Zestien ponden Tarra en Vijfen Vijftig Ponden Netto, even als op den
Bodem van het Vat is gemerkt, En om dat dit Waarheid is, hebben wij hier
van, drie eensluidende geteekend op Bonaire den 23.e Mei 1835

Den eerste opziger C. Neuman

De Beled.e Klerk F.L. Vos Pruisen

Read 9 Juny 1835

171

No. 26.

Aruba den 1e Juny 1835

~~In No.~~ 334.

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand Mei dezes Jaars permitten ter Goudwinning zijn verleend –

Ik heb de eer te zijn
De Kommand.r van Aruba
J. H. W. Gravenhorst

Aan
Den HoogEd. Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

Lijst der Afgegevene Permitten ter [illegible]
gedurende de maand Mei 1835.

№	Namen	№	Namen
1	Domingo Semerel	30	Jose Suares
2	Ambrosio Brito	31	[illegible] Davis
3	[illegible]	32	Jan [illegible]
4	[illegible] Curpanno	33	[illegible]
5	[illegible]	34	[illegible]
6	Johannes [illegible]	35	[illegible]
7	Martinus Castro	36	[illegible]
8	Jan Hend.^s Castro	37	Jan [illegible]
9	[illegible]	38	[illegible]
10	[illegible]	39	[illegible]
11	[illegible]	40	[illegible]
12	Dirk Parish	41	Jan [illegible]
13	[illegible] Henriquez	42	[illegible]
14	[illegible]	43	[illegible]
[illegible]	[illegible]	44	[illegible]
[illegible]	[illegible]	45	[illegible]
[illegible]	[illegible]	46	[illegible]
[illegible]	[illegible]	47	[illegible]
[illegible]	[illegible]	48	[illegible]
[illegible]	[illegible]	49	[illegible]
[illegible]	[illegible]	50	[illegible]
[illegible]	[illegible]	51	Jan [illegible]
[illegible]	[illegible]	52	[illegible]
[illegible]	[illegible]	53	[illegible]
[illegible]	[illegible]	54	[illegible]
[illegible]	[illegible]	55	[illegible]
[illegible]	[illegible]	56	[illegible]
26	[illegible]	57	[illegible]
27	[illegible]	58	[illegible]

Afgesloten op [illegible] den 31 Mei 1835
[illegible]

[illegible]

N°. 69.

Ontvangen den 9 Juny 1835
van den Commandeur van
Aruba. –
Geregd Sub L. A.
Gilles J. Eck ...

173.

Lijst der Afgegevene Permitten ter Goudwinning
Gedurende de maand Mei 1835.

N°.	Namen	N°.	Namen
1	Domingo Semerel	30	José Suares
2	Ambrosio Brete	31	Lermit Davis
3	Rasje Ras	32	Jan Henriquez
4	Benino Cayama	33	Simon Henriquez
5	Hendrik Kock	34	Gilles Ras
6	Johannes Kelly	35	Marten Ras
7	Nicolaas Castro	36	Jac. Bockhoudt
8	Jan Hend. Castro	37	Jan Bockhoudt
9	Andres Reyes	38	Cornl. Koolman Jr.
10	B. Bockhoudt	39	Michel Solagniel
11	John Bockhoudt	40	Juan Leon
12	Dirk Paesch	41	Jan van Eisum
13	Andr. Henriquez	42	Martes Angela
14	Ns. Erasmus	43	Bernard Madure
15	Jacob van Loen	44	Adr. van Oduber
16	Gerard Evertsz	45	Felis van Oduber
17	Lour. Evertsz	46	Wm. Dan. Boom
18	Pieter Payflas	47	Borch. Specht
19	Thomas Semerel	48	Joseph Lambertus
20	Christoffel van Eisum	49	Jose Fr. Comenencia
21	Willem de Cuba	50	Juan Barmudos
22	Casper van Eisum	51	Jan Bockhoudt Jantje Zn.
23	George Capriles Jr.	52	Isaak Tiel
24	George Capriles	53	Jan Lacle
25	Felis Capriles	54	Willem Willemsz
26	Pierre Capriles	55	Jantje Bockhoudt
27	Fredr. Oduber	56	Philip Leon
28	Const. Suares	57	Alons de Cuba
29	Jn. Wm. Suares.	58	Benito van der Biest..

Afgesloten op Aruba den 31° Mei 1835
De Kommand. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Recd 9 Juny 1835

174   11

Bonaire den 30e Mei 1835.

No. 76/43

Van den Buitengewonen opzigter ontvangen hebbende eene Missive gedagtekend den 9n dezes houdende Verslag wegens den Staat der onderscheidene Zoutpannen alhier, waarby gevoegd is zyne buitengewonen opzigter's opinie des aangaande, heb ik gemeend alvorens Uw Hoogedo. Gestr. desswegens eenig berigt te doen toekomen, zelve alle de Pannen te moeten nagaan; doch wierd door ongesteldheid mynes ligchaams voor eenige dagen in dit voornemen verhinderd. Dan thans weder hersteld zynde en alle de Pannen behoorlyk in oogenschouw genomen hebbende, acht ik het (na vooraf Uw Hoogedo. Gestr. in te sluiten afschrift der in den hoofde dezes gem: brief of rapport) myne pligt Uw Hoogedo. Gestr. te moeten berigten.

1o. Dat de Pan Pedro Lilly, na dat met de Verdeling der reeds aldaar bestaan de Bakken zal geeindigd zyn, door deze Verbetering als dan werkelyk vry meer Zout in het aanstaande Jaar zal moeten opleveren, dan zy wel in dit Jaar gedaan heeft.

2o. Dat de oude Pan, thans in orde zynde, zoodanig gelegen is, dat zy alleen met goede ofte zware regen Jaren veel Zout oplevert. Dat ingeval het konde gelukken dat het graven eener kanaal, om het Zout met ponten te Transporteren, konde worden bewerkstelligd, men als dan aldaar meer dere Zout Bakken zoude kunnen aanleggen, dewyl men in de gelegenheid

Den Hoogedo. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

175

zoude Zijn om met eene Simpele Windpomp (als te bekeen is op de Plantagie Groot Kwartier) uit dat Kanaal het benoodigde Water in de Bakken te kunnen brengen, waardoor men, ofschoon het ook niet regende Zout zoude moeten bekomen. —

3e. Dat de Nieuwe Pannen Vlijt, Naarstigheid en Nyverheid, even als de oude Pan, meest uit gebrek aan genoegzame Water, geen Zout als wel behoorde gezet hebben, nochkon opleveren en dat dit gebrek aan Water, mede naar mijn inzien door dergelijken Windpomp zoude kunnen worden te gemoet gekomen. —

4 Dat het Water Chogogo (of Tjogogo) in oogenschouw genomen hebbende, ik mede heb bevonden dat hetzelve Zeer geschikt is, tot het aanleggen eener Zoutpan of Zoutbakken en dat wel om de volgende redenen 1e. Dewijl men met slechts dammen aantemaken (zonder dien uitbaggeren) Zout kan of zal bekomen, 2e. Dat men, het Zout daaruit vergaderd hebbende, alleen de Sluizen behoeft open tezetten, om dezelven weder vol te doen vloeijen; dewijl het Water waarin Zij Zoude gemaakt kunnen worden, nimmer op droogd. — 3e. Dat dezelve ook niet verder van de ladingplaats aan Strand [illegible] van de Nieuwe Pannen en derhalven ook tot het Transporteren van het Z[illegible] gene kosten zal veroorzaken —

5e. Dat de Zoutbakken op de plaats genaamd Melkboom, ofschoon zij zeer goed zijn aangelegt, om zoo wanneer het regend als wel uit de Zee het benoodigde Water te kunnen ontvangen; echter niet dan zeer dun en fijn Zout gezet heeft, 1e. door dien het zoo weinig geregend heeft en 2e. door het Laag staan der Zee, waardoor men, toen het de tijd was om hetzelve van Water te moeten voorzien, genoodzaakt was dien daarin te doen brengen.) Zoo dat het niet eens der moeite waardig zoude zijn, dat Zout daaruit te doen vergaderen. Voorts dat nog, wanneer men het Zout uit dezelve met gereedschappen (als uit de andere Pannen) vergaderd, men door de gesteldheid der Bodem van dien Pan, niet dan Bruin Zout zal bekomen, zoo dat men dien arbeid aldaar als dan met de handen zal moeten verrigten, waartoe men dan ook meerder tijd zal behoeven, dan wanneer men als uit alle de andere Pannen hetzelve met gereedschappen verrigt.

Dit dan afgehandeld hebbende acht ik het nog mijnen pligt Uwe Hoogedele Gestrenge ten slotte te moeten voorstellen of, daar ik als bereids is ter nedergeschreven van het Water Tjogogo heb bezigtigd en om alle de bij § 4 en 5 aangevoerde redenen, het Uw Hoogedele Gestrenge mede niet voordeliger voor de belangen van het Gouvernement zoude rekenen te zijn om voor eerst, in stede van eenige verdere kostens tot het aanleggen van meerdere Zoutbakken op de plaats genaamd Melkboom te besteden, aldaar in het Water genaamd Tjogogo eene Zoutpan of Zoutbakken aantelegggen? Latende het echter aan Uw Hoogedele Gestrenge verlichter oordeel over om desaangaande zoodanige dispositie te nemen en mij dien zoo spoedig doenlijk zal zijn mede te delen, als Uw Hoogedele zal goedvinden te behoren heb ik de Eere mij met alle onderdanigheid en verzekering van Hoogachting te noemen. —

Hoog Ed. Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr: geh: Dienaar
De Kommandeur der Zes Eilanden

Claas Schotborgh

No. 70.
Ontvangen den 9 Junij 1835
van den Kommandeur van
Bonaire —
Geregd. Sub Lra B.
Folio 1 J. Boekstel

Kopij

Bonaire den 9e Mei 1835

WelEd. Heer!

Ik acht het van mijnen pligt UWelEd. met Staat der Zoutpannen zoo verre mijne gevoelens zijn, bekend te maken, zoo als ik bij deze de vrijheid neem te doen.

Ik zal dan WelEd. Heer! met de Pan Pedro Killy beginnen, met te zeggen, zoo als gebleken is, dat dezelve met de laatste verdeeling zeer veel verbeterd is, en dat wanneer de bakken van dezelve naar behoren verdeelt worden, zoo als ik daartoe order heb, dat dezelve aanstaande jaar veel meer Zout, dan dit Jaar, zal opleveren. —

De oude Pan WelEd. Heer! is thans volkomen in orde, en is eene zeer goede pan, alleen uit gebrek aan regen om genoegzaam water in te krijgen, heeft dezelve dit jaar niet naar verwachting beantwoord, wanneer het konde gelukken, dat het graven der Kanaal konde worden daargesteld, om het Zout met ponten te transporteeren, het goed zoude geweest zijn, aldaar meer Zout bakken aan te leggen, dewijl men dan daardoor in de gelegenheid zoude zijn, om met behulp eener Windpomp het benoodigde Water daarin te brengen, en ofschoon het ook volstrekt niet regende, Zout zoude kunnen bekomen —

De nieuwe Pannen zijn volkomen in orde, en zijn zeer goede Pannen, maar de wijze gelijk het Water thans daarin gebragt wordt, is niet

Den WelEdele Heer
Kommandeur dezes Eilands

voldoende voor de hoeveelheid en grootte dier bakken, dat is de reden
dat Vlijt niet meer dan 3000 vaten Zout opgeleverd heeft. De Pan Nij-
verheid en Naarstigheid hebben ook Zout gezet, maar nieuwer of later
dan Vlijt gemaakt zijnde, hebben dezelven het Zout dun gezet, zoo,
dat niet gegaard konden worden. De Zwarigheid voor Water zou
dan er niet zijn, wanneer het behoorlijk en genoegzaam regende; maar
daar zulks niet geschied, moet het Water ingebragt worden, en zulks zal,
mijns inziens, niet beter kunnen geschieden dan met eene Wind-
Pomp — op de Plantagie Groot Kwartier is er eene zeer eenvoudige
Windpomp —
Dat ik voorts het Water Tjogogo ben gaan inspecteeren, en bevonden
heb dat men, met aldaar pannen of Zout Bakken aanteleggen, zeer
veel, en al zoo goed Zout zoude kunnen vergaderen, als wel op Pedro
Killy; dewijl de plaats zoo geschikt is, dat men slechts met het aan
maken van Dammen (zonder dezelve uittebaggeren) Zout zoude
kunnen bekomen, en wanneer men het Zout daar uit vergaderd
heeft, dan alleen behoeft de Sluizen opentezetten om de Pan we-
der vol te doen vloeijen, alzoo het Water, waarin dezelve zoude ge-
maakt worden, nimmer opdroogd, en dat het ook geen kosten zou
de veroorzaken, tot het Transporteeren van het Zout daaruit naar
de ladingplaats, dewijl hetzelve niet verder daarvan ligt, dan wel
de Pannen Vlijt en Naarstigheid. —

Betreffende de Pan op de Plaats genaamd Melkboom, kan ik UwEd
Ed. niet anders berigten, dan dat hetzelve zoo is aangelegd, dat zij
zoo wel wanneer het regend, als uit de Zee, het benoodigde Water kan
ontvangen, echter kon het een noch het ander, dit Jaar plaats hebben,
doordien het zoo weinig geregend heeft, en ook toen den tijd van dezelve
met Water te voorzien daar was, de Zee zeer laag gestaan heeft en nog
staat, zoo dat men genoodzaakt is geweest om het Water daarin
te doen brengen of zetten, waardoor hetzelve zoo dun Zout heeft gezet
dat het de moeite niet eens waardig zoude zijn, die te vergaderen, te
meer dewijl het met de handen zal moeten worden vergaderd, gelijk
wel plaats heeft in de meeste pannen op Curaçao, waardoor men
dan (ook door de grond der vloer) niet dan bruin Zout zal verkrijgen, en
dat het vergaderen van hetzelve aldaar meerder tijds zoude wegnemen, dan
wel tegenovergesteld de oude en nieuwe pannen alwaar men met ge-
reedschappen het Zout vergaderd, het geen mij van opinie doet zijn, dat
het, om al de hierboven aangehaalde redenen (waarbij nog komt dat hoe
spoediger men het Zout vergaderd men des te meerder voordeel daarvan
heeft) vooreerst voordeliger voor het Gouvernement zoude zijn, om
eene Zout Pan of wel Zout Bakken op de Plaats genaamd Chogo-
go aanteleggen dan wel thans eenige verdere kostens aan dat van
de Melkboom te besteden: — Latende het nogtans aan UwelEd.
over om des aangaande zoodanig te handelen als UwelEd. best zal oordee-
len te behoren. — Voorts heb ik de eere met de meeste achting te
zijn. —

Den Buitengewonen Opziger over de Zoutpannen
Landbouw en Veeteelt. —
(w. get.) J. Schotborgh

Voor Kopij conform
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Recd 4 Jany 1835 178

Bonaire den 30e Mei 1833.

Ge antwoord 7 Jan 1835 No 3 LZ

No. 77/44

Alvorens overtegaan ter beantwoording van Uw Hoogedl. Gestr. Missive ~~dd~~ 15e Febr. d.j. No. 3 – 3/5 houdende aanschrijving om Uw Hoogedl. Gestr. in te Zenden eene Lyst Van de Zoodanige Personen Welken Zes en meere Maanden alhier verblijf hebben gehouden Zonder hun by het Hoog Bestuur om admissie daartoe te hebben geaddresseerd, moet ik Uw Hoogedl. Gestr. Wegens de late beantwoording derzelve allereerbiedigst om Verschoning Vragen; en dan ter Zake overgaande Uw Hoogedl. Gestr. berigten dat de Volgende Personen hun alhier bevinden als,

Bellefas Martes } Beeden Sedert hun aankomst alhier in 1832 gedurende de Werkzaamheden aan de Zoutpannen, als Metselaars aan en af in 's Lands dienst gewerkt hebbende
Simon Martyn }

Felipe Martes Sedert Jany. d.j. alhier ~~alhier~~ aangekomen

Anna Suzanna Visser en haar Zoon M. G. Debrot, laatst in Jany. d.j. alhier aangekomen. —

Betorsaan Martires laatstelyk, in January d.j. Van Curaçao aangekomen. — Dock reeds Sedert Jany. 1834 alhier. —

En daar gem. Persoon Zich bij mij heeft Vervoegd en mij in handen gesteld heeft eene Missive aan Uw Hoogedl. Gestr. geaddresseerd, houdende Verzoek om tot de inwoning alhier te worden geadmitteerd &c.

Den Hoogedl. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over Curaçao, Bonaire
& Aruba &c. &c. &c.

Voorts nog van mij heeft verzocht, Gratis een Certificaat betref-
fende zijn gedrag alhier Zoo heb ik uit aanmerking zijner ongun-
stige omstandigheden hem dien verleend. Vertrouwende dat uw
Hoogedl.e Gestr. hierop eenig regard zal gelieven te slaan
Mede moet ik uw Hoogedl.e Gestr: nog berigten, dat met uitzon-
dering der beide Metselaars, bereids de andere Personen door
mij zijn aangezegd om hun van hier te begeven.
Vertrouwende hiermede voldaan te hebben, heb ik de Eer
mij met hoogachting te noemen. —

Hoogedl.e Gestr: Heer!

Uw Hoogedl.e Gestr. ond. Dienaar
De Kommandeur der Eilanden
Claas Schotborgh

N° 71.

Ontvangen den 9 Juny 1835 van den Commandeur van Bonaire. —

Geregd Sub L B. folio Boek N° 8.

Recd 9 Juny 1835

180

Bonaire den 30e Mei 1835. —

Hoogedt Gestr: Heer!

De attachement dien ik had voor en ten behoeve van den Heer J. L. vos Junior, als zynde de geen, aan wien ik sedert het 5 Maand mijner geboorte mijnen onderhoud en leer ver schuldigd ben, heeft mij genoodzaakt dien Heer in de Maand January des afgelopen Jaars te moeten volgen op het Eiland Bonaire alwaar Zijn Ed als Batn klerk in dienst is. — En daar ik sedert mijn aankomst alhier tot nu toe zonder enige verdiensten, alleen door gemd Heer J. L. vos Junior onderhouden wordende echter mij altijd vreedzaam heb gedragen volgens Certificaat van den Weled: Heer Kommandeur sub Lo a Zoo neem ik de vrijheid uw Hoogl Ed: Gestr: door middel dezer Eerbiedig te verzoeken mij tot de inwoning alhier te admitteeren

Den Hoogl Edn Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba etc etc etc

en voorts daar ik mij in het onvermogen heb bevonden en nog bevinde, dekosten tot het doen ener aanvraag ter verkrigging van eener acte, uit de Burgerregister om als Burger te worden op genomen, te kunnen bestrijden; Wend ik mij nog Eerbiedig tot uw HoogEd.: Gestr: met ootmoedig verzoek dat uw Hoog Ed: Gestr: gemerkt mijne onvermogende toestand mij Zulks Gratis gelieve te accordeeren. —

Waar mede de Eere heb mij met diepen Eerbied en Hoog achting te onder Schrijven. —

Hoog Ed.: Gestr: Heer!

uw Hoog Ed.: Gestr: onderd Dinaar

Betorizan Martires Vos

Gratis

De ondergetekende Kommandeur dezes onderhorige Eilands Verklaard hierbij dat den Persoon van Betoriaan Martires vos Sedert Zijn aankomst alhier in dec Maand Januarij des afgeloopen Jaars, bij den Beked.t Klerk alhier heeft ingewoond en Zich altijd Vreedzaam heeft gedragen. . Voorts dat Zijne omstandigheden niet dan ongunstig Zijn.

En om dat dit Waarheid is tekene ik deze op Bonaire den 30 Mei 1835

De Komm.t dezes Eilands

Claas Schotborgh

Recd 9 Juny 1835

183

Bonaire den 4e. Juny 1835

N° 316

N°. 78/45

Het is door middel dezes dat ik Uw Hoogl Ed. Gestr: ter kennis breng dat door de Slaven op heden geeindigd is om ten tweedenmale uit de Pan Pedro Killij Zout te Vergaderen en dat daar uit door hun is Vergaderd pl: m: een getal van Zes duizend Vaten Zout. —

Ik heb voorigens de Eer met hoogachting te Zijn —

Hoogl Ed. Gestr: Heer!

Uw Hoogl Ed: Gestr onderd: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoogl Ed. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Cura
cao, Bonaire & Aruba &a. &a.
&a.

Curaçao den 6 Juny 1823

No 7/16

[illegible]

[illegible]

[illegible] Hoog Ed. Gestr. Heer

[illegible]

Den Hoog Ed. Gestr. Heer [illegible]

[illegible] Curaçao [illegible]

No 42.

Ontvangen den 9 Juny 1835
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd Lub L. B.
folio 17 boek No 8.

184

Reçu 9 Juny 1835

185

voor informatie

Bonaire den 8 Junij 1835

No. 80/46

Ontvangen hebbende Uwe HoogEd. Gestr. missive gedagtekend 12
Mei l.l. No. 14 - 18/24 kan ik niet nalaten Uw HoogEd. in antwoord op
denzelve te betuigen dat ik met leedweezen daaruit Uw HoogEd. Gestr.
ontevredenheid ben ontwaar geworden over de door mij gebruikte uit
drukkingen bij de mijne van 21 April l.l. No. 64/30 waarmede ik
Uw HoogEd. Gestr. openhartig durve te verklaren geen andere bedoe-
ling te hebben gehad dan Uw HoogEd. Gestr. omtrent die bepalingen
welken ik niet bevatten kon om inlichting te verzoeken. Tegel-
-lyk durve ik nog Uw HoogEd. Gestr. te verzekeren dat sedert ik dit
Bestuur op mij heb genomen, ik niet anders in het oog heb gehad en
nog houde dan de belangen van het Gouvernement zoo veel en waar
zulks immer doenlyk konde, of kan zyn steeds te behartigen maar
geenzins dien heb getragt tegen te werken veel min om eenige
maatregelen door mijnen Chef ten voordele van het Gouvernement
beraamd en daargesteld te verydelen ofte vertragen, alleenlyk heb
ik door Uw HEd. Gestr. bij de mijnen van 10 February l.l. No. 17/10 voor
te dragen het verzoek der Ingezetenen, en daarby te melden dat de
door hun aangevoerde redenen zuivere waarheid was, x niet anders bedoeld van dat zy sterke

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezagthebber over de Colonie Cura-
cao, Bonaire & Aruba &c. &c.
&c.

omheiningen om hunne Tuintjes moeten maken, en te ge-
lijk dat Zij slechte Jaren hebben gehad. maar geenszins
hiermede ~~trachten~~ om eenige Zwarigheden ten dien opzigte
te opperen.

Weshalven ik Uw Hoogedl. Gestr. wegens gem. uitdrukkingen
eerbiedig om Verschooning verzoekende en in het Vertrouwen
hierinte Zullen Slagen heb ik de eer met de Verzekering
van hoogachting mij te noemen.

Hoogedl. Gestr. Heer!

Uw Hoogedl. Gestr. ond. Dienaar

De Kommandeur des Eilands

Claas Schotborgh

No. 73.

Ontvangen den 9 Juny 1835

van den Commandeur v. Bonaire

Geregd. Sub L B.

folio 17. boek No. 8.

Recd 29 June 1835

187

Bonaire den 9 Junij 1835

No. 81/47

Ik accuseer hierbij den ontvangst van Uw Hoog Ed. geachte missive dd 11. Mei dj. No. 12 - 12/22 en 13 13/23 houdende de eerste uitnoodiging om aan Uw Hoog Ed. Gestr. optegeven.

1o. Den Staat waarin de beide Pannen Nijverheid en Naarstigheid Zich bevinden?

2o. Of er vooruitzichten zijn om binnen kort almede daaruit voor„ „deel te trekken?

Ter beantwoording dezer beide Vragen overgaande kan ik Uw Hoog Ed. Gestr. niet anders betuigen dat dat zoo wel de beide opgem. Pannen als de Pan Vlijt volkomen in orde en even als de oude Pan meest uit gebrek aan genoeg„ „zaam Water geen Zout als wel behoorde gezet hebben noch kon opleveren; gelijk uw Hoog Ed. Gestr. uit de mijnen van 30 Mei l.l. No. 76/43 geleidende eene Verslag of Rapport van den Buitengewonen opZiger wegens de gesteld„ „heid van alle de alhier aanwezig zijnde Pannen ten overvloede zal blijken.

Het is niet te twijfelen Hoog Ed. Gestr. Heer! dat wanneer het genoeg„ zaam regende waardoor deze Pannen alsdan van het benoodigde Water voorzien (konde worden, zij wel het bij de mijne van den 15. Maart 1834 opgegevene

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

188

getal Vaten Zout Zouden kunnen opleveren. —

Vertrouwende hiermede te hebben Voldaan heb ik de Eere mij met hoogachting te noemen. —

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed^{e:} Gestr: Gehr: Dienaar;

De Kommandeur dezes Eilands.

Claas Schotborgh

~~No~~ 74.
Ontvangen den 29 Juny 1835
van den Commandeur
van Bonaire.
Geregd Dub L B.
folio Stat No 8.

Recd 29 Juny 1835

189

Bonaire den 9e Juny 1835

No 88/48

Deze geleid mijne verantwoording Stukken over het 1e kwartaal dj. volgens inliggende lijst.
Met de verzekering van Hoogachting heb ik de Eer te zijn

HoogEd: Gestr: Heer!

Uw HoogEd: Gestr: onderd: Dienaar
De kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

190

~~No~~ 75.

Ontvangen den 29 Junij 1835
van den Commandeur van
Bonaire

Geregd Sub ₤ B
Folio 17 boek No 8.

191

Lijst der Stukken behorende tot de Verantwoording
over het Eerste kwartaal 1835

Journaal,
Staat van Magazijnen,
Idem van 's Lands Tamme Beestiaten.
Idem van Fort en Ammunitie,
Kassa Rekening
Lijst van Ingeklaarde } Vaartuigen
dito - van Uitgeklaarde }
dito - van Aangekomene } Passagieren
dito - van Vertrokkene }
Staat van Geboorte en overlijden onder de
Lands Slaven. -

Bonaire den 9e Junij 1835

De Kommandeur des Eilands

Claas Schotborgh

Recd 29 Juny 1835 192

Bonaire den 24^e Juny 1835

N° 86/49

Deze is deeneinde UwHoogEd^e Gestr te berigten dat op den 12^e dezer de Neger Zynde Lands Slaaf genaamd Bastura van Maria Josefia die Zich Sedert 5^e Maart 1j. uit het Werk geabsenteerd heeft, door eenige Slaven welken door mij tot dien einde uitgezonden waren, op de Rinkon is gevat en aangebragt, en dat, daar er toen geen gelegenheid was om hem dadelyk aan het Werk te kunnen bestellen, ik hem provisioneelijk in de Provoost heb doen Sluiten ten einde hem Maandag daaraanvolgende te kunnen employeeren. en dat hij daaruit (niettegenstaande aan hem geen leed is geschied) des Zondags daaraopvolgende in den Nacht is uitgebroken en Zoo weder weggeraakt is. –

Ofschoon met leedwezen, acht ik het achter mijnen pligt UwHoog Ed: Gestr. Zulks ter kennis te moeten brengen en heb overigens de Eere met Hoogachting te Zyn. —

Hoog Ed^e Gestr. Heer!

UwHoogEd^e Gestr. onderd: Dienaar;
De Kommandeur dezer Eilanden
Claas Schotborgh

Den HoogEd^e Gestr. Heer Jonkheer
M^r. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Cu
racao Bonaire & Aruba &^a.
&^a. &^a.

193

No. 76.
Ontvangen den 29 Juny 1835
van den Commandeur
van Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 17. Cert No 8.

Recd 29 Juny 1835

194

Bonaire den 26e Juny 1835

No 367

No. 87/50

Bekennende den ontvangst Uwer Hoog Ed. Gestr: Dispositien dd 15e dezer No. 360/29 en 363/31 als mede Uw Hoog Ed. Gestr Missiven gedagtekend gen 15 dezer onder de Nummers 18 – 17/28 en 19 – 18/30, breng ik hierbij het volgende ter kennis van Uw Hoog Ed: Gestr: –

Dat op den 17e dezer door mij uit de Ned: Golet Gysbertha gevoerd door Schipper C: B: Debrot in ontvang is genomen Een Spring Hengst, Tien Merrijs en Een Veulen; Waarvan eene der Merrijen op den volgenden dag door het ontijdig ter Wereld brengen harer Vrucht is gestorven. –

Dat ik ingevolge Uw Hoog Ed. Gestr: aanschrijving de Vracht dier Paarden bedragende de Som van Een honderd en Tien Gulden aldus heb betaald, door het zelve te doen korten uit de Som van achthonderd Guldens zijnde de Waarde van Vijftig Stuks Ezels, tegens den bepaalden prijs van 16 f pr. Stuk, aan Zyn Ed. op den 23e dezer verkocht en geleverd. –

Voorts dat nog uit aanmerking der droogte ik aan den Heer J. J. Debrot tegen Kontante betaling in Bankbiljetten heb verkocht en geleverd 30 Stuks Ezels. –

Den Hoog Ed. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c. &c.
&c.

In het vertrouwen dat deze mijne verrigtingen Uw Hoogedl: Gestr: genoegen mogen wegdragen heb ik de Eere met hoogachting te zijn +

Hoogedl: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: onderd: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

No. 77.
Ontvangen den 29 Juny 1835.
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 17. boek no 8.

Recd 29 Juny 1835

196

Zie brief
van den Heer
Administrateur der Finantien

Bonaire den 2[illegible] Junij 1835

No. 88/51

Deze geldaanvraag in duplo voor diverse benoodigdheden ten behoeve van den dienst alhier.

Met verzekering van Hoogachting heb ik de eer te zijn.

HoogEd: Gestr: Heer!

Uw HoogEdle Gestr: onderd: Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEdl. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

N° 78.
Ontvangen den 29 Juny 1835
van den Commandeur
van Bonaire.
Gereg^d Sub L^t B.
folio 17. boek N° 8.

198.

Aanvraag in Duplo voor diverse benoodigdheden ten behoeve van den dienst op het onderhoorig Eiland Bonaire.

3634 Ellen Koletten ten behoeve der Lands Slaven, zijn de hun te goed hebbende Kleding Stukken over de eerste Zes Maanden dezes Jaars

250 Voeten Kiloen Planken dienende zoo tot het repareeren der ossen karren als het aanmaken van kruiwagens Bakken en andere Vereischtens

200 Pinten Rum ten behoeve der Slaven aan de Zoutpannen bij het Transporteeren van Zout Werkende.

Bonaire den 28^n Junij 1835
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Brieven van Bonaire
& Aruba 1835
over
Juli Augustus &
September 1835
N. 79 t/m N. 113.

Recd 4 July 1835 199

No. 27.

Aruba den 27e Juny 1835.

Ik heb de eer ter kennisse van
uw Hoog Ed. Gestr. te brengen dat Hoog
dezelfs advertentie van den 22e dezer
onder geleide eener missive ~~van~~ 24e dezer
No. 6-5/15 alhier is ontvangen, en dat van
bedoelde advertentie op den 26e dezer
door afkondigings aanplakking al,
hier publiciteit is gegeven.

De Kommand. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edel Gestr. Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Onderhorige Eilanden
&c. &c. &c.

200

Aruba den 27 Januarij 1835

Ik heb de eer ter kennisse van
Uw HoogEd. Gestr. te brengen [illegible]
dezelfs [illegible] van den 22e dezer
[illegible] den 26e dezer
No 6-7 [illegible] ontvangen en [illegible]
[illegible] op den 26e dezer
[illegible]
[illegible]

De Kommandant van Aruba

[illegible]

Aan
Zijn HoogEdel Gestr. Heer
Gouverneur van de Kolonie
Curaçao, Onderhorige Eilanden
&c. &c. &c.

~~No~~ 79.
Ontvangen d. 4 July 1835
van den Commandeur
van Aruba
Geregd. Subl. A.
folio 5. boek ~~No~~ 8.

Reed 8 July 1835

201

Bonaire den 1 July 1835

Zee missive aan den
Administrateur ders Pmoniln

No. 91/52

De werktijd bereids op handen Zijnde acht ik het mijn en pligt Uw Hoogld. Gestr. inte sluiten eene aanvraag in duplo Eerstelijk voor een honderd en vijftig Engelsche en vijftig Hollandsche Sjappen en dan nog voor diverse Zeer benoodigde Artikelen ten behoeve van den dienst op dit onderhorig eiland. — Veroorloof mij Hoogld. Gestr. Heer! allereerbiedigst Uw Hoogld. Gestr. goedheid te Vergen, Zoodanige bevelen daar te stellen, dat aan mij goede Engelsche Sjappen van de beste Kwaliteit, welken niet te groot noch klein of Smal veel min te Zwaar Zijn, worde opgezonden, Vermits (gelijk het bij alle Planters à Costij bekend is) het Verschil bij het Werk, wanneer de Slaven met goede gereedschappen Werken Zeer groot en merkbaar is, tegen dat, wanneer Zij met gene goede gereedschappen moeten arbeiden alzoo als dan die Werkzaamheden niet dan Zeer traag Voortgaan

Ik heb overigens de Eere met hoogachting te Zijn

Hoogld. Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogld. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. F. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c.
&c. &c.

N° 80.
Ontvangen den 8 July 1835
van den Commandeur
des Eilands Bonaire
Geregd. Sub. Lo. B
folio 18. boek N° 8.

Aanvraag in duplo voor diverse benoodigdheden ten behoeve
van den dienst op het onderhorig Eiland Bonaire..

150 goede Engelsche Sjappen van de beste kwaliteit, welken
niet te groot noch klein of te smal veel min te zwaar
zijn ten behoeve der Slaven bij de Werkzaamheden van
den Landbouw

50 goede Hollandsche Sjappen mede van de beste kwaliteit en
tot even hierboven gemelde einde dienende

Een Ton Teer } beiden dienende tot het reparasen en in orde
Een dito Pek } brengen der Booten &c.a ten behoeve van den
dienst aan de Zoutpannen

Twaalf Strengen, drie draats Zeilgaren strekkende tot het
repareren en in orde brengen der Zakken voor den
dienst

Vier entwintig kleine Zeilnaalden tot bovengemelde einde
dienende

Gedaan op Bonaire den 1e July 1835
De kommandeur dezes Eilands

Claas Scholtborgh

Recd 8 July 1835

Bonaire den 3e. July 1835

No. 93/53

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw Hoog Ed. Gestr dat ik op gisteren p. den Heer Henry Suares heb ontvangen Uw Hoog Ed. Gestr. missive dd 24 Juny No. 20 – 19/32 geleidende twee Exemplaren eener in dato 22e Juny jl. gedane advertentie regarderende de zich alhier bevindende Vreemdelingen, ten einde daaraan Publiciteit te geven en dat den inhoud derzelven op heden aan een en ieder op de alhier gewone wyze is ter kennis gebragt. –

Ik heb overigens, met de Verzekering van Hoogachting, de eer te Zyn. –

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar;
De Kommandeur dezer Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer I.I. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire &/ Aruba &C. &C. &C.

No 81.
Ontvangen den 8 Julij 1835
van den Commandeur des
Eiland Bonaire. —
Geregd. Sub Litt B
folio 18. boek No 8.

Recd 8 July 1835

206

[No 36]

Bonaire den 3e Julij 1835. —

No 94/54

Ter voldoening aan Uw Hoog Ed. Gestr. geachte Missive gedagtekend 25 Junij jl. No 21 – 20/33 houdende hoofdzakelyk uitnoodiging om Uw Hoog Ed. Gestr. te berigten of de drie landsslaven met namen Balmina Isenia en Johannes Gerigoria (beiden kinderen van Maria Sebel) en Matthias Albertus, door de wandeling Matthias van Flora Janga (tot aankoop van welken, voor derzelver Vrijdom, Zekeren Barthd. Senior Jr. aanzoek heeft gedaan) zouden kunnen worden verkocht, zonder dat 's lands dienst eventueel daar door worde benadeeld. ben ik zoo vrij Uw Hoog Ed. Gestr. te berigten dat de bei den eerstgenoemden kinderen zijn, welken tot heden voor het Gouvernement geen werk verrigten, en dat betreffende de laatstgemelde, ofschoon dezelve een goede Tuinwerk Neger is, ik onder eerbiedige correctie vermeen dat door het verkoopen dier slaven, te meer daar zulks voor derzelver Vrydom zal zijn, 's lands dienst daardoor geenzins nadeel worde toegebragt of daar door lyden kan. —

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr.
I. I. Rammelman Elsevier Gezag
hebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire
& Aruba &c. &c. &c.

Vertrouwende hiermede voldaan te hebben heb ik de Eere met hoogachting te Zijn. —

Hoogl.d Gestr. Heer!

UEd. Hoogl.d Gestr. onderd. Dienaar,

De Kommandeur der Bovenw. Eilands.

Claas Schotborgh

No. 82.
Ontvangen den 8 July 1835
van den Commandeur
des Eilands Bonaire
Geregd. Sub Litt B
folio 18 Boek No. 8. —

Recd 8 July 1835

208

Bonaire den 6 July 1835

No. 95/55

Van den Lands Chirurgijn J. M. Prince op heden ontvangen hebbende
reçu der op den 17 Junij ll. ontvangene Geneesmiddelen benevens deszelfs
verantwoording van verbruikte Medicijnen (waarbij gevoegd is eene Nota
der Recepten) over het Eerste kwartaal dJ. ben ik zoo vrij denzelven
Uw HoogEd. Gestr. hierbij te doen toekomen. — Ik heb overigens de Eere
met Hoogachting te Zijn. —

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. onderd. Dienaar,
De Commandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

N.º 83.
Ontvangen den 8 July 1833
van den Commandeur
van Bonaire
Geregd. Sub L.ª B.
folio 18. Cert. N.º 8.

98
8
214

Rec'd 8 July 1833

Bonaire den 5.e July 1833

Zie omschrijving aan den
Administrateur der Financiën

N.º 97/56

Ingesloten neem ik de Vrijheid uw Hoogl.d Gestr. te doen toekomen Reçu van Schipper Ch. B. Debrot voor eene lading Brandhout in Zijn onderhebbende Goelet Gijbertha voor rekening van het Gouvernement gescheept. —

Ik heb de eer met hoogachting te Zijn. —

Hoogl.d Gestr. Heer!

Uw Hoogl.d Gestr. Geh. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoogl.d Gestr. Heer Jonkheer
M.r I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

~~No~~ 84.

Ontvangen den 8 July 1835 — van den Kommandeur des Eilands Bonaire —

Geregd. Sub L B folio 18 Boek No 8.

212

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands aan boord van mijn onder hebbende Goelet Gijsbertha om hetzelve bij mijne aankomst te Curaçao aan het Ed. Achtb. Hof Bestuur aldaar aftel everen

Een lading Brandhout, zijnde dat aan mij de gewone vracht daarvoor a ʃ 10 werde betaald. Hiervan drie eensluidende geteekend op Bonaire den 5 July 1835

Ch. B. Debrot

Zeg Een lading Brandhout

Reed 14 July 1835

213

Bonaire den 13 Julij 1835

No. 410

No. 100/57

Door middel dezes breng ik Uw Hoogl.d Gestr. ter kennis dat ik aan Kapt. J. B. Hotchkiss voerende de Amerikaansche Brik Lewis, uit de oude party Zout aan de oude Pan op gisteren heb verkocht en geleverd Vijftienhonderd vaten van evengem.d Artikel à 1 f per Vat, en dat het bedrag daarvan door mij in Bankbiljetten ontvangen zijnde, door mij, naar aanleiding van het laatste gedeelte Uwer Hoogl.d Gestr. Dispositie dd.o 20 Dec.r ap. No. 673/66 is gebruikt om met het geen in Kas is hebbende, de door dit Bestuur aan de Ingezetenen, voor het Vergaderen van 10,168 vaten Zout uit Pedro Kelly op 10.e April l.l. verschuldigde ten bedrage van f 2287.80 af te betalen. —

In het vertrouwen dat deze mijne verrigting, Uw Hoogl.d Gestr. genoegen zal wegdragen heb ik de eer met hoogachting mij te noemen,

Hoogl.d Gestr. Heer!

Uw Hoogl.d Gestr. Onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands,

Claas Schotborgh

Den Hoogl.d Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

214

№ 85.

Ontvangen den 14 Julij 1835
van den Commandeur
van Bonaire. —
Geregd. Lett. B
folio 18. verb. № 8.

Recd 16 July 1835

215

Bonaire den 14e Julij 1835

No. 103/58

Breng hierbij ter kennis van Uw Hoog Ed. Gestr: dat ik uit de Nederlandsche Goelet Gertruida gevoerd door Schipper Matthias Levij, in ontvang heb genomen Een duizend Schepels Mais door de Leverancier à Costij aan dit Bestuur opgezonden, en het bewijs van ontvangst aan de Belanghebbenden afgezonden.

Ik heb overigens de Eere mij met Hoogachting te noemen.

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: onderd: Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Scholtborgh

Den Hoog Ed: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 86.
Ontvangen: 16 July 1835
van den Commandeur van
Bonaire —
Geregd. Sub L B
folio 18 Lett. No. 8.

217

Bonaire den 14 July 1835

No. 104/59

Deze dient Uw Hoogl.Ed. Gestr. kennis te doen dragen dat de Ne„derlandsche Goelet Abeona afkomt met eene lading Brandhout voor rekening van het Hoog Bestuur & Costy blijkens inliggende Cedu, Hebbende overigens de Eere mij met de Verzekering van Hoogachting te noemen. —

Hoogl.Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. D.W. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoogl.Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

218

No. 87.

Ontvangen den 16 July 1835
van de Commandeur van
Bonaire.
Geregd. Lett. B
folio 18 boek No 8.

Recd 16 July 1835

219

Bonaire den 15 Julij 1835

No. 306/60

Ik bedien mij van deze gelegenheid om den ontvangst uwer HoogEdl. Gestr: missive dd 6 en 11 Julij d: j: No. 22 21/36 en 23 22/36 hierbij te erkennen en uw HoogEdl. Gestr: bekend te maken dat naar aanleiding der laatste missive op heden de volgende Lands Slaven als Jonies Betrand en Nicolaas Felida als mede de Slavinnen Ignees Koffij; Felisiana Emerentiana (door de Wandeling gen.d wordende Celestina) en Esperansa van Maria Thomas, worden afgezonden met de Nederlandsche Golet Abeona, en dat ik voor de Vracht tot den overvoer derzelven heb betaald Thien Gulden

Ik heb de Eer met Verzekering van Hoogachting mij te noemen.

HoogEdl. Gestr. Heer!

Uw HoogEdl. Gestr. onderd. Dienaar;
De kommandeur dezes Eilands.
Claas Schotborgh

Den HoogEdl. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c.
&c.

~~No~~ 88.

Ontvangen ~~den~~ 16 July 1835
van den Commandeur van
Bonaire.
Geregd Sub B
Folio 18. boek

221

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands aan boord van de Nederlandsche Golet Abeona, om dezelven bij mijne aankomst te Curaçao aan het Hoog Bestuur aldaar afteleveren Twee Lands Slaven met namen Jonies Betran, Nicolaas Felida en drie Slavinnen Ignees Koffij, Felisiana Emerentiana en Esperansa van Maria Thomas (voor welke Slaven den overvoer door den Heer Kommandeur is betaald de Somme van Thien Gulden) als mede een Lading Brandhout mits mij hiervoor de gewone vracht te Curaçao worde betaald.. Hiervan drie eensluidende geteekend op Bonaire den 15 July 1835

De geconstitueerde Schipper van
bovengemelde Golet

Diewert B. Schep

Zegge 2 Slaven en 3 Slavinnen
1 Lading Brandhout.

Recd 16 July 1835

222

Bonaire den 15 July 1835

No. 108/61

Ik ben zoo vrij Uw HoogEd. Gestr. in te sluiten Reçu van Schipper Mat-thias Levij voor twee kalveren met hem in zijne onderhebbende Bodem de Nederlandsche Goelet Gertruida voor rekening van het Gouvernement afge-zonden wordende, voor ieder welke a Costy voor vracht drie Guldens moet worden betaald. —

Ik heb de eer met hoogachting te zijn. -

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. Onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands.

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bo-
naire & Aruba &c. &c. &c.

~~No.~~ 89.

Ontvangen den 16 July 1835
van den Commandeur
van Bonaire
Gereg^d. Sub^t ~~lit~~ B
Folio 18. ~~Coe~~ ~~[illegible]~~ 8.

224

Ontvangen van het Bestuur alhier aan boord van mijne onderhebbende Bodem de Nederlandsche Goelet Gertruida, om dezelven bij mijne aankomst te Curaçao, aan het Hoog Bestuur aldaar overteleveren Twee Kalveren, mits mij voor de Vracht van ieder derzelve te betalen op Curaçao, de Som van Drie Gulden

Hier van drie eensluidende geteekend op Bonaire den 15 July 1835

Zegge 2 Kalveren

M. Levy

Recd 17 July 1835

225

N°. 28

Aruba den 1e. July 1835.

~~Ind~~ 423.

Deze is strekkende ter geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand Juny ll: permitten ter goudwinning zijn verleend.

Ik heb de eer te zijn

De Kommandr. van Aruba

J. F. 's Gravenhorst

Aan

Den Hoog Edl. Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao en Onderhoorige Eilanden

&c. &c. &c.

Junij 1835

[illegible]

… 2 Junij 1835

J. F. W. Hamilton

No. 90.
Ontvangen den 17 July 1835
van den Commandeur
van Aruba
Geregd. Sub L A
folio 5. boek No 8.

227

Lijst der afgegevene permitten ter Goudwinning gedurende de maand Junij 1835.

No.	Namen	No.	Namen
1	Anth. van der Biest	17	Casper Kock
2	Antoin Thomas	18	Felipe Caraqueño
3	Chimpie.	19	Juan Sito Martinez
4	Martes Henriquez	20	Estevan Gonzales
5	Jn. Mr. Van der Biest	21	Jose Martinez
6	Pieter Pay Claus	22	Juas Besente Berb
7	Thomas Ras	23	Simon Puerez
8	Jose Pay Claus	24	Christoffel van Eisen
9	Nicolaas Castro	25	George Capriles Sr.
10	Willm. Henriquez	26	George Capriles
11	Georg. Henriquez	27	Felis Capriles
12	Jacobus Croeze	28	Pierre Capriles
13	Joh. van Eman	29	Michel Solagnier
14	Pieter Lampe	30	Juan Leon
15	Fran. Gonzales	31	Louis. Evertsz
16	Johs. Martes		

Afgesloten op Aruba den 30 Junij 1835
De Kommand. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Recd 22 July 1835

228

Bonaire den 16e July 1835

Je No 427

No 110/62

Ik accuseer den ontvangst uwer HoogEd. Gestr. geachte dispositie dd. 6e dezer
no 389/35 en breng door middel dezer UwHoogEd: Gestr. ter kennis dat op gisteren
bykans te vier à vijf ure des namiddags Z: M: Brik Echo alhier voor de Rhede
is ten anker gekomen, en dat op heden morgen door den Heer Isaac Debrot, die
met eene Nominative Lijst der Landsslaven voorzien was (waarschijnlijk op-
last van den Kapt. Luitenant ter Zee van Vos) een achttal Slaven zijn uitge-
kozen, welken door mij blijkens inliggende Reçu zijn afgeleverd en vervolgens
getaxeerd volgens den hierbijgaanden Taxatie lijst.
Dan HoogEd. Gestr.! Vermits ik altijd zoo veel zulks in mijne vermogens lag,
mijne uiterste pogingen heb aangewend en nog aanwende, om het vertrouwen welken
mijnen Chef in mij gesteld hebben te eerbiedigen en mij dien steeds waardiger te
maken, zoo zoude ik vermenen tegen mij zelve te handelen, indien ik voor Uw
HoogEd. Gestr. een oogenblik verborg, hoe zeer het mij griefde den Heer Debrot met
deze kommissie belast te zien, te meer daar dien Heer de Slaven (welken tijdens
zijner beheer, Mannen zijnde nu reeds verouderd zijn en de anderen daarente-
gen welken ter dier tijd Jongens waren nu Mannen zijn) niet beter konde of te

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Cura-
çao Bonaire & Aruba &c. &c.
&c.

kan kennen dan ik die bereids vele Jaren na hem, hun heb bestierd. —

Echter blijf ik in dat gerust Vertrouwen Verkeeren dat Uw HoogEd: Gestr: overtuigd zal zijn (en het geen ik uw HoogEd: Gestr: durve te verzekeren) dat ik bij ontbod van eenige Slaven (gelyk zulks nog op gisteren plaats heeft gehad) ninmeer anders dan de beste en geschikste heb afgezonden. gelijk ik mede in het Vertrouwen blijft dat Uw HoogEd: Gestr: mijne genomene Vrijheid, Wel zal gelieven ten beste te duiden, en heb overigens de Eere met Hoogachting mij te noemen

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw HoogEd: Gestr: onderdanige Dienaar;
De Kommandeur der zes Eilands

Claas Schotborgh

~~No~~ 91.
Ontvangen den 22 Julij 1835
van den Commandeur
van Bonaire.
Geregd Sub ~~Lo~~ B
folio 13. boek No 3

230

Ingevolge Authorisatie van den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire en Aruba, Beken ik ondergeteekende uit de aanwezige Lands Slaven alhier, gekozen en van den WelEd. Heer Kommandeur dezes Eilands ontvangen te hebben de hiernatemeldene Slaven, om dezelven (bij mijne aankomst te Suriname met Z.M. Brik Echo) aan het Gouvernement Generaal aldaar, af te leveren, Zijnde de namen dier Slaven (als).

Rimon Anthonij.
Martis Cathalina Janga.
Fransisco Paula.
Philip van Hendrina Goelo.
Pedro Lizette.
Philip Albertus Janga.
Juan van Ryna
Lambertus Makaja.

Hiervan drie Eensluidende Geteekend op Bonaire den 16e Julij 1835

De Kapt. Luit. ter Zee.

[signature]

232

Taxatie lijst der natemeldene achttal Lands Slaven op Authorisatie van den Hoogedl. Gestr. Heer Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba, bij Hoogst deszelfs dispositie dd. 6 Julij dezes Jaars No. 389/35, aan den Kapt. Luitenant ter Zee van Zyn Majesteits Brik Echo, op heden afgeleverd. als,

Een Neger genl.	Rimon Anthonij	ƒ 400„00
Een Mulat	„ Phelipie van Hendrina Godoe	„ 400„00
Een dito	„ Martis van Kathalina Janga	„ 400„00
Een Neger	„ Fransisco Paula	„ 400„00
Een dito	„ Pedro Lizette	„ 400„00
Een dito	„ Philip Albertus Janga	„ 400„00
Een dito	„ Juan van Rijna	„ 400„00
Een dito	„ Lambertus Makaja	„ 400„00
	te Zamen ter waarde van	ƒ 3200„00

Aldus naar waarheid gevalueerd op Bonaire den 16e. Julij 1835

De kommandeur dezes Eilands.

Claas Schotborgh

Recd 22 July 1835 | 233

Bonaire den 18.^e Julij 1835

J. N.^o

N.º 111/63

Het geeft mij genoegen UwHoogEd.^e Gestr: te kunnen beregten dat het alhier goed geregend heeft en dat de Zegen nu waarschynlyk zal blij-ven aanhouden, Zoo dat ik thans zeer druk doende ben om de Lands-tuinen, ter beplanting in orde te doen brengen.

En daar ik door den WelEd.^e Heer Administrateur der Financien bij Missive dd 11.^e dezer onder anderen wordt uitgenoodigt tot het afzenden eener lading Kalk (tot welk einde dan ook een Kalkoven aangelegd wordt) en om hetzelve zoo spoedig mogelyk zal zyn door eene tweede la-ding te doen volgen; Zoo acht ik het mijnen pligt te zyn UwHoogEd.^e Gestr: eerbiedig te verzoeken het volgende in overweging te nemen, namelyk, dat men zoo tot het branden van Kalk; als tot het insche-pen van Zout in Amerikaansche vaartuigen (welkers tijd tot koopen en afhalen van dat Artikel, ookal op handen is) niet dan de sterkste Sla-ven en Slavinnen kan gebruiken en dat ingeval er dikwijls afleverin-gen van Kalk, en er inmiddels ook dat van Zout zal moeten geschie-den, als dan de werkzaamheden van den Landbouw werkelijk vertraagd zullen worden, dan ten zij men daartoe overga, om tot beide einden bij

Den HoogEd.^e Gestr: Heer Jonkheer
Mr I. J. Rammelman Elsevier
Gouverneur over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c.^a &c.^a &c.^a

leiden aantehuren. Weshalven het mij hoogst aangenaam zal
zijn Uw Hoog Ed. Gestr: mening desaangaande te mogen erlangen
of ik in beide gevallen als dan (tot voortzetting van den Landbouw)
zoude kunnen overgaan tot het aanhuren van Vrijeleiden.
Uw Hoog Ed. Gestr: rescriptie hierop inwachtende heb ik de Eere mij
met hoogachting te noemen. –

Hoog Ed. Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr: onderd. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

No. 92.
Ontvangen d. 22 Julij 1835
van den Commandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Litt. B
folio 18. boek No. 8.

Recd 22 July 1835

235

Ltr

Bonaire den 21e. Julij 1835

No. 116/64

Ik ben zoo vrij aan Hoog Ed. Gestr: in te sluiten Zegu van Chevallier Maduro voor Vijftien Hoornbeesten door hem voor rekening van J. H. Oberyse van dit Bestuur ingevolge Autorisatie van den Weled. Heer Administrateur der Financien dd. 11e. dezer No. 129/13, ontvangen. —

Ik heb de Eer met Verzekering van Hoogachting te Zijn. —

Hoog Ed. Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr: onderd: Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands,

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire
en Aruba &c. &c. &c.

~~No~~ 93

Ontvangen den 22 July 1835

van den Commandeur

van Bonaire

Geregd. Sub Lo. B

folio 18. boek ~~No~~ 8.

237

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands voor rekening van den Heer

Jan Hendrik Obergh te Curaçao, de natemeldene Hoornbeesten, als,

Twee Volwassene Bullen.

Vijf ditos . . . . . Koeyen.

Zes halfw: Bulletjes.

Twee ditos . . . Koetjes.

Hiervan drie Eensluidende geteekend op Bonaire den 21 July 1835

L: Madura

Recd 6 Aug 1835

238

Zie missive dd 8 Augustus 1835 aan het Bestuur te Bonaire

Bonaire den 4e Augustus 1835

No. 115/65

Ontvangen hebbende eene Missive van den Buitengewonen opzigter gedagteekend den 2e dezer, houdende het verzoek der Slaven, om in stede van grote, kleine Mais tot rantsoen te mogen bekomen, acht ik het mijnen pligt UwHoogEd. Gestr: afschrift daarvan in te sluiten. — En daar het mijne „de niet onbekend is dat kleine Mais, voor de zwaar werkenden voedzamer is dan wel grote, en dat de uitgestrekte Landerijen welken thans in gereed„heid ter bebouwing liggen, vereischen dat de slaven tot dien arbeid zeer sterk zullen moeten worden aangezet, en dat zij dan ook, door voedzame spijze, die krachten dienden te hebben om te kunnen arbeiden; Zoo zoude ik gaarne wenschen (alhoewel er nog voor bijkans 8 weken rantsoen in grote Mais in het Magazijn voor handen liggen) UwHoogEd. Gestr: mening omtrent het al dan niet toestaan in het verzoek der slaven te mogen bekomen.

Waarmede de Eer heb met verzekering van Hoogachting te zijn.

HoogEd. Gestr: Heer!

UwHoogEd. Gestr. onderd: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. I. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

No. 94.
Ontvangen d. 6 Augustus 1835
van den Commandeur
van Bonaire. –
Geregd. Sub. Lt. B
Folio 18. lett. No. 8.

240

Kopij

Bonaire den 2e. Augustus 1835

WelEd. Heer!

Vermits de Slaven die aan de Sjap zullen arbeiden, verzoeken, kleine Mais in de plaats van grote Mais, om dat de kleine Mais voedzamer is, voor hun rantsoen te mogen hebben, en het UWelEd. bekend is, dat de meeste planters op Curacao, om dezelfde reden, kleine mais maken te hebben, zelfs al moeten zij meer geld voor de kleine Mais dan voor de grote uitgeven; het zoude Jammer zyn WelEd. Heer dat wat aan Mensch[e]lyke macht staat, niet aangewend wierd, om de uitgestrekte gronden die in gereedheid gebragt is, naar behooren te beplanten en te bewerken; Daarom neem ik by dezen de vryheid UWelEd. te verzoeken, terwyl er kleine Mais in het Magazyn is, aan de Slaven die met de Sjap zullen arbeiden, kleine Mais voor hun rantsoen te doen uitgeven. –

Ik heb de Eere met de meeste achting te Zyn

Den Boulanger en Opziener
(was get.) J. Schotborgh Cz

Het adres luide
Den WelEd. Heer
Claas Schotborgh
Kommandeur van het
Eiland Bonaire

Voor kopy conform
De Kommandeur der voormd. Eilands
Claas Schotborgh

Recd 6 Aug 1835

242

voor informatie aangenomen.

Bonaire den 1e Augs. 1835

No. 116/66

Deze is dienende uw Hoogled. Gestr. ter kennis te brengen dat kapt. Thomas Sleman van de Amerikaansche Brik Black-hawk alhier aanzoek heeft gedaan om Zout, en doende is om des zelfs lading in te nemen. Zullende uw Hoogled. Gestr. na de aflevering dier lading worden bekend gemaakt met de hoeveelheid der Vaten door hem ingenomen.-

Ik heb de eere met hoogachting te zijn —

Hoogled. Gestr. Heer!

uw Wed. Gestr. Dienaar;
De Kommandeur dezer Eilands

Klaas Schotborgh

Den Hoogled. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 95.
Ontvangen den 6 Aug.s 1835
van den Commandeur
van Bonaire. +
Geregd. Sub Lt. B
folio 18. boek No. 8

Recd 18 Aug 1835

244

No. 29.

Aruba den 1e Aug.t 1835

No. 463

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand July die ze permitten ter Goudwinning zijn verleend.-

Ik heb de eer te zijn
De Kommand.r van Aruba
J. H. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao en Onderhoorige eilanden
HE HGe HG

245

No. 96.
Ontvangen d: 16. Aug: 1835
van den Commandeur
van Aruba
Geregd. Sub Lt A
folio 6. boek No. 8.-

Lijst der Afgegevene Permitten ter Goudwinning gedurende de maand July 1835.-

No.	Namen
1	Jantje Boekhoudt
2	Alonso de Cuba
3	Nicolaas Erasmus
4	Jacob van Loon
5	Gerard Evertsz
6	Johannes van Eman
7	Jacobus Croes
8	Juan Sito Martinez
9	Fran.co Caraguiento
10	Estevan Gonzales
11	Sefrijn Anthonij
12	Antoin de Cuba
13	Casper Kock
14	Lermit Daves
15	Hend.k Kock
16	Frankie Kelly
17	Juan Reyes.-

Afgegeven op Aruba den 31e July 1835
De Kommand.r van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

247

N°. 40/5

Aruba den 7 Aug. 1835

Zie antwoord in dato 31 Aug. 1835.

Onder geleide dezes heb ik de eer UWelEd. ter afkondiging in te zenden een extract uit het aanteekenings-boek der Huwelijken, op dit eiland.-

De Kommand. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den WelEdele Heer
Koloniale Secretaris
te Curaçao

~~No~~ 97.
Ontvangen den 16 Aug. 1835
van den Commandeur van
Aruba. —
Geregd. Lett. A.
folio 6. boek ~~no~~ 8.

249

Op den 23e voor de eerste maal en
op den 30e voor de tweede en laatste
maal afgekondigd.
Curacao den 31 Aug. 1835
De Kamerbewaarder van den Kol: Raad
J. Kooiman

Extract uit het
aanteekenings-boek
der Huwelijken op het
eiland Aruba

Ondertrouw gedaan maken ten
overstaan van Clara Margaritha
Koolman, echtgenote van François
Galan aan den kant van den Bruide-
gom, en van Cornelis Dirksz aan de
kant van de bruid. –

Namelijk:

Benonier Galan, Meerderjarig Jongman
en
Anna Catharina Dirksz. –
Minderjarige Jonge dochter
beide geboren op dit eiland

Alles met bewilliging der Contrahenten.

Aldus gedaan op Aruba den 7 Au-
gustus 1835 (onderstond) (Me Presente)
De Kommandt. van Aruba (: was get.)
J. F. W. Gravenhorst. – (lagerstond) In
kennisse van mij (w.g.) Corns. Raven
Kolon. Schr. —

Voor Extract Konform
Corns. Raven
Kolon. Schr.

Op heden 2? van de zelfde maand [illegible] [illegible] afgekondigd. [illegible] den 31 Aug. 1835 [illegible] van het Hof [illegible]

[signature] F. Thomas(?)

Extract uit het
ondertrouwings-boek
der Hervormden op het
eiland Aruba

Ondertrouw gedaan voor den
Overstaan van [illegible] Margari[illegible]
[illegible] [illegible] van [illegible]
Galan aan de kant van den Bruide-
gom en van Cornelis Dirks aan de
kant van de bruid

Namelijk

Benonie Galfen, Meerderjarig [illegible]

en

Anna Catharina Dirks
Minderjarige jonge dochter
beide geboren op dit eiland
alles met bewilliging der [illegible]

Actum gedaan op Aruba den 5 Au-
gustus 1835 ondertekend [illegible]
De Kommandant van Aruba (Was get.)
J. W. Gravenhorst, [illegible]
kennisse van mij [illegible] [illegible]
[illegible] Secr. —

Voor Extract conform

[signature] [illegible]
[illegible] Secr.

Recd 21 Aug. 1835

251

Bonaire den 5 Augustus 1835

J. N° 475

N° 118/67

Door middel dezes doe ik Uw Hoogl. Gestr. kennis dragen dat ik aan
Kapt.n Thomas Noman van de Amerikaansche Brik Blackhawk heb ver-
„kocht en geleverd een Duizend acht honderd en Vijftig vaten Zout uit de ou-
„de Pan, en dat het bedrag daarvan ontvangen is in 8 Goude Dubloenen en
de rest in Bankbiljetten en gekapt Zilvergeld, wordende blijkens inliggen
„de reçu van de Heer J. Ph. Evertsz afgezonden de 8 Goude Dubloenen, ter-
wijl de Bankbiljetten en het gekapt Zilvergeld onder mij heb gehouden. –
Eerbiedig verzoek ik dat Uw Hoogl. Gestr. de goedheid hebbe den Heer Ad-
ministrateur der Finançien te autoriseeren om mij het Bedrag dier acht Dublo-
„nen, in Bankbiljetten ten spoedigste te doen toekomen, ten einde mij in
staat te stellen om met het vol bedrag dier Verkoop en met het alhier in
kas hebbende de Zoutketenen, voor hun arbeidsloon tot het Vergaderen van
Zout reeds sedert 28e April IJ. ter Som van ƒ 2720. 47/2 voor dewelke lastig
gevallen worde te kunnen afbetalen. –

Den Hoogl. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c.a &c.a &c.a

252

In het vertrouwen dat zulks UwHoogEdl. Gestr: genoegen moge wegdragen heb ik de Eere met hoogachting mij te noemen.–

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw HoogEdl: Gestr: onderd: Dienaar;
De kommandeur der zes Eilands

Claas Schotborgh

No. 98.

Ontvangen de 24 Augustus 1835
van den Kommandeur
van Bonaire.
Geregd. Lat. B.
Folio 18. bock No. 8.

253

Ontvangen van den WelEd. Heer Kommandeur dezes Eilands om hetzelve bij mijn aankomst te Curaçao, aan het Hoog Bestuur al, daar af te leveren; Acht Gouden Dubloenen; gelijkstaande aan drie Honderd en Twintig Gulden n. Ct. — Hiervan drie Eensluidende geteekend op Bonaire den 18e. Augustus 1835

Zegge 8 Gouden Dubloenen

Joh. J. Ernst

Rec 21 Aug 1835

254

Aangenomen
voor informatie

Bonaire den 13e. Augustus 1835

No. 122/68 Deze dient, te erkennen den ontvangst uwer HoogEd. Gestr. Dispositien dd. 22 Julij Jl. No. 425-/37 en 428-/38 en tevens uwe HoogEd. Gestr. ingesloten Recu van Schipper Eduard Beshop voor een Lading Kalk in zijn onderhebbende Bodem de Nederlandsche Goelet Abona, voor rekening van het Hoog Bestuur a Costij geschêept. —
Ik heb de eere met verzekering van Hoogachting mij te onderschrijven. —

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 19

3

255

No. 99.
Ontvangen d. 26 Augustus 1835
vanden Commandeur van
Aruba. —
Geregd. Sub Lo. B.
Folio 18. boek No. 8.

256

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands aan boord van mijne onder„
„hebbende Bodem de Nederlandsche Golet Abona, om het zelve bij mijn aan„
„komst te Curaçao, aan het Hoog Bestuur aldaar af te leveren Een Lading
Kalk. — Hiervan drie Eensluidende geteekend op Bonaire den 18e Au„
„gustus 1835

Zegge Een lading Kalk

Dewaart Beschop

Recd 21 Aug. 1835

257

Bonaire den 18 Augustus 1835

Zie missive in dato 21 Augustus 1835 aan den Administrateur der Finantien alhier

No. 123/69

Ik ben zoo vrij uw Hoog Edl. Gestr. in te sluiten aanvraag in Duplo voor Een Tros ordinaire Paarden Touwen ten behoeve van den dienst zoo tot het vangen als Temmen van Wilde Hoornbeesten. –

En heb overigens de Eere met Hoogachting te Zijn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Edl. Gestr: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Edl. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. I. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

No. 100.
Ontvangen d: 21 Aug.s 1835
van den Commandeur van
Aruba. —
Geregd. sub Lr. B.
folio 18 boek No. 8.

259.

Aanvraag in duplo voor benodigde ten behoeve van den dienst op het onderhorig Eiland Bonaire
Een Tros ordinaire Paarden Touwen dienende zoo tot het vangen als Tem„
„men van Wilde Hoornbeesten. —

Gedaan op Bonaire den 18e Augustus 1835. —

De Kommandeur dezes Eilands. —

Claas Schotborgh

Aanvraag in duplo, voor benoodigde, ten behoeve van den dienst op het onderhörig Eiland Bonaire

Een Tresordinaire Paarden Touwen dienende Zoo tot het vangen als Temmen van Wilde Hoornbeesten.

Gedaan op Bonaire den 18e Augustus 1835

De Kommandeur dezes Eilands.

Claas Schotborgh

Recd 21 Aug 1835

261

Bonaire den 18e. Augustus 1835

J No 474

No. 124/70

Den Tweeden opzigter alhier, mij en handen gesteld hebbende een Rekwest benevens eene Staat van dienst en 8 Stuks bijlagen in originali; met verzoek Uw Hoog Ed. Gestr. denzelven te doen toekomen, ben ik zoo vrij dezelven Uw Hoog Ed. Gestr. hier inte Sluiten.

Ik heb overigens de Eere met hoogachting te Zyn —

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 101.
Ontvangen de 28 Augustus 1835
van den Commandeur
van Bonaire.
Geregd Chr. L.B.
folio 18. Last 1835.

Recd 1 Sept 1835

263

Bonaire den 27e Augustus 1835

No. 126/71

De weinige Scheepsgelegenheden naar dit Eiland, reeds sedert eenen geruimen tijd, noodzaken mij Uw HoogEd. Gestr. intesluiten aanvraag in duplo voor benoodigde Lampolie ten behoeve van den dienst alhier. —

Ik heb de eere met Hoogachting te zijn. :

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. onderd. Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands
Isaac Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Cura-
cao, Bonaire & Aruba &c. &c.
&c. —

264

No. 102.

Ontvangen den 11 September 1835
van den Commandeur
des Eilands Bonaire
Geregd. Sub Lr. B.
Folio 18. Boek No. 8.

Aanvraag in duplo voor benoodigdheden ten behoe
„ve van den dienst op dit onderhorig Eiland Bonaire

100 Pinten Lampolie ten behoeve zoo van de Macht
als anderzins

Gedaan op Bonaire den 27. Augustus 1835

De kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Reed 1 Sept 1835

266

Bonaire den 27e Augustus 1835

No. 127/72

Van den Chirurgijn alhier, in duplo ontvangen hebbende eene lijst, ter herhaling der door hem sedert de Maand January d. j. gedane aan„vrage voor benoodigde Artikelen ten behoeve van den dienst in het Hos„pitaal; dewelken als nog niet ontvangen zijn: met verzoek om dezelve Uw Hoog Edle. Gestr. te doen toekomen, ben ik zoo vrij Uw Hoog Edle. Gestr. dan hierinteSluiten.

Hebbende voorts de Eere met Hoogachting te Zijn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. Onderd. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands,

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier, Ge„
Zaghebber over de Kolonie Curacao, Bo„
naire & Aruba &c. &c. &c.

No. 103.
Ontvangen d: 1. September 1835
van den Commandeur van
Bonaire.
Geregd. Jab Lr. B.
Folio 18 Boek No. 8.

Recd 1 Sept 1835

268

Bonaire den 27e. Augustus 1835

No. 514

No. 128/73

Deze is dienende Uwe HoogEd: Gestr: kennis te geven dat op den 6e. dezer Jl. den Battery Wachter Frans Thode overleden is en dat ik mij thans ontbloot vinde van Battery Wachters.

Ik heb overigens de Eere met hoogachting te Zijn.

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uwe HoogEd: Gestr: onderd: Dienaar;
De Commandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire, en Aruba &c. &c. &c.

269

No. 104.
Ontvangen den 4 September 1835
van den Commandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Lo.
Folio 18. boek ~~10~~8.

Recd 4 Sep 1835

270

No. 30.

Aruba den 1e September 1835

J. No. 495.

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand Augustus dezes jaars permitten ter goudwinning zijn verleend.

Ik heb de eer te zijn

De Kommand. van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Ed. Gestr. Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

Lijst der Afgevaarene [illegible] gedurende [illegible] maand Augustus 1835

No.	Namen	No.	Namen
[illegible]	[illegible]	23	James Leed
[illegible]	[illegible]	24	Isaac Daly
[illegible]	[illegible]	25	Jan Westerm
[illegible]	[illegible]	26	Jean Compagnon
[illegible]	[illegible]	27	Francisco Martinez
[illegible]	[illegible]	28	Solomon Anthony
[illegible]	[illegible]	29	Stevan Gonzales
[illegible]	[illegible]	30	Lucas [illegible]
[illegible]	[illegible]	31	Christoffel Dirksz
[illegible]	[illegible]	32	Jan Martens
[illegible]	[illegible]	33	Andreas Wolf
[illegible]	[illegible]	34	[illegible]
13	[illegible]	35	Dirk Jansen
14	Frederik Matthews	36	Michiel Gerona
15	Abraham Evans	37	Benito Castano
16	Jacob Evans	38	Rafa Ruis
17	Jacob van Sera	39	Jn. Gerona
18	Johs. van Dam	40	[illegible] Gerona Jun.
19	Agustino Govaze	41	Johs. Martes
20	[illegible] Strazza	42	Jose Henriquez
21	[illegible] Strazza	43	Jos. Pepe
22	Michiel Strazza	44	Juan Felipe

Afgeschreven Aruba den 31e Augustus 1835

De Kommandant van Aruba

J. H. M. [illegible]

~~No~~ 105.
Ontvangen den 7 Sept.r 1835
van den Kommandeur
van Aruba. —
Geregd. Sub Lo. A.
folio 6. boek No 8.

272

Lijst der Afgegevene Permitten ter Goud-
winning gedurende de maand Augustus 1835

No.	Namen	No.	Namen
1	Michel Solagnier	23	Juan Leon
2	Juan Leon	24	Jacob Dirksz
3	Paulus Werleman	25	Jan Winterdal
4	Marten Ruiz	26	Fran.co Caragueño
5	Andr.s Henriquesz	27	Juanteto Martinez
6	José Quevedo	28	Seferijn Anthonij
7	Pedro Macho	29	Estevan Gonzales
8	George Capriles	30	Lucas van Schoonewolff
9	George Capriles Jr	31	Christoffel Dirksz
10	Felis Capriles	32	Jan Werleman
11	Pierre Capriles	33	Adriaan Werleman
12	Lourd. Evertsz	34	Steph.n Maartes
13	Gerard Evertsz	35	Dirk Jansen
14	Pancho Matteeum	36	Michiel Geerman
15	Nicolaas Erasmus	37	Benino Cattama
16	Ant.o Erasmus	38	Rasje Ras
17	Jacob van Loon	39	Wm. Geerman
18	Joh.s van Eman	40	Isaak Geerman Junr. 2o
19	Jacobus Croeze	41	Joh.s Maartes
20	Amable Solagnier	42	Joh.s Hansz Raven
21	Rieman van Solagnier	43	Joh.s Poppe
22	Michel Solagnier	44	Juan Poppe

Afgesloten Aruba den 31e Augustus 1835
De Kommand.t van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Recd 7 Sept 1835

273

No. 31

Aruba den 1e September 1835

Onder geleide dezes heb ik de eer Uw Hoog Ed. Gestrenge intezenden de navolgende stukken te weten:

1e Journaal mijner Ambts-Verrigtingen met de bijlagen.-

2e Staat der Magazijn.-

3e Staat der fortres & batterijen.

4e Rekening & Verantwoording der Geldelijke Administratie van den Ontvanger met de bijlagen.-

5e Afzonderlijke lijsten van aangekomene & Vertrokkene Vaartuigen & passagiers.-

6e Rekening & Verantwoording der Administratie van de Armen Kas.-

7e Rekening & Verantwoording der Administratie van de Contributie Kas.-

Ik heb de eer te zijn

De Kommand. van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Aan

Den Hoog Ed. Gestr. Heer

Gezaghebber over de Kolonie

Curaçao & Onderhoorige Eilanden

&c &c &c

274

No. 31

Aruba den 1 September 1838

Ondergeteekende zegt hebbende ik de eer [illegible] de hiernevens aangegevene en navolgende [illegible]

1e Journaal van [illegible] Ambts Verrigtingen van den [illegible]

2e Staat der Magazijnen

3e Staat der [illegible] Vaartuigen

4e Rekening Verantwoording der gedebiteerde Nummer [illegible] der Ontvangsten met de bijlagen

5e Differentiele Lijsten van Ontvangen [illegible] Verbruikte [illegible]

6e Rekening Verantwoording der Administratie van de Armen Kas

7e Rekening Verantwoording der Administratie van de Contributie Kas

Ik heb de eer te zijn

De Kommandeur van Aruba

[illegible]

Aan

Den Heer [illegible]

[illegible]

[illegible] Onderhorige Eilanden

No. 106.
Ontvangen d. 7 Sept. 1835
van den Commandeur van
Aruba —
Geregd. Sub Lo. A.
folio 6. boek No. 8.

Recd 16 Sept 1835

275

Bonaire den 10e Septr. 1835

No. 513

No. 189/74

Deze geleid het berigt op het Rekwest der Ingezetenen Wm. Wouters en Felix Martines aan Uw HoogEd. Gestr. ingediend en mij door Uw HoogEd. Gestr. tot dien einde toegezonden

Met de Verzekering van Hoogachting heb ik de Eer te Zyn

HoogEd. Gestr. Heer!

Uwer HoogEd. Gestr: onderd: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier Gf
Zaghebber over de Kolonie Curaçao, Bo-
naire & Aruba &Ca.

276

No. 107.
Ontvangen d. 16 September 183[illegible]
van den Commandeur van
Bonaire
Gereg.d Sub L. B.
Folio Yboek No. 8

297 26

Aan den Hoogld. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier Gezag
hebber over de Kolonie Curaçao Bonaire
en Aruba &c. &c. &c.

Hoogld. Gestr. Heer!

Ter voldoening aan Uw Hoogld. Gestr. dispositie dd. 7e dezer No. 20, gevolgd op het Rekwest door de Ingezetenen Willem Wouters en Felix Martines aan Uw Hoogld. Gestr. ingediend en mij ter fine van berigt en belang toegezonden, neem ik Eerbiedig de Vryheid, na voor af Zoo kort als doenlijk zal Zijn, Uw Hoogld. Gestr. met den waren toedragt der Zake betreffende de beide Rekwestranten bekend= gemaakt te hebben, alsdan Uw Hoogld. Gestr. bekend te maken met de redenen welken aanleidingen hebben gegeven tot het doen der onderscheidene Waarschouwingen dd 14e December 1833 en den 23e Febuarij Ep van welken Uw Hoogld. Gestr. onder Lit. A en B autentieke afschriften hierbij worden toegezonden.

Het Was dan Hoogld. Gestr. Heer! in den namiddag van den Tweede dezer, dat, bij aankomst van de Nederlandsche Golet Eens gezindheid, ik op Batterij Staande, orders gaf om met 's Lands Klei ne Boot naar Gouvernements Brieven aan boord van gem. Golet te gaan Vernemen en daar ik van geen genoegzaam Volk by de hand had, heb ik den Jagtmeester (ambtenaar Zynde) die Zich Juist present bevond en mij Zynen dienst aanbood, benevens een myner Slaven en eene Jonge die mij bediende als Roeijers gebe zigd. — Dat daarop alvorens nog Gouvernements Boot daartoe in gereedheid was, ik eene Boot waarin Twee Mannen was en een Kano mede door Twee mannen bestuurd wordende naar Boord van gem. Golet zag roeijen, waarop ik mij van de Bat terij naar het kantoor begaf ten einde mijn Klerk te roepen

om Zoo wel de Boot als Kano te komen Zien en kennen. -
Bij het terugkomen op de Battery, Zag ik even als mijn Klerk
dat, Zoo wel de Boot als de Kano, te gelijk met 's Lands Boot
aan boord van gem: Vaartuig kwamen. Weshalven het Eerste
gedeelte van des Rekwestrantens betoog bezijden de Waarheid
is, en daar des Rekwestrants Woning wel drie malen verder
van gem: Golet lag dan de plaats van waar Gouvernements Boot
was afgevaren en zij toch te gelijk aan boord kwamen, bewijst
mede dat hun voornemens geweest zijn, om werkelijk tegen de
vorengemelde waarschouwingen te handelen. Voorts dat door
Rekwestranten worden aangehaald, dat den Persoon van Henrij
Suares Zich aan boord van dat Vaartuig had begeven, moet ik Uw
HoogEd. betuigen dat gem: Persoon, als onder Adjudant bij het
korps Schutterij alhier, reeds sedert het Jaar 1833 stellige order
van mij had bekomen om Zoo bij dag als des Nachts, Zich aan
boord van alhier aankomende Vaartuigen te begeven, om ingeval
er eenige personen, welken alhier niet geadmitteerd konden worden,
hun aan boord mogten bevinden, als dan den Schipper te Interdi-
ceeren, dezulken niet aan wal te laten komen. En ingeval er eeni-
ge andere Personen naar boord mede gevaren zijn, is Zulks buiten
mijn Weten en Waarschijnlijk dan gebeurd in dat oogenblik toen
ik mijn Klerk uit het Kantoor ter kenning van de Boot en
kano was gaan roepen. -

Dat daarop ik 's Lands Boot terug heb doen roepen en den Eersten
opZigter, dien ik inmiddels had doen rekwireeren, heb gelast
om met gem: Lands Boot (die op mijne last aan wal was ge-
komen, en op verzoek van Schipper van Grieken een Zond touw
ter verzekering van gem Golet had medegebragt) aan boord van
gemelde Vaartuig Zich te begeven, en de aldaar Zijnde Boot
en Kano aan te halen en brengen. -

Dat Zelfs voor dat den Eerste opZigter Zich van wal had bege-
,,de vorengem: Kano van boord wegroeide, en door den gem: opZig-
ter aan wal geroepen werd. — Dat gem: kano aangekomen
Zijnde ik dien bevonden te Zijn, dat van den tweede Rekwestrant
door hem en eenen Slaaf van den ouden Heer Debrot bestuurd
wordende. -

Dat ik hem tweede Rekwestrant afvragende of hij Zoo wille-
keuriglijk tegen de onderscheidene waarschouwingen mogt han-
,,delen en hem dientengevolge (na alvorens de Kano op wal te heb-
,,ben doen halen) in eene Boete van Vijfen Twintig Gulden beslaa-
,,de, van hem impertinente tot antwoord bekwam; ,,Mijn Heer, gij
,,kunt de kano doen verkoopen en mij de waarde daarvan betalen."

Dat inmiddels dit plaats had den 1e opZigter met de aangehaal-
,,de Boot van boord gem: Golet aan wal kwam, welke Boot ik be-
vond te Zijn dat aan den Eersten Rekwestrant behoorende, waar-
in Zich Zijn Rekwestrants Zoon Daniel Wouters en eenen Nicolaas
Marchena Zich bevonden. Dat op mijne vraag aan gem: Daniel
Wouters of hij Zich niet heeft kunnen ontzien om ten mijnen aanzien
Zoo moedwilliglijk tegen de verordeningen Zich te stellen, ik van hem
ten antwoord bekwam, dat hij niet wist dat het belet was, en dat hij
al Zoo wel als eenen ander aan boord kon gaan. — Hierop Hoog
Ed: Gestr: liet ik mede dien Boot op wal halen en besloeg hem in
de Boete van Vijf en twintig Gulden Zonder meer. — Den vol-
,,genden dag vervoegde Zich den Eerste Rekwestrant bij mij, en in
stede van eene Excus over het verkeerd gedrag Zijns Zoons te ma-
,,ken kwam hij mij Zijn Boot afvragen en gaf mij op de Wei-
,,gering die ik deed, van hem dien af te geven, te kennen, dat
Zoo een andere Boot (Gouvernements Boot bedoelende) met
Henrij Suares, den Jagtmeester en mijn Slaaf aan boord had
kunnen gaan hij ook het regt had Zulks te kunnen doen, en
ging Zoo weg. -

Waarna bij eerste Rekwestrant Zich weder op den 4e. dezer bij mij vervoegd heeft en mij weder om Zijne Boot vragende, mij op de weigering die ik deed om hem hetzelve af te geven, alvorens die Boete Zoude Zijn betaald, impertinent te kennen gaf Ik Zal het alhier niet betalen, moet ik Zulks doen, dan ga ik na Curaçao en Zal het daar, maar niet aan U doen,

Zie daar Hoogedl. Gestr: Heer! de ware toedragt der Za„ke betreffende de Rekwestranten. Ik twijffel geenzins of Uw Hoogedl. Gestr: Zal, dien met de aanklagt vergelijkende en daarbij nog overwegende dat geene der Rekwestranten Kooplieden maar wel Visschers Zijn, Zoo als Zij bij het 6e. afde„ling hunner Rekweste bekennen, en derhalven ook geen het min„ste Intrest in of bij dat Vaartuig konde hebben of hadden, het geen hun had kunnen aanzetten om Zoo willekeuriglijk tegen de be„staande Verordeningen te handelen. Welligt ontwaren hoe vele lieden hun met onwaarheden en uitvlechten weten te behelpen om daardoor even als de Wilde Nation te handelen en alle orde te minachten en als het ware met de voeten te treden en daaren boven nog te durven allegeeren, gelijk de Rekwestranten bij hun Rekwest Zijn doende „dat Zij in de waarachtige overtuiging ver„keerden van tegen geen der door de geeerbiedigde magten ingevoerde „de Wetten te hebben gezondigd, en dat Zij Eerbiediglijk alle aan„zoeken hadden geposeerd tot het terug bekomen hunner Boote„ en dan nog per Slotte Zoo prematuur te Zijn met te verzoeken dat Zij in het vervolg van dergelijke onaangenaamheden in hunne vreedzame Woningen verschoond moge worden, even of er aan hun of aan de Ingezetenen, van den kant van het Bestuur, onaangenaamheden in hunne vreedzame Woningen wierden aangedaan of dat Zij dien te vrezen hadden.—

Dit afgehandeld hebbende Zal ik overgaan om Uw Hoogedl. Gestr: kortelijk op te geven de redenen, welken aanleiding gegeven hebben tot het doen der gem. Waarschouwingen van 14 December 1833 en dat van 13 Februarij ij:

Tot het doen der eerstgemelde wierd ik opmerkzaam gemaakt, doordien er verscheidene malen, aankomende Amerikaansche vaartuigen (opschoon Zij veeltijds Zelfs tusschen dit en het Eiland klein Bonaire hadden bijgelegt) dadelijk van koers verander„den, Zoo dra er Boten of kanos (volgens hun gewoonten alhier, om Zoodanige vaartuigen, Zelfs nog diep in Zee Zijnde, aan te doen) aan boord waren gevaren, en dit bragt mij in de bedenking dat het wel mogelijk konde Zijn dat door eenige lieden, het Zij cor„respondenten of commissionairen of anderzins, met het bekend„maken der prijs van het Zout te Curaçao, de Kapt.ns van dusdani„ge vaartuigen verhinderd wierden, voor dat Artikel alhier aan„zoek te doen, om Zoo in nadeel van het Gouvernement hun voor„deel te behartigen; Zoo dat ik besloot om Zonder onderscheid van vlaggen Zulke handelwijze te verbieden en dien behoorlijk te doen afkondigen en aanplakken.—

Dan eenigen tijd daarna ontwaard hebbende dat men Zich weinig aan gem. Waarschouwing scheen te bekreunen of dat dit mogelijk reeds in vergetenheid was geplaatst, en te gelijk in overweging nemende dat het welligt mogelijk konde Zijn dat door eenige lieden alhier, het Zij als Zaakgelastigden, be„langhebbenden of hoe men Ze ook anders Zoude willen beschou„wen, met Zich aan boord van alhier aankomende vreemde vaartuigen te begeven voor dat de Schippers hun bij het Be„stuur vervoegd had, speculatien wierden gemaakt met de spe„cien welken Zij tot aankoop van Lands producten hadden mede„gebragt, met geen andere oogmerk dan om hun voordeel te behartigen en de bedoeling van het Gouvernement tegen te werken, besloot ik tot het doen circuleren Publiceeren en aanplak

ken

der laatste. Dit Hoogl.Ed. Gestr: en geene andere redenen hebben mij
bewogen om in het huishoudelijk bestuur van dit Eiland Zooda,
nige Verordeningen daar te Stellen. Ik durve mij Vleijen
dat Uw Hoogl.Ed. Gestr: deze Zaak in overweging nemende
mij wel zal gelieven toe te stemmen dat de beide Rekwestran
„ten Voorbedachtelijk, uit eene Verbeelding van maar te kunnen
doen wat Zij wilden Zonder Zich van eenige Verordeningen te be
„kreunen hebben gehandeld/ dewijl als reeds gezegd is 1°. de af-
stand der plaats van waar Zij met hun Boot en Kano kwamen, wel
drie malen verder van het aangekomen Vaartuig gelegen was, dan
wel dat, van waar Gouvernements Boot naar boord moest varen
2°. Dat Zij reeds nabij dat Vaartuig waren toen Gouvernements
Boot maar eerst van wal voer. 3°. Dat Zij te gelijk met Gouverne-
„ments Boot aan Boord zijn gekomen, en waarbij laatstelijk
nog komt, het ongepast gedrag alhier der beide Rekwestranten, en
de door hun ~~alhier~~ gebezigde uitdrukkingen) en dienten gevolge
Zodanige dispositien Zal gelieven te nemen als strekken kan
tot het ophouden der Reputatie van het bestuur en ter beteugeling
van Soortgelijke willekeurige handelwijzen in het toekomende. aan-
gezien ik / na alvorens Uw Hoogl.Ed. Gestr: eerbiedigst om Verscho-
„ning wegens deze uitdrukking te hebben verzocht) Uw Hoogl.Ed.
durve te verzekeren dat buiten redres in dit onderhavig geval,
er als dan in het Vervolg weinig naar Verordeningen Zal worden
gevraagd, dewijl voor het grootste deel, de bewoners van dit Ei-
„land eigenzinnige menschen, die maar alleen naar hun eigen
Zin of goeddunken of gewoonten alles willen doen of ge-
daan hebben, Zijn. —

Vertrouwende hiermede voldaan te hebben, heb ik
de Eere met alle onderdanigheid en Hoog-

achting mij te noemen.

Hoogl.Ed. Gestr. Heer!

Bonaire den 10°. September 1835

Uw Hoogl.Ed. Gestr. D.W. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Waarschouwing

Ondervonden hebbende dat er vele lieden Zijn welken niet tegenstaande het bereids herhaalde malen verboden is, echter niet ontzien om, niet alleen bij maar Zelfs voor het ten anker komen eener Vaartuig Zoo bij dag als des Nachts, Zich met hunne Boten of Kanoos aan boord derzelve te begeven. En daar Zulks strijdig is tegen de goede orde en de bedoelingen van dit Bestuur. Zoo is het, dat van heden af, wederen een en ieder hier te Lande, Zonder onderscheid van Personen hierbij Serieuselijk wordt aangelegd en geinterdiceerd om Zich te onthouden van voortaan het Zij bij dag of des Nachts, vóór of bij het ten anker komen eener Vaartuig, met Boten of Kanoos aan Boord van Zoodanig aankomend of geankerde Vaartuig of Vaartuigen te begeven voor dat de Schipper of Kaptn. van dusdanig Vaartuig Zich binnen het fort bij het Bestuur alhier, Zal hebben vervoegd, op pœne dat niet alleen de Boten of Kanoos aangehaald en ten profijte van den Lande Zal of Zullen worden verkocht, maar Zelfs bovendien (mede ten profijte van den Lande) nog te verbeuren eene Boete van Vijfentwintig Gulden, voor elk Persoon welk tegen deze Interdictie Zal komen te handelen. —

En opdat niemand hiervan onwetenheid moge komen voor te wenden, Zal deze op de alhier gewone wijze aan een en ieder worden bekend gemaakt. — (Onderstond) Bonaire den 14e. December 1833 (was geteekend) Claas Schotborgh Kommandeur.

Voor kopij conform
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Waarschouwing

Kopij

Alzoo het bij ondervinding is komen te blyken dat niettegenstaande het bereids herhaalde malen, en laatstelijk nog op den 14e. December 1833 Serieuselijk verboden is, echter eenige lieden Zich niet ontzien om vóór of bij het ten Anker komen, Zoo van Amerikaansche als andere Vaartuigen, Zich met Boten of Kanoos aan boord derzelven te begeven, Zelfs vóór dat den Schipper of Kaptn. van dusdanige Vaartuigen hem bij het bestuur alhier heeft of hebben Vervoegd;

En daar Zulke handelwijze Strijdig is tegen de Wetten goede orde en de Zekere bedoelingen van het Gouvernement en het Bestuur alhier, — Zoo is het dat in renovatie van bovengemelde Waarschouwing, een en ieder Zonder onderscheid van Personen hier te lande hierbij weder Serieuselijk wordt aangezegd en geïnterdiceerd, Zich voortaan te onthouden van Zoo bij dag als des Nachts met Boten of Kanoos aan boord van Zoodanige aankomende of aangekomen Vaartuig te begeven vóór dat den Schipper of Kaptein van dusdanig Vaartuig Zich bij het Bestuur Zal hebben Vervoegd op pœne dat niet alleen Zoodanige Boten of Kanoos Zullen Worden aangehaald en ten profijte van den Lande Verkocht, maar bovendien nog te verbeuren eene Boete (mede ten profijte van den Lande) van ƒ25.00 voor elk Persoon welk tegen deze Interdictie Zullen ondernemen en komen te handelen. —

En op dat niemand hiervan onwetenheid moge Voorwenden Zal deze op de alhier gewone Wijze aan een en ieder Worden bekend gemaakt. — (Onderstond) Bonaire den 23 Februarij 1835 / Was geteekend, Claas Schotborgh Kommandeur

Voor Kopij Conform
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Recd 16 Sept 1835

283

Bonaire den 16e September 1835

voor informatie

N°. 190/75

Door middel dezer breng ik Uw Hoogl^d. Gestr: ter kennis dat op heden uit de Nederlandsche Golet Gertruida gevoerd door Schipper Matthias Levij in ontvang is genomen Een duizend en Tien Schepels Mais door de Weled^e. Heren Leveranciers à Costij aan dit bestuur opgezonden, voor welken bewijs van ontvangst aan de belanghebbenden heb afgezonden. —

Ik heb overigens de eere met hoogachting te zijn

Hoogl^d. Gestr. Heer!

Uwer Hoogl^d. Gestr. Geh: Dienaar,

De Kommandeur dezer Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogl^d. Gestr. Heer Jonkheer
M^r. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &&^a. &&^a. &&^a.

284

No. 108.

Ontvangen d: 16 Septb. 1835
van den Kommandeur van
Bonaire

Geregd. sub Lra. B.
folio 19 boek No. 8

Read 16 Sept 1835

285

Ter missive aan den Administrateur
~~d.d.~~ 22 September
1835.

Bonaire den 16en September 1835

No. 192/76

Den Lands Chirurgijn alhier mij ter handen gesteld hebbende eene herhaling der aanvraag in duplo door hem bereids gedaan voordwaren benoodigde Artikelen ten behoeve van het Hospitaal, met verzoek dien uwe HoogEd. Gestr. te doen toekomen, ben ik zoo vrij dezelven UW HoogEd. Gestr. hier in te sluiten. Terwijl ik inmiddels met alle Hoogachting verblijve. —

HoogEd. Gestr: Heer!

Uw HoogEd. Gestr. ond. Dienaar

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Cura
cao Bonaire & Aruba &c. &c.
&c.

~~No~~ 109.

Ontvangen 16 September 1835
van den Commandeur van
Bonaire
Geregd. Sub Lo B.
folio 1 ~~No~~ boek 8

Herhaling der sedert de maand January ll aangevraagde onmisbare en benoodigde Artikelen ten behoeve van den dienst in 's Lands Hospitaal te Bonaire, en welke Artikelen nog niet ontvangen zijn, als:—

Tien ponden Linnen voor windsels
Twaalf dito dito dito kompressen
Vijftig kannen kleine Maismeel
Tien ponden Arrowroot
Twaalf stopfleschen
Zeven noten doosjes
Drie stukken lint
Een vel zeemleder
Twee stukken kurk
Een pak naaigaren
Een pennemes
Een lancet
Een injectiespuitje
Twee scharen
Een klisteerspuit
Twee blikkenpotten
Een dubbelde breukband
Een blikken staande lamp
Een pakje naalden en spelden
Zes potloden.

Gezien
De Kommandeur dezer Eilands
Claas Schotborgh

Bonaire den 16 September 1835.
J. M. Prince
L. Chir:

Recd 21 Sept 1835

288

No. 521

Bonaire den 19e September 1835

No. 193/77

Nademaal verscheidene Vreemdelingen (zynde Vluchtelingen van de Spaansche Kust) alhier zyn aangekomen, van dewelken bereids enigen naar Curaçao zyn vertrokken, en ik verneem dat er meerdere anderen alhier zullen aankomen, zoo neem ik de vrijheid Uw Hoog Ed: Gestr: te verzoeken, mij, aangaande het al dan niet admitteren derzelven alhier, Uw Hoog Ed: Gestr: mening mede te delen. –

Ik heb de eer met hoogachting te zyn.

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uwer Hoog Ed: Gestr: onderd: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier Gezag
hebber over de Kolonie Curacao, Bonaire
& Aruba &c. &c. &c.

No. 110.

Ontvang. den 21 Septbr. 1835
van den Commandeur
van Bonaire
Geregd. Sub La. B.
folio Uf. boek No. 8.

Recd 21 Sept 1835

290

No. 522.

Bonaire den 19e. September 1835

No. 194/78

Door middel dezer breng ik ter kennis van Uw HoogEd. Gestr. dat op heden geeindigd is om met de Slaven uit de Pan Vlijt het getal van pl: m: Vijftien honderd vaten Zout te vergaderen en dat op aanstaande Maandag den 21e. dezer een begin zal worden gemaakt om met de Slaven uit de oude Pan, en met de Vrije lieden uit de Pan Pedro Kiel, bij weder Zout te vergaderen. —

Ik heb overigens de Eer met hoogachting te Zijn. —

Hoog Ed. Gestr: Heer!

Uw HoogEd. Gestr: onderd: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr: Heer Mr.
J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Cura-
çao, Bonaire en Aruba &c. &c.
&c.

No. 111.
Ontvangen den 21 Septb. 1835
vanden Commandeur
van Bonaire
Geregd. Tabl. B.
folio 19 boek ~~1835~~

Rec. d 23 Sept 1835

292

N. 32.

Aruba den 18e Sept. 1835

No 523

Ik heb de eer hiernevens integendeel een door Cornelis Borgsmeester aan UwHoogEd. Gestr. gepresenteerd Rekwest; houdende verzoek om als een inboorling van dit eiland in het burgerregister te worden ingeschreven.

De Kommandeur Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Aan

Den HoogEdele Gestr. Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & onderhoorige Eilanden

&c. &c. &c.

293

[illegible] [illegible] 18[illegible]

No. 523

Ik heb de eer hiernevens ingesloten [illegible]
een door Cornelis [illegible] aan [illegible]
Hoog Ed. Gestr. gepresenteerde Rekwest,
houdende verzoek om als [illegible]
[illegible] van dit eiland in het burger regt
te worden ingeschreven.

[illegible]

J. P. W. [illegible]

No. 112
Ontvangen den 23 Sept. 1835
van den Commandeur van
Aruba.
Geregd. Sub Lr. A.
folio 6. boek No. 8.

294

No. 33. Aruba den 18e Sept. 1835.

No. 524

Ik heb de eer Uw Hoog Ed. Gestr.
hiernevens intezenden een Schrift
van Carel Ponsen, dewelke ik de
vrijheid neem aan Uw Hoog Ed. Gestr.
gunstige dispositie aantebevelen.
Ik heb de eer te zijn
De Kommand. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & Onderhorige Eilanden
&c. &c. &c.

No 33. Aruba 18 Sept 1835

No 324

Ik heb u een [illegible]
[illegible] intezenden [illegible]
[illegible] Carel Penson, [illegible]
[illegible] neem aan uw [illegible]
[illegible] dispositie aan [illegible]

Ik heb de eer [illegible]

[illegible]

[illegible]

Aan
Den Hoogedele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

No. 113.

Ontvangen den 23 Septemb: 1835
van den Commandeur
van Aruba
Gereg.d Sub Lo. A
Folio 6. Boekelo 8.

Ontvangene Brieven
van
Bonaire en Curaçao
over
Oct, Nov. Dec
het 4. kwartaal 1835
van
~~No~~ 114-145

296

N° 34 Aruba den 1e october 1835

~~N° 555.~~

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand September ll permitten ter goudwinning zijn verleend.

Ik heb de eer te zijn.

De Kommandeur van Aruba

J. F. W. Graevenhorst

Aan

Den Hoog Ed. Gestrenge Heer

Gezaghebber over de Kolonie

Curaçao & Onderhoorige Eilanden

&c. &c. &c.

297

No. 114.
Ontvangen 10 October 1835
van den Kommandeur van
Aruba.
Gereg. Lit. A.
folio 7. boek No. 8.

298

Lijst der Afgegevene Permitten ter Goudwinning
gedurende de maand September 1835.

No.	Namen	No.	Namen
1	Johs. Mc. Eman	31	Anths. Yarzagaray
2	Jacobus Arendsz	32	Johs. van Eman
3	Casper Kock	33	Philip Leon
4	Lucas van Schonenwolff	34	Joseph Lispon
5	Teunis van Schonenwolff	35	Joseph Thiel
6	Jan Hendk. Vanderbiest	36	Isaak Thiel
7	Jose Franco. Comencio	37	Jean Oduber Croes
8	Jan Nicolaas Vanderbiest	38	Joh. Strackbein
9	Pedro Albino	39	Jan Boel
10	Bernadin Wolff	40	Amable Solagnier
11	Jacobus Arnoldus	41	Michel Solagnier
12	Nicolaas van Quant	42	Rimon van Solagnier
13	Matthijs van Quant	43	Juan Leon
14	Juan Peers	44	Simon Yarzagaray
15	Casper Wolff	45	George Henriquez
16	Gilles Ras	46	Dirk Jansen
17	Hendk. van Kock	47	Nics. Erasmus
18	Jean Oduber	48	Anths. Erasmus
19	Johannes Poppe	49	Jacob van Loon
20	Juan Poppe	50	Louius van Everts
21	Anths. Tromp	51	Gerard van Everts
22	Franco. Ysansquin	52	Jean Thiel
23	George van Capriles	53	Jan Werleman
24	Felix van Capriles	54	Christoffels Dirksz
25	Pieno van Capriles	55	Nics. Croes Eman
26	George van Capriles Jr.	56	Jacobus Croeze
27	Matthew Ruiz	57	Hendk. Lampe
28	Andr. Henriquez	58	Stephs. Martes
29	José Quevedo	59	Jan Winterdal
30	Pedro Machis	60	Matths. Sanchez

Afgesloten op Aruba den 30. Septr. 1835
De Kommandr. van Aruba
J. F. A. Gravenhorst

299

N°. 48/6. Aruba den 10e. October 1835

Accuserende de ontvangst van UwelEd. Missive dd 23e. September j.l. N°. 25/7 met de daarbij gezondene twee dispositien van wege den Hoog EdGestr. Heer Gezaghebber gedagteekend 23e. Septb. N°. 523 & 524, bestemd voor de personen van Corn.s Borgesmeester & Carel Ponsen tot antwoord op hun ingezondene Rekwesten, heb ik eer hierbij aan UwelEd. intezenden een Aanvraag om in het burgerregister te worden ingeschreven, dewelke door de eerstgenoemde Rekwestrant is inge, vuld, & aan mij is ingeleverd.-

Per brenger dezes Schipper Jacob Jacobs voe, rende de Nederlandsche Golet Aruba Paket zal UwelEd. ontvangen de Som van Vijf Guldens & Vijf en twintig Centen dewelke ik ingevolge UwelEd. voormelde missive van C.s Borgesmeester heb ingevorderd.-

Ik heb de eer te zijn

De Kommandt. van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

1.50
3.35
-40
5.25

Aan
Den WelEdele Heer
Kolonialen Secretaris
te Curaçao

No. 416. Aruba den 10 October 1835

[illegible] ter voldoening aan UWelEd:
Missive van 23 September jl. No. 35, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] bestaand [illegible]
[illegible]
ingezetenen [illegible], heb ik de eer hierbij aan
UWelEd. intesluiten een Aanvraag om in het
burgerrecht te worden aangenomen, door de
[illegible] is inge-
[illegible] mij is ingeleverd..

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Missive van [illegible]
[illegible]

Ik heb de eer te zijn

De Kommandant van Aruba

[signature]

Aan
Den WelEdelen Heer
Koloniale Secretaris
te Curaçao

N 115.
Ontvangen ^d 10 October 1835
van den Commandeur van
Aruba
Geregd. Sub Lett. P.
folio 7 boek 448.

Recd 15 Oct 1835

301

Bonaire den 21^e. September 1835

N°. 138/79.

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw HoogEd^e. Gestr: dat op den 20^e. dezes per de Nederlandsche Goelet Gijsbertha de natemeldene 's Lands slaven alhier zijn aangekomen; te weten.

Nicolaas Felida

Ignas Koffij.

Felisiana Emerentiana bijgenaamd Celestina

Esperansa van Maria Thomas.

En daar de Neger Ionico Betrand (zijnde onder al de Lands slaven, de eenigste Metselaar van beroep, welk alhier heb,) is achtergebleven, en het veelmalen gebeurd dat er aan de Landsgebouwen, het een of ander te repareeren is, en ik hem dientengevolge hoogst noodig hebbe; Zoo neem ik eerbiedig de vrijheid Uw HoogEd^e. Gestr: te verzoeken hem over te zinden of ingeval hij à Costy mogte benoodigt zijn, als dan mij te authoriseeren om bij iedere gelegenheid wanneer het mogte vereischen tot reparatie van Landsgebouwen, eene Metselaar te mogen aanhuren. —

Ik heb overigens de Eere met Hoogachting mij te noemen. —

HoogEd: Gestr: Heer!

Uwer HoogEd^e. Gestr. ond: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd^e. Gestr. Heer Jonkheer
M^r. I. I. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 116.
Ontvangen te 15 October 1835
van den Commandeur van
Bonaire.
Geregd. Ind. La. B.
Folio 19. Boek ~~No~~ 8.

Recd 15 octob 1835

303

Bonaire den 23e. September 1835

I No. 568.

No. 110/80 Ik erken hierbij den ontvangst uwer HoogEd. Gestr. geachte dispositie dd 16e. dezer No. 513/40 waaruit ik met leedwezen heb ontwaard Uw HoogEd. Gestr. ontevredenheid wegens de beide Waarschouwingen (van welken afschriften aan Uw HoogEd. Gestr. zijn afgezonden. En daar ik bereids de redenen heb opgegeven, welken mij als het ware tot het doen derzelven in dit huishoudelijk bestuur, genoopt hebben, durve ik Uw HoogEd. Gestr. verzekeren dat het oogmerk daarmede geenzins anders was dan de door mij aangevoerde redenen. Inmiddels heb ik dadelijk op den ontvangst van bovengem: dispositie door eene bekendmaking op den 21e. dezer, beide Waarschouwingen ingetrokken en buiten werking gesteld en tegelijk bij circulaire missive van 22e. dezer de Personen van Willem Wouters en Felix Martines uitgenoodigt tot het in ontvang nemen hunner aangehaalde Boot en Kano, welken door hun op den volgenden dag zijn afgehaald.—

Mij voorts van deze gelegenheid bedienende, neem ik eerbiediglijk de vrijheid Uw HoogEd. Gestr. in te sluiten afschriften van onderscheidene Waarschouwingen, onder No. 1 à 8 welken ik genoodzaakt ben geweest van tijd tot tijd in dit Huishoudelijk bestuur alhier te moeten doen, uit welken Uw

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

Hoogl.Ed.e Gestr: Zal ontwaren dat, alhoewel belangen Van het Gouverne-
-ment ter harte nemende wij hebben aangezet daartoe overtegaan, gelijk
mede Uw Hoogl.Ed.e Gestr door de herhalingen Van dezelven blyken Zal de
onwilligheid Van Vele Ingezetenen alhier om aan het geen hun geboden
of Verboden wordt te gehoorzamen: te meer Wanneer Zij begrijpen
dat het eene inbreuk op hunne Slechte gewoonte, Van te doen
wat Zij gewoon Zijn, of Wat Zij Willen, Zoude maken: Met oot-
moedig Verzoek Uw Hoogl.Ed.e Gestr: mening desaangaande te one-
-gen erlangen of Zoo Uw Hoogl.Ed.e Gestr: anders mogte goedvinden eenige
andere maatregelen te beramen en daarte Stellen, als Strekkende
tot Voorkoming Van Herberging ofte andersints Van 'sLands Voort-
vluchtige Slaven en ter beveiling Van 'sLands in het Wild loopende
kabrieten op Klein Bonaire, mij als dan Zulks mede te delen.

Hier op Uw Hoogl.Ed.e Gestr: rescriptie inwachtende heb ik overi-
gens de Eere met alle onderdanigheid en hoogachting te Zijn

Hoogl.Ed.e Gestr: Heer!

Uwer Hoogl.Ed.e Gestr Gehr: Dienaar.

De Kommand.t dezes Eilands

Claas Schotborgh

No. 117.
Ontvangen den 15 October 1835
van den Commandeur van
Bonaire
Gereg. Lab. Lo. B
folio 19 boek No. 8.

No. 1 Kopij **Waarschouwing.** 305

Alzoo het bij ondervinding is komen te blyken dat vele kwaadgezinde lieden, (waarschijnlijk met geen goed oogmerk) hun niet ontzien, om zoo met Boten als Kanoos, het eilandje Klein Bonaire (alwaar 'slands Kabrieten in het Wild loopen) niet alleen aan te doen en hun Boten of Kanoos aldaar op wal te halen, maar zelfs aldaar te overnachten, niettegenstaande zulks herhaalde malen bereids verboden is. En daar zulke Clandestine handelwijze niet dan verdacht kan en moet worden gehouden Zoo is het, dat weder ernstig aan een en ieder hier te lande wordt gewaarschouwd, zich te onthouden, van met Boten of Kanoos het voormelde Eiland aan te doen, of hun Boten of Kanoos aldaar op wal te halen en aldaar te overnachten op poene dat bij ontdekking, dezulken voor de eerste maal verbeuren zullen eene Boete van vijf Gulden, en ten tweede male met Confiscatie hunner Boten of Kanoos zullen worden gestraft en nog bovendien als 'slands Kabrieten dieven of dieven zullen worden beschouwd, en dien tengevolge met eene gevangenis van twee maal vier en twintig uren volgens de bestaande Wetten worden gestraft. — Een ieder zij dus gewaarschouwd. — Bonaire den 14e. December 1833. onderstond De Kommandeur dezes Eilands (w. get.) Claas Schotborgh

Voor Kopij Conform
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

No. 2. — **Waarschouwing**

Alzoo niettegenstaande zulks, bereids herhaalde malen en laatstelijk nog op den 14e. December ap. Serieuselijk verboden is, echter vele kwaadgezinde lieden (waarschijnlijk met geen goed oogmerk) het eiland Klein Bonaire, alwaar 'slands Kabrieten in het Wild loopen, met hun Boten of kanoos niet alleen aandoen maar dezelven onder voorgeven van Schulpdieren of Kokolutten te krijgen aldaar op wal halen. En daar dergelyke Clandestine handelwijze niet dan verdacht kan en moet gehouden worden, Zoo is het, dat weder ernstiglijk hierbij aan een en ieder hier te lande wordt gewaarschouwd dat er voortaan op gem. eiland van Gouvernements wege, eene wacht aldaar wordt geplaatst bij de Kabrieten en dat derhalven een en ieder alhier zich zal hebben te onthouden van met Boten of Kanoos ×aldaar, onder welken voorwendsel het ook moge zijn op wal te halen nog aldaar te overnachten op poene dat bij ontdekking, dezulken voor de eerste maal verbeuren zullen eene geldboete van Tien Guldens ten profijte van den Lande en deze geldboete niet kunnende

× gemelde Eiland aan te doen of hun Boten of Kanoos

opbrengen alsdan met een gevangenis van drie dagen op eigene kosten te zullen wor-
den gestraft en ten tweede male zulks doende (onverminderd de evengemelde
Boete) met confiscatie hunner Boten of kanoos en nog bovendien als 's lands
Kabrietendief of dieven te zullen worden beschouwed en gehouden. En opdat
niemand hiervan onwetenheid moge voorwenden zal deze op de gewone wijze aan
een en ieder alhier worden bekend gemaakt. Bonaire den 3 July 1834. Onder
stond, De kommandeur dezes Eilands (was get.) Claas Schotborgh.

Voor kopij conform, De Kommt. dezes Eilands
Claas Schotborgh

No. 3

Waarschouwing

De kommandeur dezes Eilands ondervonden hebbende dat vele slegte lieden
alhier, een misbruik makende van het bekomen drie maandelyksche permit tot
het ophalen hunner Boten of kanoos, op de plaats genaamd Melkboom, om daar
mede des avonds of anders het eiland Klein Bonaire, alwaar 's lands kabrieten in
het wild loopen (alhoewel zulks herhaalde malen verboden is.) waarschynlyk met
geen goed oogmerk niet alleen aan te doen, maar zelfs dien aldaar, op wal te ha-
len. Zoo is het, dat willende hier in voorzien, hierbij wordt bekend gemaakt
dat voortaan de plaats genaamd Melkboom en van daar, tot aan het West gedeelte
dezes Eilands, niet beschouwed wordt als legplaatsen van kanoos of Boten en dat
derhalve gene der Ingezetenen zonder vooraf de novo bekomene permissie zal
of zullen vermogen om hunne kanoos of Boten na zons ondergang op gem. plaats
genmd. Melkboom, en van daar af tot aan het Westelyk gedeelte dezes Eilands onder
welk pretext het ook mogte zyn op wal te halen; maar dat dezulken welken
gewoon zyn om op evengem. plaatsen hunne Boten of kanoos op wal te halen,
gehouden zullen zyn hunne kanoos of Boten met zons ondergang alhier aan
de Rhee en dat wel voor of by het fort, op wal te halen, ten zij anders als gezegd
is, daartoe van het Bestuur te zyn gepermitteerd, op poene van anders doende
gestraft te worden met eene gevangenis van 2 maal 24 uur. - En opdat
niemand hiervan onwetenheid moge voorwenden zal deze op de gewone wijze aan
een en ieder alhier worden bekend gemaakt Bonaire 8n. July 1834 (onder
stond) De Kommr. dezes Eilands (w. get.) Claas Schotborgh

Voor kopij conform, De Kommt. dezes Eilands -
Claas Schotborgh

worden gestraft. En opdat niemand hiervan onwetenheid voorwende,
zal deze op de alhier gebruikelyke wyze aan een en ieder worden ter
kennis gebragt. Bonaire den 2n. Mei 1835 (onderstond) De komman-
deur dezes Eilands (was getekend) Claas Schotborgh. —

Voor kopij conform
De kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

N.o 4

Waarschouwing.

Alzoo het bykans twee maanden geleden zyn, dat de Lands slaaf zynde de Neger gen.d Fabias van Thina Soliana zich uit 's lands dienst geabsenteerd heeft en, niettegenstaande verscheidene Lands slaven vruchteloos zyn uitgezonden ten einde hem optesporen, als nog absent blyft. En daar zulks niet dan tot slecht voorbeeld voor de andere slaven zoude zyn en strekken; Zoo is het, dat de Kommandeur dezes Eilands hier in willende voorzien een en ieder alhier doet interdiceeren den gen.d Neger Fabias te huisvesten, op te houden, of te verbergen, of te daartoe behulpzaam mede te werken op pene van ontdekt en overtuigd wordende te verbeuren een Ingezeten zynde, naar Curacao te worden afgezonden om aldaar te regt gesteld te worden volgens de bestaande wetten en eene slaaf zynde (zonder onderscheid van wien) aan den lyve strengelyk te zullen worden gestraft; wordende voorts aan de geen of genen die gemelde Neger Fabias mogt opvatten en aanbrengen uitgeloofd eene Premie van Tien Gulden. En opdat hiervan niemand ignorantie moge voorwenden zal deze alom aan een en ieder worden ter kennis gebragt en geaffigeerd ter plaatse alwaar zulks alhier gebruikelyk is. Bonaire den 28.e July 1834 (onderstond) De Komm.r dezes Eiland. (W. get.) Claas Schotborgh

Voor kopij Conform

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den 13 December 1834 is deze weder met byvoeging der Negers slaven Bentura d.r van M.e Josephia en Jan van Martha Regina Frans, gerenoveerd.—

N.o 5

Bekendmaking

De Kommandeur dezes Eilands doet weder aan een en ieder hier te lande wonende en eigenaars zynde van Boten of Kanoos hierbij serieuselyk bekend maken

1.e Dat van heden af gerekend met zons ondergang alle hunne Boten of Kanoos voor het fort alhier zal of zullen moeten worden op wal gehaald uitgezondert, van die genen welken tot het ophalen hunner Boten of Kanoos, voor of te by hunne woningen schriftelyk van hem Kommandeur permissie zal of zullen hebben bekomen op pene dat de gene of genen, welken contrarie dezes mogten komen te handelen verbeuren zal len eene Boete van telkens 5 f en deze geldsom niet kunnende opbrengen als dan met eene gevangenis van 2 maal 24 ure op hun eigen kosten zal of zullen worden gestraft

2.e Dat by waarschouwing ~~ad 2~~ July ll. bereids is bekend gemaakt en hier by weder wordt bekend gemaakt, dat de plaats genaamd Melkboom en van daar

af tot aan het West gedeelte dezes Eilands niet beschouwd wordt als leggplaatsen voor Boten of Kanoos maar wel aan de Rheede voor of bij het fort, op pœne van anders handelende gestraft te zullen worden met een gevangenis van 2 maal 24 uren op eigen kosten.

3e Dat de Straf bij Waarschouwing van den 3e July l.l. betrekkelyk het aandoen, Landen ofte ophalen hunner Boten of Kanoos op of aan de Kust van het Eilandje Klein Bonaire toegepast zal of zullen worden aan de overtreders van gem: Waarschouwing. En op dat niemand hiervan onwetenheid moge voorwenden zal deze op de gewone wyze aan een en ieder worden ter kennis gebragt. Bonaire den 18e October 1834 (was get.) Claas Schotborgh Kommr.

Voor Kopy conform
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

No. 6

Waarschouwing

De Kommandeur dezes Eilands, ondervindende dat niettegenstaande bereids te voren en nog laatstelyk bij de 1e afdeling der Waarschouwing dd 18e dezer aan een en ieder alhier te lande, eigenaars van Boten en Kanoos zijnde, is bekend gemaakt dat alle Boten en Kanoos met Zons ondergang voor of bij het fort zullen moeten worden op wal gehaald, met uitzondering van die welken tot het ophalen hunner Boten of Kanoos voor ofte bij hunne woningen, schriftelyk permissie van hem Kommandeur zullen hebben bekomen) als noch daaraan niet is of wordt voldaan. Doet nu weder en wel voor de laatste maal hierbij aan een en ieder serieuselyk aanzeggen om aan den inhoud van bovengem: Waarschouwing te voldoen. Terwijl anders (daar Gouvernements belangen zulks vorderd) de Penaliteiten bij gem: Waarschouwing vermeld, zonder oogluiking aan de zulken, welken door verdere weigering om daaraan te voldoen, blyken aan den dag leggen van niet alleen tegen het Bestuur alhier maar nog bovendien tegen de belangen van het Gouvernement te werken, zullen worden toegepast en ter Executie gelegt. Een ieder zij dus gewaarschouwd

Bonaire den 22e Octr. 1834 (w. get.) Claas Schotborgh Kommr.

Voor Kopy conform
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

7/

Bekendmaking

De Kommandeur dezes Eilands doet hierbij aan een en ieder hier te lande het volgende bekendmaken.

1e Dat bij Dispositie van den Hoog Ed. Gestr. Heer Gezaghebber geteekend den 3e dezer genomen op de Resolutie van Zijn Excellentie den Heer Gouverneur Generaal der Nederlandsche West Indische Bezittingen dd 10 December ao. pr. No. 1381/1243, den Heer Jan Schotborgh Cz. provisioneel en tot wederopzeggens toe is aangesteld als buiten gewoonen opzigter, speciaal over de Zoutpannen, den Landbouw en Veeteelt op dit onderhorig Eiland; Verzoekende hij Kommandeur (en des noods gelastende) aan een en ieder alhier om den bovengem: Heer Jan Schotborgh Cz. in zijne opgenoemde betrekkingen te respecteeren en in de uitoeffening zijner dienstpligten niet hinderlyk, maar eerder, zoo veel zulks mogte vereisschen, daartoe behulpzaam te zijn. –

2e Dat ingevolge het 3e afdeling No. 4 van bovengem: Dispositie, een ir ieder welken verkiezen zich hier te lande met den Landbouw bezig te houden, de door hun, bereids voor meer dan twee Jaren bewerkte Tuin of Tuinen, braak moeten laten liggen en andere niet ontginde Stukken lands open kappen, tot welk einde aan hun van wegens het Bestuur alhier een stuk lands zal worden aangewezen; en daartoe een Permit kosteloos zal of zullen worden afgegeven. –

3e Dat mede ingevolge het 3e afdeling No. 6 van meergemelde Dispositie alle communicatie met het Eiland Klein Bonaire ten ernstigste wordt verboden. –

4e Dat de Waarschouwingen dd 18e en 22e October des afgeloopen Jaars zoo betrekkelyk het aandoen en landen op gem: Eiland met Boten of Kanoos, als mede betreffende het op wal halen der Boten en Kanoos voor het fort alhier met Zons ondergang, gedaan, in volle werking blyft en dat aan een en ieder welke zonder vooraf daartoe expresselyk van hem Kommandeur permissie te hebben verzocht en bekomen (in gebreke mogte blyven daaraan te voldoen, de penaliteiten bij gem: Waarschouwingen vermeld, zullen worden toegepast. En op dat niemand hiervan onwetenheid moge voorwenden: zal deze op de gewone wyze worden bekend gemaakt. Gedaan op Bonaire den 28e January 1835. (onderstond) De Kommandeur dezes Eilands was get. (Claas Schotborgh

Voor Kopy conform
De Kommandr. dezes Eilands
Claas Schotborgh

N.º 8

Bekendmaking

De Kommandeur dezes Eilands doet hierbij de novo aan een en ieder alhier het volgende Bekend maken te Weten

1.º Dat daar in gevolge de Waarschouwingen van 3 July, 18 en 22 October a.p. de plaats genaamd Melkboom en van daar af tot aan het West gedeelte dezes Eilands niet beschouwd worden als legplaatsen voor Boten of Kanoos; geene Ingezetenen zullen vermogen hunne Boten of Kanoos, op welke uur van den dag het ook mogte zijn, het zij voor ofte met Zons ondergang, aldaar op Wal te halen of doen halen

2.º Dat zonder vooraf daartoe bereids Schriftelyke permissie van hem Kommandeur te hebben, niemand zal vermogen hunne Boten of Kanoos anders dan voor of bij het fort alhier met Zons ondergang op Wal te halen, op Pene dat niet alleen zulke Boten zullen worden beschadigd of te vernield, maar nog daar en boven te verbeuren de Penaliteiten bij de Waarschouwingen van 18 en 22.e October 1834 bepaald

3.º Dat de Communicatie met het Eiland Klein Bonaire onder welke voorwendsel het ook mogte zijn, bereids bij de Waarschouwingen van dato 3 July a.p. en 28 January J.l. verboden zijnde weder hierbij Serieuselyk wordt verboden op pene als bij geme. Waarschouwingen is gesteld.

4.º Dat om van de stiptige nakoming dezer verzekerd te zijn, hij Kommandeur naar aanleiding der aanschrijving van den Hoogld. Gestr. Heer Gezaghebber d.d. 2 April J.l. N.º 8. 8/13 heeft goedgevonden den Lands Slaaf zijnde den Bomba Bastiaan van Klara te belasten met het verder van opzigt dezes aangaande, ten einde alle Boten of Kanoos welken door hem, van de Melkboom af tot aan het West gedeelte dezes Eilands, mogt bevonden worden op Wal gehaald te zijn, als mede dien welken, zonder bereids daartoe Schriftelyke permissie te hebben, door hem, met Zons ondergang, anders dan voor of bij het fort alhier, op Wal gehaald te zijn, mogte bevonden worden te beschadigen ofte vernielen en de namen der Eigenaars aantebrengen. Voorts ~~om~~ bij ontdekking van eenige Communicatie met het Eiland Klein Bonaire, zulks dadelyk te kennen aangeven, verbiedende hij Kommandeur nog boovendien aan een en ieder alhier zonder onderscheid van Personen om den geme. Bomba Bastiaan van Klara in het uitvoeren zyner verpligtingen het zij met woorden of geweld tegen te gaan of hinderlyk te zijn op Pene van telkens te verbeuren eene boete van f 10.00 ten profyte van den Lande of deze geldsom niet kunnende opbrengen als dan met eene gevangenis van 8 dagen op eigene Kosten te zullen

309

Bonaire den 23.e September 1835.

N.º ~~14~~/81

Deze geleidt mijne verantwoording Stukken over het 2.e Kwart.l J.l volgens lyst.

Ik heb de Eer met hoogachting te zijn. —

Hoogld. Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr. ond. Dienaar

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogld. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &.ca &.ca &.ca

310

No. 118.
Ontvangen den 15 October 1835
van den Commandeur van
Bonaire —
Geregd. Sub Lo. B.
folio 14. boek No. 8.

Reed 15 octb 1835

311

Bonaire den 30e. September 1835

No. 44/3

Onder geleide dezes neem ik de Vrijheid UWelEd. te doen toekomen het duplicaat Acte eener alhier gesolemniseerd Huwelijk, ten einde in de Archive te meent te berusten.

Ik heb de Eer te zijn —

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den WelEd. Heer J. J. Rammelman
Elsevier Jr. Koloniale Secretaris

N.o 119.

Ontvangen den 15 October 1835
van den Commandeur van
Bonaire
Geregd Sub Lo B.
Folio 19 boek N.o 8

Recd 15 Oct 1835

313

Bonaire den 30 September 1835.

N.o 564 R

N.o 246/82

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw Hoogl.Ed. Gestr: dat ik uit de oude Pan de volgende partijen Zout heb verkocht en afgeleverd, als

60 vaten op den 12.e dezer aan Manuel Cottaro
70 ditos op den 28.e dezer aan Idem
1453 ditos op den 29.e dezer aan Kapt.n Anthony Straw van de Am: Brik Lewis
20 ditos op des. 29.e dezer aan Comd.r Boijs
1603 ditos te Zamen uitmakende a 1 f p.r vat .... f 1603,,00

Welke Som van Een duizend Zes Honderd en drie Gulden in Bankbiljetten heb ontvangen. En daar de Ingezetenen bezig Zijn met het Vergaderen van Zout uit Pedro Killij en er Waarschijnlijk (indien Zulks door geen Regens wordt verhinderd) rijkelijk Zout Zal worden opgegaard; Zoo neem ik allereerbiedigst de Vrijheid Uw Hoogl.Ed. Gestr: te verzoeken mij toetestaan opgemelde Som ter bestrijding dier kosten onder mij te behouden. -

Ik heb overigens de Eere met hoogachting te Zijn

Hoogl.Ed. Gestr: Heer!

Uwer Hoogl.Ed. Gestr. ond. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogl.Ed. Gestr: Heer Jonkheer
M.r I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 120.
Ontvangen den 15 October 1835
van den Commandeur van
Bonaire.
Geregd. Sub lit. B
folio 19. boek No 8.

Recd 15 oct 1835

315

Beantwoord by missive
in dato 23 october
1835 No 28 $\frac{26}{47}$.

Bonaire den 30e. September 1835

No. 147/83

Alvorens uw Hoogedn. Gestr. attentie met het volgende lastig te zyn, acht ik het niet ondienstig Uw Hoogedn. Gestr. bekend te maken dat het alhier altijd in gebruik is om by het inschepen van Zout, Brandhout en kalk, zoo aan Vreemdeals aan Nederlandsche Vaartuigen hun tot dien einde te gerijven met 's Lands Boot of Kano, mits dat zij dezelve met hunne Vaartuigen mede nemen en weder alhier terug bezorgen. —

Dit dan afgehandelt hebbende zal ik zoo kort doenlyk zal zyn Uw Hoogedn. Gestr. attentie met het volgende lastig zyn, namelyk dat, daar den Heer J. Ph. Everts die op den 18e. Augustus j.l. eene Lading Kalk voor Gouvernements rekening in de benedenkontrijen moest inschepen, mij toen verklaarde zich buiten staat te zien om, dien lading inhebbende, met zyn Vaartuig tot het terugbrengen van 's Lands Boot op te laveren en mij verzocht om dewijl de Vrije lieden die hij tot dien einde had geëngageerd hem ontliepen, voor zyne rekening alsdan eenige Vrijelieden aantehuren en betalen, het geen hij mij bij zijn terugkomst alhier zoude uitkeeren, ik dan ook 5 mannen à 50 c. per dag heb gehuurd, die twee dagen werk hadden om de Boot op te roeijen, beloopende dus hun loon op de Som van f 5,,00. —

Niettegenstaande deze bewezen vriendelykheid Hoogedn. Gestr.! zag ik mij teleurgesteld, toen de Heer Evertsz voornd., by zyn terugkomst alhier onder verscheidene voorwendselen rond uit weigerde die Som van f 5.00 te voldoen. Zeker is het Hoogedn. Gestr. Heer! dat van wegen het Gouvernement tot geen ander einde alhier Boten of Kanos wordt aangehouden, dan om aan Vaartuigen hunne ladingen te bezorgen, doch even zoo,

ker

Den Hoogedn. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

„ker is het ook dat het nimmer in gebruik is geweest (het geen gem.e Heer ook wel weet) om zoodanige gebruikt wordende Booten of Kanoos door de Landsslaven te laten terugbren„gen, alzoo zulks onverantwoordelijk zoude zijn, noch min om tot dien einde voor Gouver„nements rekening vrije lieden aan te huren. Ik ben dus genoodzaakt mij tot Uw Hoogl.Ed. Gestr. te keeren met eerbiedig verzoek mij mede te deelen hoe ik mij in dit geval zal gedra„gen of ik die Som op rekening van het Gouvernement zal stellen, dan hoe Uw Hoogl.Ed. Gestr. het anders desaangaande mogt goedvinden, dewijl ik, eene talrijke familie te onderhouden hebbende, uit mijne gering inkomen die kosten niet zal kunnen be„strijden. —

Uwer Hoogl.Ed. Gestr. rescriptie hierop inwachtende heb ik de Eer met hoogachting mij te noemen. —

Hoogl.Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoogl.Ed. Gestr. onderd. Dienaar;
De Kommandeur der zes Eilands

Claas Schotborgh

No. 121.
Ontvangen den 15 October 1835.
van den Commandeur van
Bonaire
Geregd. Sub Lr. B.
Folio 19 boek No. 8. —

Read 15 octb 1835

317

Bonaire den 14e October 1835

No. 564 B

No. 148/84

Ik bedien mij van deze gelegenheid om UHoogEd. Gestr. kennis te geven dat op den 3e dezer uit de oude Pan door de Slaven is vergaderd het getal van pl.m 7000 Vaten Zout en dat op den 11e dezer, door Kapt.n J. W. Downs van de Amerikaansche Brik Henriette, in Bankbiljetten, is gedeponeerd voor 1360 Vaten Zout. Dat gem: Kapt.n Downs thans doende is zijne lading in te nemen. Zullende UHoogEd. Gestr. na de finale aflevering aangemeld, de Kapt.n worden kennis gegeven van de hoeveelheid der Vaten Zout door hem ingescheept. —

Voorts moet ik UHoogEd. Gestr. bekend maken dat door mij nog op

den 5e dezer is verkocht.	33 Vaten Zout	a 1 f	....	f 33..00
op den 9e dezer .. Idem ...	20 ditos	......do.		.. 20..00
op den 12e dezer Idem ...	70 ditos	......do.		70..00
				f 123..00

Welke Som in Bankbiljetten bij mij ontvangen zijn. —

En daar de Ingezetenen als nog doende zijn, uit de Pan op Pedro Kelly Zout te vergaderen en er naar alle waarschijnlijkheid veel Zout door hun zal worden vergaderd. Zoo neem ik eerbiedig de vrijheid UHoogEd. Gestr. te verzoeken mij toe te staan om opgemelde Som van f 123..00 en het bedrag der lading van de hier bovengem.de Kapt.n Downs te zamen met dat bedrag bij de mijne van 30 Sept.r. Jl. No. 146/82 gemeld, onder mij te behouden ter bestrijding van

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Arruba &c. &c. &c.

318

de kosten der Inzameling van het Zout door de Ingezetenen

Ik heb overigens de Eere met hoogachting te zijn

Hoogedl. Gestr: Heer!

Uwer Hoogedl. Gestr. ond. Dienaar,
De Kommandeur dezer Eilanden

Claas Schotborgh

No. 122.

Ontvangen den 15 October 1835

van den Commandeur v Bonaire

Geregd. Sub Lr. B

folio 19 boek No 8 —

Recd 18 octr 1835

319

~~No~~ 570.

Bonaire den 17n. october 1835

No. 150/85

Bij de mijne van 14n. dezes No. 148/84 gaf ik Uw HoogEd. Gestr. Kennis van pl: m het getal der vaten Zout uit de oude Pan door de Slaven Vergaderd. thans ben ik Zoo vrij Uw HoogEd. Gestr. te berigten dat op heden van den Buitengewonen opZigter rapport heb bekomen dat bereids door den 1e opZigter uit de Pan Pedro Killy in ontvang genomen is als volgt

Door de Slaven Vergaderd pl: m het getal van	1000 vaten
door de vrije lieden - - - - - - - - - - - - - -	12,217 do
te Zamen	13,217 ~~dito~~

en dat door den 1e opZigter in de aanstaande Week Zal moeten worden in ontvang genomen het overige gedeelte Zout door de Ingezetenen uit gem: pan Vergaderd. — Mij nog van deze gelegenheid bedienende geef ik Uw HEd. Gestr. Kennis dat kaptn. J. M. Down bij de mijne van 14 dezes gemeld alhier heeft aangekocht en ontvangen uit de oude Pan 1500 vaten Zout en dat de betaling daarvan in Bankbiljetten heeft plaats gehad. —

Ik heb de Eer met hoogachting te Zijn

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. Geh: Dienaar

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Bonaire & Aruba &Ca.
&Ca. &Ca.

N° 123.—
Ontvangen 18 October 1835
van den Commandeur
van Bonaire—
Geregd. Lab Le B.
folio 19 boek No 8.

Recd 20 octob 1835

321

Bonaire den 19e. October 1835

No. 152/86 Het doet mij leed Uw Hoogl Ed. Gestr. te moeten melden dat door de aanhoudende bittere droogte, meest al het Mais in de Landtuinen, Zoo in het O: als W: D: (welken beiden vol beplant Zijn) uitsterven. Voorts dat ik uit gebrek aan voeder voor het Hoornvee, alhier aan de Rhêe, genoodzaakt ben geweest, hetzelve bij Sero Morena in het W: D: (alwaar door de vorige Zegens die daar plaats ge„had hebben nog veel gras was) te doen transporteeren of brengen en dat niettegenstaande dit, eene Sterfte daaronder is Welk nog blijft aanhouden.—

Ik vertrouwe dat het den Almachtigen behagen Zal ons Spoedig met Zegens te begunstigen ten einde ik het genoegen hebben mag Uw Hoogl Ed. Gestr. om„trent het een en ander gunstiger berigt te doen toekomen.— In dat Vertrouwen berustende, heb ik de eere met alle onderdanigheid en hoogachting te Zijn

Hoogl Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoogl Ed. Gestr. D.W. Dr.
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogl Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 124.
Ontvangen den 20e October
1835 van den Commandeur
van Bonaire. —
Gereg. Sub Lra. B. folio 19.
boek ~~No.~~ 8.

323

No. 49/7

Aruba den 2 October 1835

Onder geleide dezes heb ik de eer UwelEd. in te zenden drie duplicaten der trouwacten van Huwelijken dewelke alhier zijn gesloten, sedert zedert den 22e July ~~tot en~~ met den 23e September d.j.

Het bedrag van UwelEd. aandeel in de Emolumenten daarvan beloopt op eene som van Twee-en-twintig Gulden 5 ~~Vijftig~~ Centen dewelke Schipper Jacobus de Lange aan UwelEd. zal overhandigen —

De Kommandt. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den WelEdele Heer
Kolonialen Secretaris
te
Curaçao
5

N°. 125.

Ontvangen den 26 October 1835

van den Commandeur van

Aruba.

Geregd. Sub N°. P.

Folio 7. boek N°. 8.

Recd 7 Nov 1835

325

12.

N°. 634.

Bonaire den 26e. October 1835

N°. 156/87

Ik erken hierbij den ontvangst uwer Hoogl.ds Gestr. geachte Dispositie van den 21e. Sept. en 13e. October ll. N°. 321/41 en 564/42 en op het 2e. gedeelte der laatstgemelde antwoordende moet ik Uw Hoogl.ds Gestr. berigten dat de beide Pannen Nijverheid en Naarstigheid even als de Pan Vlijt, goede pannen en volkomen in orde zijn, het geen naar ik vertrouw de beide Heren welken in den afgeloopen Jaar alhier in Kommissie zijn geweest, mede zullen kunnen getuigen, echter dat zij, later dan de Pan Vlijt gemaakt zynde, uit gebrek aan Water geen Zout kan opleveren, dan zeer dun en fijn zoo dat het kon gegaard worden, vermits de wijze gelijk het Water daarin gebragt wordt, niet voldoende is voor de hoeveelheid en grootte dier Bakken, het geen ook de reden is dat de Pan Vlijt geen meerder Zout gezet heeft. En deze Zwarigheid zoude er niet zijn wanneer het behoorlijk en genoegzaam regende. Want reeds in July Hoogl.ds Gestr. Heer zoude men alhier Zout hebben kunnen vergaderen, indien de fyne regens niet tot in Augustus had aangehouden waardoor de Zoutzetting in alle de pannen zijn vertraagd door het telkens verminderen van de Pekel, doch; daar de oude Pan en voornamelijk Pedro Kelly, genoegzaam Water in hadden, hebben zij Zout gegeven, gelijk mede de Pan Vlijt

Den Hoogl.ds Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

326

die door deszelfs ligging meerder Waters in had dan de Pannen Nyverheid en Naarstigheid, ook meerder Zout gezet heeft dan de beide laatstgenoem den, dewelken ook wel Zout gezet hebben doch Zoo dun, dat het niet eens konde worden vergaderd doordien het de kosten of moeiten daartoe niet Zoude goedmaken derhalven moet ik uw Hoogldv. Gestr. verklaren dat van gevoelen ben, dat wanneer het behoorlyk en genoegzaam regende waardoor de nieuwe Pannen Vlyt, Nyverheid en Naarstigheid, ge noegzaam vol Water konden geraken, Zy Zonder twyfel even als de oude Pan Zout Zullen en moeten geven: —

Vertrouwende hierdoor voldaan te hebben heb ik de Eer met hoog achting te Zyn: —

Hooglvd. Gestr. Heer!

Uwer Hoogldv. Gestr. onderd. Dienaar;
De kommandeur der Zes Eilanden
Klaas Schotborgh

N° 126.
Ontvangen den 9 Novemb^r 1835
van den Commandeur
van Bonaire —
Geregist. Lett. B.
folio ... N° 8.

Recd 9 Nov. 1835

327

13.

Bonaire den 27^e October 1835.—

N° 634

N° 137/88

Ontvangen hebbende Uw Hoogl^d. Gestr. Dispositie dd 17^e. dezer N° 563/43 dient ter beantwoording van denzelve dat door mij bij den weg eener Waarschouwing op heden alle de aan Uw Hoogl^d. Gestr. overgezondene Waarschouwingen is ingetrokken en buiten werking gesteld, en dat daarbij namens Uw Hoogl^d. Gestr. alle Communicatie met het aanhorig Eilandje kl^n. Bonaire, onder welk voorwendsel het ook mogte zijn, Serieuselijk is verboden; op pæne dat degeen of genen die zal of zullen bevonden worden daartegen te hebben gehandeld naar bevind van zaken zal of zullen worden gestraft, — Zijnde voorts in de genoemde Waarschouwing mede opgenomen de bepaling dat alle Boten of Kanoos, vóór of in de nabijheid van het fort van Zons ondergang tot Zons opgang op wal zullen moeten gehaald blijven. — Vertrouwende hiermede voldaan te hebben heb ik de Eer met Hoogachting te zijn. —

Hoogl^d. Gestr. Heer!

Uw Hoogl^d. Gestr. ond. Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogl^d. Gestr. Heer Jonkheer
M^r. I. I. Rammelman Elsevier Jz.
Zaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire
& Aruba &c^a. &c. &c.

328

N° 127.
Ontvang: den 9. Novemb. 1833
van den Commandeur
van Bonaire
Geregd. Sub ~~N°~~ B.
folio 19. boek ~~N° 8~~.

Recd 9 Nov 1830

329

(15)

Bonaire den 27. October 1833

~~N°~~ 635

N°. 158/89 Alvorens overtegaan ter beantwoording uwer Hoog Ed: Gestr: geachte Dispositie van den 19. dezer N°. 570/44, welkers ontvangst hierbij wordt erkend, moet ik uw Hoog Ed: Gestr: berigten dat van den Buitengewonen opzigter Rapport heb bekomen dat op den 22. ll. door den 1. Opzigter geëindigt was met het in ontvang nemen van Zout door de Ingezetenen uit de Pan Pedro Hillij Vergaderd en dat door gem: 1. opzigter is ontvangen het getal van Zeven duizend drie honderd een en negentig (7391) vaten Zout, welk gevoegd bij het reeds opgegevene getal van 12,217 vaten door door de Ingezetenen en 1000 vaten door de Slaven uit dien Pan vergaderd, een getal van Twintig duizend Zes Honderd en acht vaten Zout oplevert. —

Dit afgehandeld hebbende zal ik overgaan ter beantwoording van opgem: uw Hoog Ed: Gestr: Disspositie en uw Hoog Ed: Gestr: opgeven de redenen waarom door de Slaven uit de Pan Pedro Hillij zulk een gering getal vaten Zout is Vergaderd. Bestaande als volgt. —

Op den 16. September is begonnen en op den 19. daaraanvolgende geëindigt om door de Slaven uit de Pan Vijt niet alleen Zout te Vergaderen, maar ook dien Pan in orde te maken (hetgeen altijd bij alle Pannen, na het Vergaderen van Zout, moet worden gedaan) daarop is dadelijk aanvang gemaakt om door hun Zout uit de Oude Pan te doen Vergaderen, en op bekomen Rapport van den Buitengewo-

Den Hoog Ed: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

330

„ nen opzigter dat de Pan Pedro Killy rykelyk en allerbest Zout had gezet welk, tot voorkoming van Smelting, bij zware regens die men elken oogenblik in deze Maanden te gemoet zag, heb ik, aangezien dit eene Werkzaamheid is, die geen uitstel kan verdragen, maar eerder vereischt dat men alle Magt aanspanne om het Zout zoo spoedig mogelijk is, uit de Pan te vergaderen en op het droog te verzekeren, de vrije lieden daartoe tegens den 21ⁿ September opgeroepen, gelijk zij ook op dien datum daarmede een aanvang hebben gemaakt, terwijl inmiddels de Slaven niet onledig zijn geweest, maar geemployeerd waren om uit de oude Pan Zout te vergaderen en ook al daarna, dadelijk dien Pan in orde te brengen (het geen mede een noodzakelyke vereischte was:) waarmede zij op den 3^e dezer klaar gekomen zynde, door den Buitengewonen opzigter, op mijn last, ter bespoediging der Werkzaamheid, geemploijeerd zyn geworden om uit de Pan Pedro Killy mede Zout te vergaderen en plaatsen voor de Zouthoopen (Montons) in orde te doen brengen (met welken arbeid zij een dag zyn bezig ge„ „weest) terwijl intusschen door de vrije lieden (wier getal men op eens zoo veel kan stellen dan dat der Slaven (die alleen van 's morgens 6 uur aan het werk komende hunne Schafuuren hebben en maar tot des avonds te Zes uur, Vijf en een halve dagen 's weeks werken, terwijl zij een halven dag wel noodig hebben om hun Zandspaen te komen afhalen en nemen, en waarbij nog komt, dat uit hun getal eenigen zoo ter afleveringen van Zout, als tot het Schoon maken der Waterputten moetten worden gebezigd, ten ein„ „de gebrek aan Water voor te komen) 's waartegen de vrije lieden zoo bij dag als wel soms des Nachts al de Zeven dagen der Week

door arbeiden,) bereids het dikste en nader bij gelegene Zout was vergaderd. Daarop op den 6ⁿ October bij het Inspecteeren van de Pan Pedro Killy van den Buitengewonen opzigter kennis bekomen hebbende dat evengemelde Pan me„ „de diende te worden Schoon gemaakt alvorens het Zwaar mogte komen te zegenen, in welk geval het alsdan volstrekt ondoenlijk zoude zijn dien ar„ beid met eenig vrucht te verrigten, heb ik, te meer daar men door de aangelegde Kruisdammen zulks thans met meerder vrucht dan voorheen, toe de pan in een was, konde bewerkstelligen, zulks mede noodzakelyk achtende, gem^e Buitengewonen opzigter, op deszelfs voordrage, gelast, om de Slaven te employeeren tot het Schoonmaken dier Bakken waaruit bereids Zout was vergaderd. — Hiermede is dan voortgevaren tot dat op den 9ⁿ October den Buitengewonen opzigter mij rapport deed dat de Slaven geëindigd hebbende dat gedeelte der Pan waaruit bereids Zout was vergaderd schoon te maken, hij hun weder had geemployëerd tot het vergaderen van Zout, met welke Werkzaamheid is gecontinueerd tot op den 14ⁿ dezer toen met het vergaderen van Zout geëin„ „digt zynde, de Slaven weder zijn geemployeerd om het overige gedeelte der Pan schoon te maken. —

Uit het vorenen bovenaangehaalde zal uw Hoogl^d Gestr. (vertrouw ik) wel ontwaren dat de Slaven nimmer onledig maar gedurig werkzaam zijn geweest bij al de drie Pannen en ik durve uw Hoogl^d Gestr. verzoeken te willen gelooven en verzekerd te zijn 1^e dat ik, Sedert ik het Bestuur de„ „zes Eilanden op mij heb genomen nimmer (welken moeite ik hiertoe ook heb aangewend) van den 2de opzigter met de Slaven, zoo veel arbeids in

Zulken korten tijd heb kunnen verrigt krijgen dan nu bij de directie van den Buitengewonen opzigter. 2^e. Dat ik buiten dringende nood, zakelykheid, nimmer vrijelieden tot 's Lands arbeid aanhure of te aanhuren zal. —

Vertrouwende hiermede te hebben voldaan heb ik de eer met hoogach-ting mij te noemen.

Hoogedl. Gestr. Heer!

Uw Hoogedl. Gestr. onderd. Dienaar,

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

N° 198.
Ontvangen den 9e November
1835 van den Kommandeur van
Bonaire
Geregd. Sub Lo B.
Folio Register N° 8

Rec d 9 Nov 1835

331

Bonaire den 8^e. November 1835

~~voor informatie.~~

N°. 159/90

Het doet mij leed uit den inhoude van Uw Hoog Ed. Gestr. Missive ge-dagtekend den 20^e. October l.l. N°. 26 — 24/45 te ontwaren dat Uw Hoogedl. wegens de opgave van den Heer J. Ph. Evertz aan den Wel Ed. Heer Administrateur der financiën gedaan, in het vermoeden schijnt te verkeeren dat ik na-latig ben geweest of moedwillig verzuimd heb aan mijnen last, betreffende het afzenden der gevraagde drie Hoornbeesten, te voldoen. —

Hieromtrent vermeen ik het tegendeel Uw Hoogedl. Gestr. te kunnen over-tuigen, want reeds op den 8^e. Septr., zijnde den dag der ontvangst van de Authorisatie tot het afzenden van Hoornbeesten, heb ik dadelijk orders ge-geven tot het opjagen van dezelven ten einde dien tegens de aankomst van de Goelet Abeona behoorende aan opgem. Heer Evertz in gereedheid te hebben ter afzending, welke Beestialen ook zijn opgejaagd en alhier aangehou-den gem. Goelet afwachtende tot den 20^e. dier Maand Septr. toen gem. Heer Evertz bij zijn aankomst alhier mij betuigde het geringste te kunnen inschepen maar dat zulks met de volgende reize zoude plaatshebben, dienvolgens heb ik, tot op den 3^e. October toen ik geïnformeerd wierd, dat opgem. Goelet voorbij ge-zeild was naar Curaçao, mij genoodzaakt gezien om twee dier opgejaagde Beest-en te moeten verkoopen en de andere bij de Gemeene Beesten (welken ik uit

Den Hoog Edl. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier Ge-
zaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire, en Aruba &c. &c. &c.

gebrek aan voeder in het O. D. verpligt 3 a 4 uren ver van de Rhede ter grasing te verplaatsen. — Dat op den 16 October bij na des middags gem^e Heer Everts met Zyn Vaartuig weder alhier aangekomen mij declareerde dienzelfden avond te zullen vertrekken, ik toen aan gem^e: Heer heb verklaard dat het mij als dan eene ondoenlyke Zaak was om aan hem (zelfs uit de Tamme Beesten welken als bereids is gezegt, uit gebrek aan voeder wel drie à vier uren van heer, in het Westgedeelte onzes Eilands grazen) de gevraagde Hoornbeesten ter afbrenging uitteleveren, ten zij hy verkoos een à 2 dagen alhier te blijven liggen, welken tijd hij wel wist dat noodig was om met Beestiaten welken zwak waren, van zulken verren weg op te komen. De andere Schippers welken met hunne Vaartuigen van de Eilanden of elders anders alhier aankomen, verklaren mij altijd zoo vol geladen te zyn, dat zij het niet wagen durven het gering ste in te schepen gelyk dienzelfden Heer Everts, die op heden morgen van de Vaste kust aangekomen zijnde, mij betuigd heeft (door de menigte der passagieren en volheid zyner lading) niet in staat te zyn om de Hoornbeesten (opschoon hij deswegens met mij was verbleven) in te schepen. — Ik twijfel geenzins of uw Hoogedl. Gestr. zal, uit het vooren en bovenstaande geschrevene mij wel gelieven onschuldig te houden wegens het verzuimen in het volbrengen van en het voldoen aan mynen ontvangen last. In dat vertrouwen heb ik de

eere met alle onderdanigheid en hoogachting mij te noemen. —

Hoogedl. Gestr. Heer!

Uwer Hoogedl. Gestr. Geh: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

No. 129.
Ontvangen den 9 November
1835 van den Commandeur
van Bonaire
Gereg. Sub. Lo. B. folio 19.
boek No. 8.

Recd 9 Nov 1835

333

Bonaire den 8 November 1835

Zie missive aan den Kommandant van de Zwaluw

No. 163/91

Ik haast mij uw Hoog Ed. Gestr door dezen kennis te geven dat op het oogenblik (zynde 12 uur 's nachts) alhier in het Hospitaal is overleden de Kwartier Meester van Zyn Majesteits Brik de Zwaluw, die erg Ziek en reeds half dood zynde, op heden morgen van Puerto Cavello met de Nederlandsche Golet Abeona alhier is aangekomen. — Een Lyst der goederen welken met hem Zyn aangebragt en in het Hospitaal ontvangen, wordt hierby ingesloten.
Ik heb de eer met hoogachting te Zyn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uwer Hoog Ed. Gestr. Ond. Dienaar
De Kommandeur dezer Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao
Bon. en Aruba &c. &c. &c.

N° 130.
Ontvangen den 9e November
1835 van den Commandeur van
Bonaire
Gereg.d Sub L.a B. folio 19.
boek ~~no~~ 8 –

335

De kleederen, welke de ondergeteekende in handen ont-
vangen heeft, zijn:

Twee hembden.
Twee broeken.
Een blaauwe buisje.
Een witte dito.
en
Een fluitje.

Bonaire den 8 November 1835.

Gezien en Accoord bevonden
De Kommandeur dezes Eiland
Claas Schotborgh
J. M. Prince
L. Chir. –

Recd 13 Nov 1835

336

Bonaire den 11e. November 1835

~~No.~~ 639.

No. 165/92

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw Hoogedle. dat ik op den 9e. dezer aan Kapt. John Lum van de Amerikaansche Brik Hurston heb verkocht en geleverd 1280 Vaten Zout uit de Pan Pedro Kellij a 1 f pr. Vat, welkers bedrag in Bank Biljetten heb ontvangen. —

En aangezien het Saldo der kas na de gedane uitbetaling der vorigen 12,217 Vaten Zout door de Ingezetenen uit gem. Pan Vergaderd niet toereikend zal zijn om de Ingezetenen hun loon voor de door hun laatst Vergaderde 7391 Vaten Zout uitteteiken Zoo neem ik Eerbiedig de Vrijheid Uw Hed. Gestr. te Verzoeken mij toetestaan om het te kort komende, uit het bedrag der opgem. aan Kapt. Lum Verkochte Zout tot dien einde te mogen gebruiken en de restant der mij te behouden. — Mede Verzoek ik Uw Hoogedl. Gestr. ootmoedigLijk mij nog te authoriseeren om bij Verkoop van meerdere Zout ofte andere Producten, met het bedrag daarvan en met het boven en evengemelde Saldo der aan Kapt. Lum Verkochte Zout, Zoo Verre Zulks mogt toereikend Zijn, de Ambtenaren welken bereids Thien Maanden Tractement te goed hebben en mij bijna dagelijks dringend hun nood te kennen geven uittebetalen. —

In afwachting uwer Hed. Gestr. gunstige Rescriptie hierop heb ik de

Den Hoogedl. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. I. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curacao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

337

Eere met hoogachting mij te noemen. —

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uwer Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar;
De Kommandeur der zes Eilands

Claas Schotborgh

No. 131.
Ontvangen den 13n November
1835 van den Commandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Lr. B. folio 19
boek ~~No.~~ 8.

Recd 14 Nov 1835

338

No. 35

Aruba den 2e Novr. 1835

~~No~~ 640

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der Personen aan dewelke over de maand October l.l. permitten ter Goudwinning zijn verleend.

Ik heb de eer te zijn

De Kommand. van Aruba

J. H. W. Gravenhorst

Aan
Den HoogEdele Gestr. Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao's Onderhorige Eilanden
HH. HH. HH.

No. 132.
Ontvangen 14 November 1835
van den Commandeur van
~~Bonaire~~ Aruba.
Geregd. Sub Lo. A
folio 8. boek No 8.

340

Lijst der Afgegevene Permitten ter Goudwinning
Gedurende de maand October 1835

No	Namen	No	Namen
1	Johs. Martes	18	Felix Capriles
2	Johs. Mc. Eman	19	Pierre Capriles
3	Lermit Davis	20	Marten Ruiz
4	Estevan Gonzales	21	Pedro Macho
5	Franken Kelly	22	Andr. Henriquez
6	Lucas van Schonewolff	23	Manl. Duarte
7	Jenis van Schonewolff	24	Jacobus Arendz
8	Rusje Ras	25	Nc. Erasmus
9	José Payllas	26	Anth. Erasmus
10	Caspar Kock	27	Jacob van Loon
11	Jean Oduber	28	Lourens van Evertsz
12	Johs. Strackbein	29	Gerard van Evertsz
13	James	30	Franco. Yzanaquin
14	Juan Hernandez	31	Juan Lopez
15	Jeronimus Hernandez	32	Nc. Croes Eman
16	George Capriles	33	Jacobus Croeze
17	George Capriles Jr.	34	Johannes van Loon

Afgesloten op Aruba den 31e October 1835
De Gouverneur? van Aruba
J. F. W. Groevenhous

Recd 20 Nov 1835

341

N°. 36

Aruba den 13e. Novr. 1835

Onder geleide dezes heb ik de eer
UwHoogEdele Gestrenge te doen toekomen
de navolgende Verantwoording stukken van
het Derde Kwartaal d.i. te weten:

1°. Journaal mijner Ambts Verrigtingen met
de bijlagen. –

2°. Staat der Magazijnen

3°. Staat der fortres, batterijen

4°. Rekenings Verantwoording der Geldelijke
administratie van den Ontvanger,
met de bijlagen. –

5°. Afzonderlijke lijsten van aangekomene &
Vertrokkene Vaartuigen & passagiers. –

Ik heb de eer te Zijn

De Kommandt. van Aruba

J. F. M. Gravenhorst

Aan
Den HoogEdele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & Onderhoorige Eilanden
Hg. Hl. Hl.

No. 133.

Ontvangen den 20 November 1835
van den Commandeur van Bonaire
Geregd. Lab Lo. A
Folio 96 boek No. 8.

Recd 21 Nov 1835

343

Bonaire den 17e. November 1835

Voor informatie.

No. 167/93

Erkennende den ontvangst uwer Hoog Ed. Gestr. Missive dd. 31 October
dy. No. 29 – 27/48 breng ik ter kennis van Uw Hoog Ed. Gestr. dat op den 16e. dezer
in de Nederlandsche Golet Gertruida gevoerd door Schipper Matthias Le-
vij, de Lands Slaaf genaamd Jonies Betrand alhier is aangekomen

Ik heb overigens de Eer met hoogachting te Zijn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uwer Hoog Ed. Gestr. Geh. Dienaar;
De Kommr. van bovengen. Eiland

Claas Scholborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier, Gezag-
hebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire
& Aruba &c. &c. &c.

No. 134.
Ontvangen den 21e. November
1835 van den Commandeur
van Bonaire.
Gereg.d Sub. ~~L.~~ B. folio 19.
boek ~~No.~~ 8.

Recd 21 Nov 1835 345

Voor informatie

Bonaire den 18e. November 1835

No. 169/94

Door middel dezer breng ik ter kennis van uw HoogEd. Gestr. ~~dat~~ ik op he,
„den ~~uit~~ de Nederlandsche Golet Gertruida gevoerd door Schipper Matthias Le,
„vij in ontvang heb genomen 946 Schepels Maïs, door de Heren Leveranciers
à Costy aan dit Bestuur opgezonden en dat ik het bewijs van ontvangst daar
„van aan de Belanghebbenden heb afgezonden. –

Ik heb overigens de Eer met alle onderdanigheid en Hoogachting te Zijn

Hoogd. Gestr. Heer!

Uwe HoogEd. Gestr. Geh. Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

346

No. 135.

Ontvangen den 21e November 1835 van den Commandeur van Bonaire.

Geregd. Sub. Lra. B. folio 19. boek No. 8.

Rec. d. 21 Nov 1835

347

Zie missive dd. 21 Nov: 1835. aan den Administrateur der Financien

Bonaire den 18e November 1835

No. 170/95

Inliggende zal Uwe Hoogedl. Gestr: bekomen Reçu van Schipper Matthias Levy van de Nederlandsche Golet Geertruida voor de bereids voor lange gevraagde en uit gebrek van gelegenheid als noch niet afgezonden drie Hoornbeesten, tegens betaling der gewone vracht van 8f per stuk à Coro. — Het was niet dan met moeite Hoogedl. Gestr. Heer! dat ik gemd. Schipper daartoe heb overgehaald. Ook heb ik getracht hem over tehalen om eene lading Brandhout, ingevolge aanschrijven van den Weledl. Heer Administrateur der Financien dd. 14e. dezer No. 208/19, aftebrengen doch desaangaande betuigde hij mij zulks niet te kunnen doen, dewijl de vracht voor dat artikel, de kostens zijner legdagen à Coro niet zoude kunnen goedmaken doordien hij mogelijk zes à acht dagen aldaar zoude kunnen opgehouden worden alvorens finaal hetzelve te kunnen afleveren. — Schipper van Grieken, die naar de Eilanden gedestineerd is, heb ik mede voorgeslagen om bij zijn retour alhier, eene lading Brandhout ter afbrenging in te schepen. hij heeft mij (gelijk zulks te voren mede alle de Schippers, van daar komende mij verklaard hebben) betuigd dat hij bij zijn terugkomst, te vol geladen zoude zijn om het geringste in zijn vaartuig te kunnen inschepen. —

Den Hoogedl. Gestr: Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber voor de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

Ik heb het noodzakelyk geacht Uw Hoog Ed. Gestr: het vooren gemelde ter kennis te moeten brengen, en nederigste verzoeken dat Uw Hoog Ed. Gestr: mij desaangaande gelieve vrij te houden van verzuim in het nakomen der ontvangene bevelen, en heb overigens de Eere met alle onderdanigheid en verzekering van Hoogachting te Zijn.

Hoog Ed. Gestr: Heer!

Uwer Hoog Ed. Gestr: Geh: Dienaar;
De Kommandeur dezer Voorm: Eilanden

Claas Schotborgh

No. 130.
Ontvangen d. 21 November
1835 van den Commandeur
van Bonaire –
Geregd. Sub. Lr. B. folio 19
boek No. 8

349

Zie missive aan den
Commandeur van
Bonaire dd. 3 December 1835

Bonaire den 8e October 1835

No. 160/4

Antwoordende op UwelEd. Missive dd. 23e September Jl. No. 24/3 Welkers
ontvangst hierbij wordt erkend, heb ik de Eer UwelEd. in te Sluiten Een
van den Heer J. Ph. Ewarts voor de Som van Vier Gulden, en Vijfentach-
tig Centen welken van den Persoon van R. H. Julias heb ontvangen
en voorts UwelEd. te berigten dat hoe gaarne ik aan UwelEd. uitnoodi-
ging tot het afdoen der Legessen voor de alhier gesolemniseerde Huwe-
lijken, wil voldoen, ik buiten Staat ben om Zulks per deze gelegenheid te
kunnen doen, aangezien ik de Zegu der laatste afrekening waarschijnlijk
met mijne Ziekte op Curacao, toen aan mijne Echtgenote in bewaring heb
gegeven en vergeten dien mede te nemen; weshalven ik (ofschoon ik des
wegens mijne Echtgenote aanschrijve) Zoo vrij ben UwelEd. goedheid te vergen
mij opgave der laatste afrekening en der hoeveelheid Huwelijken daarbij
vermeld te doen toekomen, ten einde ik Zoo veel mogelijk Zal Zijn Zulks
per eerste gelegenheid kan afdoen, dewijl er nog eenige posten uitstaande
Zijn welken bij payementen door mij geincasseerd worden. –
In afwachting daar van heb ik de Eer te Zijn

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den WelEd. Heer Koloniale
Secretaris. –

N° 137
Ontvangen 3 December
1825 van den Commandeur
van Bonaire.
Geregd. [illegible]
L.K. N° 2

No. 137.

Ontvangen d° 3e December 1835 van den Commandeur van Bonaire.

Gereg.d Sub Lr. B. folio 19. boek No. 3

Recd 6 Dec 1835

351

Ter missive in dato 7 December 1835 aan het Bestuur te Bonaire

Bonaire den 29e November 1835

No. 172/96

Ondervonden hebbende dat er op onderscheidene en ook nu onlangs uit de Zouthopen dieverijen van Zout hebben plaats gehad, zonder dat de dader (hoe zeer ook alle navorsching desaengaande door mij is gedaan) heeft kunnen ondekt worden, zoo heb ik (daar zulks waarschijnlijk door Visschers met hun Boten of Kanoos is of worde gedaan) ter stuiting van den verderen voortgang daarvan, het zeer noodzakelijk geacht bij bekendmaking, het op wal halen en het houden van verblijf met Boten en Kanoos aan de Zoutpannen, alwaar Gouvernements Zouthopen zijn, ofte in de nabijheid daarvan, onder nadere bekrachtiging van Uw HoogEd. Gestr. serieuselijk te moeten verbieden. —

Ik ben derhalven zoo vrij Uw HoogEd. Gestr. in te sluiten het afschrift van gem. Bekendmaking met ootmoedig verzoek, mij met Hoogst deszelfs meening desaangaande te vereeren. Terwijl ik inmiddels de Eer heb met Hoogachting te zijn. —

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

No. 138.

Ontvangen den 6 December 1835. –

Van den Commandeur van Bonaire. –

Geregd. Sub Lo. B.

Folio 19. boek No. 8.

353

Bekendmaking

De Kommandeur dezer Eilands doet onder nadere bekrachtiging van den Hoogld. Gestr. Heer Gezaghebber over Curaçao en onderhorige Eilanden; aan een en ieder alhier bij deze Bekendmaken. –

Dat het tegen de Belangen van het Gouvernement strijdende is, om Boten of „Kanoës, aan de Zoutpannen Pedro Killij of de nieuwe Pannen alwaar Gouver„nements Zouthopen Zijn op wal te halen en aldaar of in de nabijheid daarvan der „blijf te houden, en dat derhalven Zulks te doen aan een en ieder houders van Boten of Kanoös Serieuselijk wordt verboden.

Bonaire den 27e November 1835

De Kommandeur dezer Eilands

(W. get.) Claas Schotborgh

Voor kopij conform

De Kommandeur voornoemd

Claas Schotborgh

Recd 6 Dec

1835

354

Bonaire den 3 December 1835

Zie missive in dato
7 December 1835 aan den Administrateur der Finantiën

N.o 173/97

Erkennende den ontvangst Uwer Hoogld: Gestr: geachte Dispositie gedagtekend 13 November ll: onder N.o 639/49, ben ik zoo vrij, mij van deze gelegenheid bedienende, Uw Hoogld: Gestr: in te sluiten Reçu van Schipper I. F. Debrot voor een halve lading Brandhout, door hem in zijn onderhebbende Goelet Grand Canal, voor rekening van het Hoog Bestuur, gescheept. —

Ik heb voorts de Eere met Hoogachting te zijn. —

Hoogld: Gestr: Heer!

Uw Hoogld: Gestr: onderd: Dienaar

De Kommandeur van bovengen: Eiland

Claas Schotborgh

Den Hoogld: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonien Curaçao, Bonaire
& Aruba &c. &c. &c.

No. 139.

Ontvangen den 6 December 1835
van den Commandeur des Eilands
Bonaire.

Geregd. Sch. Lr. B.
folio 20 boeks ~~1906~~.

Recd 7 Dec 1835

356

No. 37.

Aruba den 30e Nov. 1835.

De hierbij vermelde aanvrage bij missive dd. 7 December 1835 aan den Administrateur der Finantien gestelt toegezonden.

Ik heb de eer UwHoog Ed. Gestrenge hiernevens te doen geworden eene aanvraag voor Mais & Colette voor 's Lands slaven alhier voor den tijd van drie maanden. –

De Kommandr. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Ed. Gestr. Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

No. 140.
Ontvangen den 7 December 1835
van den Commandeur van
Aruba.–
Geregd. Sub La. A.
folio 8. boek No. 8.

Recd 17 Dec 1835 368

No. 38

Aruba den 1e December 1835

No. 701

Deze is strekkende ter geleide
van de naamlijst der personen aan
dewelke over de maand November
dezes jaars, permitten ter Goudwin-
ning zijn verleend.–

Ik heb de eer te zijn.–

De Commandr. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçaos Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

No. 141.
Ontvangen 17 Decemb: 1835
van den Commandeur
van Aruba. –
Geregd. Lab. Lt. A.
folio 8. boek No. 8.

Lijst der afgegevene Permitten ter Goud,
winning gedurende de maand November 1835.

No. 701

No.	Namen	No.	Namen
1	Bernard Madurò	13	Anth.o Yarzagaray
2	Jantje Boekhoudt	14	Joseph Lesport.
3	Jacobus Arnoldus	15	Jan Tromp
4	Juan Gonzales	16	Borch.d Specht
5	Juan Leon	17	Casper Kock
6	Michel Solagnier	18	Antoin Henriquez
7	Amable Solagnier	19	Bern.d Madurò Sr. Zn.
8	Simon Solagnier	20	Benina Cayama
9	Jan Mc. Thiel	21	Js. German Jurr. Zn.
10	Nic.s Castro	22	Joh.s van Erson
11	Joh.s Martes	23	Jacobus Croeze
12	Joh. Mc. Eman	24	José vas Suárez

Afgesloten op Aruba den 30. November 1835
De Kommandr. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Recd 21 Dec 1835 361

No 710

Bonaire den 8e December 1835

No 177/98

Gouvernements belangen steeds zaadpligende, heb ik mij de vrijheid veroor,
loofd om aan den Heer C. Boye 10 Ezels (dewelken door hem bereids in de
Maand October was gekocht en betaald, echter niet ontvangen, op heden af te le,
veren, en om aan Schipper Ch. B. Debrot mede op heden tegen kontante beta,
ling in Bankbiljetten te verkoopen en uit te leveren het getal van 48 Stuks
Ezels en Ezelinnen, dewelken uit het getal, welk daarvan in het aanstaande
Jaar zal kunnen worden verkocht als dan mede kan worden afgetrokken.
In dat vertrouwen dat mijne verrigting Uw Hoogl Edle Gestr. genoegen zal mogen
wegdragen heb ik de Eere mij met Hoogachting te onderschrijven —

Hoogl Edle Gestr. Heer!

Uwer Hoogl Edle Gestr. Ond. Dienaar;
De Kommandeur dezes bovengem Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogl Edle Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier Gezag
hebber over de Kolonie Curaçao, Bonai
re & Aruba &c. &c. &c.

No. 142.

Ontvangen den 21 December 1835
van den Commandeur van
Bonaire
Geregd. Sub Lr. B.
folio 20. boek No 8.

Recd 21 Dec 1835

363

voor informatie

Bonaire den 16e. December 1835

No. 178/99

Ik ben zoo vrij door middel dezer Uw HoogEd. Gestr. ter kennis te brengen dat Kapt. John E. Beecher van de Am. Brik Hanford alhier op gisteren aangekomen zijnde, aanzoek heeft gedaan om eene lading zout, en dat hij op heden van hier naar de Zoutpan is gezeild om aldaar zijne lading in te nemen. Zullende Uw HoogEd. Gestr. na de aflevering worden bekend gemaakt met de hoeveelheid der vaten van dat Artikel door hem ingescheept. —

Ik heb overigens de Eer met Hoogachting te zijn. —

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. Dienaar
De Kommandeur van bovengem. Eiland

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &ca. &ca. &ca.

No. 143.

Ontvangen d. 21 December 1835

van den Commandeur van

Bonaire

Geregd. Jurbd.o B.

folio 20 boek No. 8.

365

Recd 21 Dec 1835

Het inleggende
requ by missive
in dato 21 Dec. 1835
aan de Administrateur der Finantien toegezonden.

Bonaire den 19e December 1835

No. 1891/100

Deze geleid Requ van Schipper W. J. F. van Greiken voor een Lading Brandhout door hem in zijn onderhebbende Bodem de Nederlandsche Afgoltensgezindheid voor rekening van het Hoog Bestuur, tegens betaling van den gewonen vracht, à Costy, gescheept.

Ik heb de Eer met verzekering van Hoogachting te zijn.

Hoogedl. Gestr. Heer!

Uwer Hoogedl. Gestr. onderd. Dienaar,

De Kommandeur dezes boovengem. Eilands.

Claas Schotborgh

Den Hoogedl. Gestr. Heer Jonkheer Mr. J. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 144.
Ontvangen den 21 December 1835
van den Commandeur des
Eilands Bonaire
Geregd. Sub L.a B.
Folio 26 Boek No. 8

367

Recd 28 Dec 1835

Bonaire den 23 December 1835.

No. 737

Ingevolge UWHoog Edle Gestrenges dispositie in dato 22 Mei Lt. No. 301, hebben wy de eer UWHoog Edle Gestrenge te doen kennis dragen, dat wy ons conformeeren met de daarby bepaalde som van Drie honderd Gulden, tegen welke som den Lands Slaaf genaamd Guillermo Pardo voor deszelfs vrydom aan ons zal worden verkocht.

Waarmede wy de vryheid nemen ons met de meeste hoogachting te noemen. —

UWHoog Edle Gestges. DW. Dienaren
A. C. Faber
&
J. G. Faber

Aan
Den Hoog Edle Gestr. Heer
Jonkhr. Mr. I. J. Rammelman Elsevier.
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
en onderhoorige Eilanden. —
H H H

368

No. 145.

Ontvangen d. 28 December 1835
van A.E. & J. G. Faber
Geregd. Sub Lo. F.
folio 32 hoek No. 8.